IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, XXX
[…](2023) XXX draft

KOMUNIKAZZJONI TAL-KUMMISSJONI

Linji Gwida tal-Kummissjoni dwar l-applikazzjoni tad-deroga mill-Artikolu 101 tat-TFUE għal ftehimiet ta' sostenibbiltà ta' produtturi agrikoli skont l-Artikolu 210(a) tar-Regolament (UE) Nru 1308/2013

MT MT

KOMUNIKAZZJONI TAL-KUMMISSJONI

Linji Gwida tal-Kummissjoni dwar l-applikazzjoni tad-deroga mill-Artikolu 101 tat-TFUE għal ftehimiet ta' sostenibbiltà ta' produtturi agrikoli skont l-Artikolu 210(a) tar-Regolament (UE) Nru 1308/2013

WERREJ

1. Introduzzjoni 4

1.1 Kuntest ġenerali 4

1.1.1 Il-Kuntest tal-politika 4

1.1.2 Esklużjoni mill-Artikolu 101(1) tat-TFUE maħluqa mill-Artikolu 210a 5

1.2 Kuntest legali tal-esklużjoni 6

1.2.1 L-Artikolu 210a huwa rilevanti biss għal ftehimiet ta' sostenibbiltà li jirrestrinġu l-kompetizzjoni 6

1.2.2 Il-ftehimiet ta' sostenibbiltà li jirrestrinġu l-kompetizzjoni u li ma jissodisfawx il-kundizzjonijiet tal-Artikolu 210a jistgħu jibbenefikaw minn regoli oħrajn 6

1.3 L-għan u l-kamp ta' applikazzjoni ta' dawn il-linji gwida 7

2 Il-kamp ta' applikazzjoni personali u l-prodotti koperti mill-Artikolu 210a ..8

2.1 Definizzjoni ta' impriża u ta' ftehim ta' sostenibbiltà skont l-Artikolu 210a 8

2.2 Kamp ta' applikazzjoni personali tal-Artikolu 210a 10

2.3 Prodotti koperti mill-Artikolu 210a 12

3 Kamp ta' applikazzjoni materjali tal-Artikolu 210a 13

3.1 L-objettivi tas-sostenibbiltà koperti mill-Artikolu 210a 14

3.2 L-istandards ta' sostenibbiltà applikati skont l-Artikolu 210a 16

3.2.1 Il-ftehim ta' sostenibbiltà jrid jidentifika standard ta' sostenibbiltà relatat ma' objettiv ta' sostenibbiltà 16

3.2.2 L-istandards ta' sostenibbiltà għandhom iwasslu għal riżultati tanġibbli u li jistgħu jitkejlu, jew meta dan ma jkunx xieraq, li jistgħu jiġu osservati u jiġu deskritti 16

3.2.3 L-istandards ta' sostenibbiltà jridu jkunu ogħla mill-istandard obbligatorju rilevanti 17

4 Restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni 19

4.1 X'inhi restrizzjoni tal-kompetizzjoni? 19

4.2 X'inhu dak li ma huwiex restrizzjoni tal-kompetizzjoni 21

Indispensabbiltà skont l-Artikolu 210a 22

5.1 Introduzzjoni....................22

5.2 Il-kunċett ta' indispensabbiltà 22

5.3 Pass 1 - L-indispensabbiltà tal-ftehim ta' sostenibbiltà....................23

5.3.1 L-istandard tas-sostenibbiltà jista' jiġi ssodisfat bl-istess mod billi tittieħed azzjoni individwali? 26

5.3.2 L-indispensabbiltà tad-dispożizzjoni(jiet) tal-ftehim ta' sostenibbiltà....................28

5.4 Pass 2 - L-indispensabbiltà tar-restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni 32

5.4.1 In-natura tar-restrizzjoni 32

5.4.2 Intensità tar-restrizzjoni 33

5.5 Eżempji ta' applikazzjoni tat-test tal-indispensabbiltà....................35

L-indispensabbiltà tad-dispożizzjoni tal-ftehim ta' sostenibbiltà.36

6 Kamp ta' applikazzjoni temporali tal-Artikolu 210a....................41

6.1 Ftehimiet ta' sostenibbiltà konklużi qabel il-pubblikazzjoni tal-linji gwida 41

6.2 Force majeure 41

6.3 Perjodu tranżitorju 42

6.4 In-nuqqas li jiġi ssodisfat l-istandard 42

6.5 Rieżami li jkun għaddej u kontinwu tal-indispensabbiltà 43

6.5.1 F'liema każijiet x'aktarx li ma tibqax tiġi ssodisfata l-indispensabbiltà? 43

6.5.2 X'inhuma l-opzjonijiet tal-partijiet meta r-restrizzjonijiet jiġu ddeterminati li ma għadhomx indispensabbli? 45

7 Sistema ta' opinjoni skont l-Artikolu 210a 46

7.1 L-applikanti tat-talba 46

7.2 Kontenut tat-talba 47

7.3 Valutazzjoni u kontenut tal-opinjoni tal-Kummissjoni 48

7.4 Terminu għall-għoti tal-opinjoni 48

7.5 Bidla fiċ-ċirkostanzi wara l-adozzjoni tal-opinjoni....................48

7.6 Effetti ta' opinjoni 49

8 Intervent *ex post* mill-Kummissjoni u mill-awtoritajiet nazzjonali tal-kompetizzjoni skont l-Artikolu 210a(7) 49

8.1 L-objettivi tal-PAK huma pperikolati 50

8.2 Esklużjoni tal-kompetizzjoni....................52

8.3 Aspetti proċedurali 54

9 L-oneru tal-prova għall-issodisfar tal-kundizzjonijiet tal-Artikolu 210a 55

Anness A - Dijagramma sekwenzjali tal-valutazzjoni skont l-Artikolu 210a 56

Anness B – dijagramma sekwenzjali tal-valutazzjoni tat-test tal-indispensabbiltà 57

Anness C - Glossarju 58

Anness D – L-Artikolu 210a tar-Regolament (UE) Nru 1308/2013 – Inizjattivi vertikali u orizzontali għas-sostenibbiltà 60

Anness E – Eżempji ta' restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni 62

1. Restrizzjonijiet relatati mal-prezz 62
2. Restrizzjonijiet relatati mal-output 63
3. Restrizzjonijiet relatati mal-inputs 64
4. Restrizzjonijiet relatati mal-klijenti, mal-fornituri jew mat-territorji ..64
5. Restrizzjonijiet relatati mal-iskambji ta' informazzjoni 66
6. Restrizzjonijiet relatati mal-mod li bih jiġu stabbiliti l-istandards tas-sostenibbiltà 68

1. INTRODUZZJONI

1.1 Kuntest ġenerali

1.1.1 Il-Kuntest tal-politika

(1) Dawn il-linji gwida għandhom l-għan li jispjegaw il-kundizzjonijiet biex jiġi applikat l-Artikolu 210a tar-Regolament (UE) Nru 1308/2013 li jistabbilixxi organizzazzjoni komuni tas-swieq fi prodotti agrikoli[1] (ir-"Regolament dwar l-OKS"), li ġie introdott bir-Regolament (UE) 2021/2117[2] ("l-Artikolu 210a").

(2) L-Artikolu 210a ġie introdott bħala parti mir-riforma tal-Politika Agrikola Komuni ("PAK") tal-2021, sabiex jappoġġa t-tranżizzjoni lejn sistema alimentari sostenibbli tal-UE.

(3) L-iżvilupp sostenibbli huwa msemmi fl-Artikolu 3(3) u (5) u fl-Artikolu 21(2)(f) tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE) u fl-Artikolu 11 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE). Huwa wkoll objettiv prijoritarju tal-politiki tal-UE b'mod ġenerali. Il-Kummissjoni hija impenjata wkoll li timplimenta l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli ("SDGs") tan-Nazzjonijiet Uniti[3]. F'konformità ma' dan l-impenn, il-Patt Ekoloġiku Ewropew jistabbilixxi strateġija ta' tkabbir sabiex l-UE tiġi ttrasformata f'soċjetà aktar ġusta u prospera, b'ekonomija moderna, effiċjenti fir-riżorsi u kompetittiva, fejn ma jkunx hemm emissjonijiet netti ta' gassijiet serra mill-2050 'il quddiem u fejn it-tkabbir ekonomiku jkun diżakkoppjat mill-użu tar-riżorsi[4].

(4) Żewġ strateġiji ċentrali tal-Patt Ekoloġiku huma rilevanti għall-katina tal-provvista agroalimentari. L-Istrateġija għall-Bijodiversità[5] tistabbilixxi l-ambizzjoni li t-telf tal-bijodiversità jitreġġa' lura billi jsir investiment fil-protezzjoni u fir-restawr tan-natura. L-Istrateġija mill-Għalqa sal-Platt[6] tindirizza

---

[1] Ir-Regolament (UE) Nru 1308/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta' Diċembru 2013 li jistabbilixxi organizzazzjoni komuni tas-swieq fi prodotti agrikoli u li jħassar ir-Regolamenti tal-Kunsill (KEE) Nru 922/72, (KEE) Nru 234/79, (KE) Nru 1037/2001 u (KE) Nru 1234/2007, ĠU L 347 (20.12.2013, p. 671).

[2] Ir-Regolament (UE) 2021/2117 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-2 ta' Diċembru 2021, li jemenda r-Regolamenti (UE) Nru 1308/2013 li jistabbilixxi organizzazzjoni komuni tas-swieq fi prodotti agrikoli, (UE) Nru 1151/2012 dwar skemi tal-kwalità għal prodotti agrikoli u oġġetti tal-ikel, (UE) Nru 251/2014 dwar id-definizzjoni, id-deskrizzjoni, il-preżentazzjoni, it-tikkettar u l-protezzjoni tal-indikazzjonijiet ġeografiċi tal-prodotti tal-inbid aromatizzati u (UE) Nru 228/2013 li jistabbilixxi miżuri speċifiċi għall-agrikoltura fir-reġjuni ultraperiferiċi tal-Unjoni, ĠU L 435 (6.12.2021, p. 262).

[3] Ir-Riżoluzzjoni adottata mill-Assemblea Ġenerali fil-25 ta' Settembru 2015, 70/1, Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development.

[4] Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni - Il-Patt Ekoloġiku Ewropew, COM/2019/640 final.

[5] Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni - Strateġija tal-UE għall-Bijodiversità għall-2030 Inreġġgħu n-natura lura f'ħajjitna, COM/2020/380 final.

[6] Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni - Strateġija "Mill-Għalqa sal-Platt" għal sistema tal-ikel ġusta, tajba għas-saħħa u favur l-ambjent, COM/2020/381 final.

b'mod olistiku l-isfidi tas-sistemi tal-ikel sostenibbli. Dan jinkludi l-produzzjoni, l-ipproċessar u l-kummerċ sostenibbli tal-ikel, iżda wkoll il-konsum sostenibbli tal-ikel, dieti tajbin għas-saħħa, u l-ħela tal-ikel. Bidla lejn sistema tal-ikel sostenibbli tista' ġġib benefiċċji ambjentali, tas-saħħa u soċjali u toffri qligħ ekonomiku.

(5) Dawn iż-żewġ strateġiji tal-Patt Ekoloġiku jelenkaw numru ta' miri kwantitattivi mhux vinkolanti sabiex tittejjeb is-sostenibbiltà tal-agrikoltura sal-2030, inklużi miri: (i) għat-tnaqqis tal-bejgħ ġenerali tal-antimikrobiċi li jintużaw fuq l-annimali tal-irziezet u fl-akkwakultura; (ii) għat-tnaqqis tal-użu u r-riskju ġenerali tal-pestiċidi kimiċi u l-pestiċidi aktar perikolużi; (iii) għat-tnaqqis tat-telf tan-nutrijenti minħabba l-użu tal-fertilizzanti; (iv) għaż-żieda fl-ammont ta' art użata għall-biedja organika; u (v) għaż-żieda fl-ammont ta' art ddedikata għal karatteristiċi ta' pajsaġġ b'diversità għolja[7]. L-istrateġiji elenkaw numru ta' azzjonijiet, inklużi inizjattivi leġiżlattivi, sabiex jintlaħqu dawn il-miri.

(6) L-operaturi fil-katina tal-provvista agroalimentari, inklużi l-produtturi agrikoli, għandhom rwol ewlieni f'dawn l-istrateġiji, billi jirrispettaw l-istandards obbligatorji tal-UE u nazzjonali. Dawn jistgħu jżidu wkoll is-sostenibbiltà billi jaqbżu l-istandards obbligatorji tal-UE u dawk nazzjonali.

(7) Dan jista' jkun ta' sfida għal produttur individwali ta' prodotti agrikoli ("produttur") b'mod partikolari minħabba r-riżorsi meħtieġa. Il-kooperazzjoni fil-katina tal-provvista agroalimentari tista' tistimula l-użu ta' prattiki sostenibbli lil hinn minn dak li jirrikjedu d-dritt tal-Unjoni u l-liġi nazzjonali.

(8) L-operaturi fil-katina tal-provvista agroalimentari jistgħu jiġu skoraġġuti milli jinvolvu ruħhom f'kooperazzjoni minħabba tħassib dwar l-applikazzjoni tal-Artikolu 101(1) tat-TFUE għal tali kooperazzjoni.

1.1.2 Esklużjoni mill-Artikolu 101(1) tat-TFUE maħluqa mill-Artikolu 210a

(9) L-Artikolu 210a joħloq esklużjoni mill-Artikolu 101(1) tat-TFUE. Dan ġie adottat mill-Parlament Ewropew u mill-Kunsill skont l-Artikolu 42 tat-TFUE.

(10) L-Artikolu 210a jkopri ftehimiet, deċiżjonijiet u prattiki miftiehma ta' produtturi ta' prodotti agrikoli li huma relatati mal-produzzjoni ta' prodotti agrikoli jew mal-kummerċ tagħhom u li jimmiraw lejn li japplikaw standard ta' sostenibbiltà ogħla minn dak mitlub mid-dritt tal-Unjoni jew mil-liġi nazzjonali. Tali ftehimiet jistgħu jkunu jew bejn il-produtturi ("ftehimiet orizzontali") jew bejn il-produtturi u operaturi oħrajn f'livelli differenti tal-katina tal-provvista agroalimentari ("ftehimiet vertikali").

(11) Għall-finijiet ta' dawn il-linji gwida, it-terminu "ftehim ta' sostenibbiltà" jirreferi għal kwalunkwe tip ta' ftehim, deċiżjoni jew prattika miftiehma li tinvolvi l-produtturi (bejn il-produtturi jew bejn il-produtturi u operaturi oħrajn f'livelli differenti tal-katina tal-provvista agroalimentari) li huwa relatat mal-produzzjoni ta' prodotti agrikoli jew mal-kummerċ tagħhom u li għandu l-għan li japplika

[7] Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni, Strateġija tal-UE għall-Bijodiversità għall-2030 - Inreġġgħu n-natura lura f'ħajjitna, COM/2020/380 final, p.7.

standard ta' sostenibbiltà ogħla minn dak mitlub mid-dritt tal-Unjoni jew mil-liġi nazzjonali, irrispettivament mill-forma ta' kooperazzjoni.

(12) Il-ftehimiet ta' sostenibbiltà li jissodisfaw il-kundizzjonijiet fl-Artikolu 210a ma humiex projbiti, u ma hija meħtieġa l-ebda deċiżjoni minn qabel minn awtorità pubblika għal dak il-għan.

1.2 Kuntest legali tal-esklużjoni

1.2.1 L-Artikolu 210a huwa rilevanti biss għal ftehimiet ta' sostenibbiltà li jirrestrinġu l-kompetizzjoni

(13) L-Artikolu 101(1) tat-TFUE fih projbizzjoni ġenerali kontra ftehimiet, deċiżjonijiet u prattiki miftiehma u ftehimiet ta' assoċjazzjonijiet li jirrestrinġu l-kompetizzjoni. Fi kliem ieħor, ftehim li jirrestrinġi l-kompetizzjoni skont it-tifsira tal-Artikolu 101(1) tat-TFUE huwa awtomatikament null u bla effett (u jista' jesponi lill-partijiet għal multi), sakemm ma jikkwalifikax għal eżenzjoni skont l-Artikolu 101(3) tat-TFUE jew għal esklużjoni speċifika skont l-Artikolu 210a jew dispożizzjoni oħra tad-dritt tal-UE.

(14) L-Artikolu 210a joħloq esklużjoni mill-Artikolu 101(1) tat-TFUE għal ċerti tipi ta' ftehimiet ta' sostenibbiltà. L-Artikolu 101(1) tat-TFUE ma japplikax għal ftehimiet ta' sostenibbiltà li jissodisfaw il-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 210a. Dan ifisser li, taħt ċerti kundizzjonijiet, il-ftehimiet relatati mal-istandards ta' sostenibbiltà jistgħu jirrestrinġu l-kompetizzjoni.

(15) Bħal fil-każ tal-eċċezzjonijiet kollha għal prinċipju ġenerali, il-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 210a jeħtieġ li jiġi interpretat b'mod strett[8]. L-objettivi u l-kundizzjonijiet għall-applikazzjoni tal-Artikolu 210a u l-limiti tiegħu jirriżultaw esklużivament mir-Regolament dwar l-OKS innifsu.

(16) It-tipi ta' ftehimiet ta' sostenibbiltà li x'aktarx ikunu koperti mill-Artikolu 101(1) tat-TFUE huma spjegati fit-Taqsima 4 ta' dawn il-linji gwida.

1.2.2 Il-ftehimiet ta' sostenibbiltà li jirrestrinġu l-kompetizzjoni u li ma jissodisfawx il-kundizzjonijiet tal-Artikolu 210a jistgħu jibbenefikaw minn regoli oħrajn

(17) Il-ftehimiet ta' sostenibbiltà li ma jissodisfawx il-kundizzjonijiet tal-Artikolu 210a jistgħu jaħarbu mill-projbizzjoni stabbilita fl-Artikolu 101(1) tat-TFUE jekk jaqgħu taħt esklużjonijiet oħrajn, bħal dawk stabbiliti fl-Artikoli 152, 209 jew 210 tar-Regolament dwar l-OKS.

(18) Il-ftehimiet ta' sostenibbiltà li jirrestrinġu l-kompetizzjoni u li jaqgħu barra mill-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 210a u esklużjonijiet oħrajn fir-Regolament dwar l-OKS huma soġġetti għall-Artikolu 101(1) tat-TFUE. Il-produtturi u l-operaturi għandhom janalizzaw tali ftehimiet fid-dawl tal-Linji Gwida

[8] Ara għal dak l-għan is-sentenza tal-24 ta' Ottubru 1995, *Bayerische Motorenwerke*, C-70/93, il-punt 28; Is-sentenza tat-30 ta' April 1998, *Cabour u Nord Distribution Automobile vs Arnor "SOCO"*, C-230/96, il-punt 30; Is-sentenza tat-28 ta' April 1998, *Javico*, C-306/96, il-punt 32; Is-sentenza tas-17 ta' Ġunju 2010, *Il-Kummissjoni vs Franza*, C-492/08, il-punt 35; Is-sentenza tas-7 ta' Marzu 2017, *Marine Harvest vs Il-Kummissjoni*, Kawża T-704/14, il-punt 201.

Orizzontali[9] u tal-Linji Gwida Vertikali[10], u għandhom jikkunsidraw jekk il-ftehimiet tagħhom jistgħux jiġu eżentati skont l-Artikolu 101(3) tat-TFUE, inkluż taħt kwalunkwe regolament ta' eżenzjoni ta' kategorija[11].

1.3 Għan u kamp ta' applikazzjoni ta' dawn il-linji gwida

(19) Dawn il-linji gwida għandhom l-għan li jipprovdu ċertezza legali billi jgħinu lill-produtturi u lill-operaturi fil-katina tal-provvista agroalimentari jivvalutaw il-ftehimiet ta' sostenibbiltà tagħhom. Il-linji gwida għandhom ukoll l-għan li jipprovdu gwida dwar l-applikazzjoni tal-Artikolu 210a lill-qrati nazzjonali u lill-awtoritajiet nazzjonali tal-kompetizzjoni. Dawn jipprovdu gwida dwar: (i) il-kamp ta' applikazzjoni personali tal-Artikolu 210a u l-prodotti koperti mid-dispożizzjoni; (ii) il-kamp ta' applikazzjoni materjali tal-Artikolu 210a; (iii) it-tipi ta' restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni koperti mid-dispożizzjoni; (iv) il-kunċett ta' indispensabbiltà skont l-Artikolu 210a; (v) il-kamp ta' applikazzjoni temporali tal-Artikolu 210a; (vi) il-proċedura għat-talba ta' opinjoni mill-Kummissjoni dwar jekk ftehim ta' sostenibbiltà partikolari jissodisfax ir-rekwiżiti tal-Artikolu 210a; (vii) il-kundizzjonijiet għal intervent *ex post* mill-Kummissjoni u mill-awtoritajiet nazzjonali tal-kompetizzjoni; u (viii) l-oneru tal-prova sabiex jintwera jekk il-kundizzjonijiet tal-Artikolu 210a ġewx issodisfati. Minħabba n-numru

---

[9] Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni, Linji Gwida dwar l-applikabbiltà tal-Artikolu 101 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea għall-akkordji dwar kooperazzjoni orizzontali, 2011/C 11/01.

[10] Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni, Approvazzjoni tal-kontenut ta' abbozz għal Komunikazzjoni tal-Kummissjoni – Avviż tal-Kummissjoni: Linji gwida dwar restrizzjonijiet vertikali 2021/C 359/02, C/2021/5038.

[11] Ir-Regolament (KEE) Nru 2821/71 tal-Kunsill tal-20 ta' Diċembru 1971 dwar l-applikazzjoni tal-Artikolu 85(3) tat-Trattat għal-katagoriji ta' ftehim, deċiżjonijiet u prattiċi miftiehma, ĠU L 285 (29.12.1971, p. 46); Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1217/2010 tal-14 ta' Diċembru 2010 dwar l-applikazzjoni tal-Artikolu 101(3) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea għal ċerti kategoriji ta' akkordji ta' riċerka u żvilupp ĠU L 335 (18.12.2010, p. 36); Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 1218/2010 tal-14 ta' Diċembru 2010 dwar l-applikazzjoni tal-Artikolu 101(3) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea għal ċerti kategoriji ta' akkordji ta' speċjalizzazzjoni, ĠU L 335 (18.12.2010, p. 43); Ir-Regolament Nru 19/65/KEE tal-Kunsill tat-2 ta' Marzu dwar l-applikazzjoni tal-Artikolu 85 (3) tat-Trattat għal ċerti kategoriji ta' ftehim u prattiċi miftiehma ĠU 36 (6.3.1965, p. 533); Ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1215/1999 tal-10 ta' Ġunju 1999 li jemenda r-Regolament Nru 19/65/KEE dwar l-applikazzjoni tal-Artikolu 81(3) tat-Trattat għal ċerti kategoriji ta' ftehim u prattiċi miftiehma, ĠU L 148 (15.6.1999, p. 1); Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) Nru 461/2010 tas-27 ta' Mejju 2010 dwar l-applikazzjoni tal-Artikolu 101(3) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea għal kategoriji ta' akkordji vertikali u prattiċi miftiehma fis-settur tal-vetturi bil-mutur, ĠU L 129 (28.5.2010, p. 52); Ir-Regolament tal-Kummissjoni (UE) 2022/720 tal-10 ta' Mejju 2022 dwar l-applikazzjoni tal-Artikolu 101(3) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea għal kategoriji ta' akkordji vertikali u prattiċi miftiehma, ĠU L 134 (11.5.2022, p. 4.).

potenzjalment kbir ta' tipi u kombinazzjonijiet ta' ftehimiet ta' sostenibbiltà u ċirkostanzi tas-suq li fihom joperaw, huwa impossibbli li tiġi pprovduta gwida speċifika għal kull xenarju possibbli. Għalhekk, dawn il-linji gwida ma jikkostitwixxux lista ta' kontroll li tista' tiġi applikata mekkanikament. Kull ftehim ta' sostenibbiltà jrid jiġi vvalutat fil-kuntest ekonomiku u legali speċifiku tiegħu.

(20) Il-linji gwida huma maħsuba sabiex jgħinu lill-produtturi u lill-operaturi f'livelli differenti tal-katina tal-provvista agroalimentari li qegħdin jikkunsidraw jekk jidħlux fi ftehim ta' sostenibbiltà, jew li diġà daħlu f'tali ftehim. Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea biss hija kompetenti li tinterpreta b'mod awtorevoli l-Artikolu 210a.

2 Kamp ta' applikazzjoni personali u prodotti koperti mill-Artikolu 210a

2.1 Definizzjoni ta' impriża u ta' ftehim ta' sostenibbiltà skont l-Artikolu 210a

(21) Il-Qorti tal-Ġustizzja ddefiniet "impriża" bħala "kull entità kkostitwita minn elementi personali, materjali u immaterjali li teżerċita attività ekonomika, indipendentement mill-istatus legali u mill-metodu ta' finanzjament tagħha"[12]. Any natural or legal person is an undertaking if it offers products or services on a market. An undertaking could be, for example, an individual farmer, a family-owned farm, an agricultural cooperative, a food processing company or a multinational chain of retailers. In some cases, public bodies. Kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika tkun impriża jekk toffri prodotti jew servizzi f'suq. Impriża tista' tkun, pereżempju, bidwi individwali, farm li tkun proprjetà tal-familja, kooperattiva agrikola, kumpanija tal-ipproċessar tal-ikel jew katina multinazzjonali tal-bejjiegħa bl-imnut. F'xi każijiet, il-korpi pubbliċi huma impriżi jekk jinvolvu ruħhom f'attività ekonomika li ma hijiex kompitu li jifforma parti mill-funzjonijiet essenzjali tal-Isstat[13]..

(22) Minħabba li l-kunċett ta' "impriża" huwa kunċett ekonomiku, impriża waħda tista' tinkludi diversi entitajiet legali[14]. Dan ifisser li ftehim bejn kumpanija omm u sussidjarja li tkun proprjetà sħiħa tal-kumpanija omm, jew bejn żewġ sussidjarji

---

[12] Is-sentenza tas-16 ta' Ġunju 1987, *Il-Kummissjoni vs L-Italja*, il-Kawża 118/85, ECLI:EU:C:1987:283, il-punt 7; Is-sentenza tat-18 ta' Ġunju 1998, *Il-Kummissjoni vs L-Italja*, il-Kawża 35/86, ECLI:EU:C:1998:303, il-punt 36; Is-sentenza tat-12 ta' Settembru 2000, *Pavlov et*, C-180/98 sa C-184/98, ECLI:EU:C:2000:428, il-punt 75; Is-sentenza tal-25 ta' Marzu 2021, *Deutsche Telekom vs Il-Kummissjoni*, C-152/19 P, ECLI:EU:C:2021:238, il-punt 72.

[13] Is-sentenza tat-18 ta' Marzu 1997*, Diego Calì & Figli Srl vs Servizi ecologici porto di Genova SpA (SEPG)*, C-343/95, ECLI:EU:C:1997:160, il-punt 22.

[14] L-eżerċizzju konġunt ta' attività ekonomika huwa normalment ivvalutat bl-analiżi tal-eżistenza ta' rabtiet funzjonali, ekonomiċi u organiċi bejn l-entitajiet. Ara, pereżempju, is-sentenza tas-16 ta' Diċembru 2010, *AceaElectrabel Produzione SpA vs Il-Kummissjoni*, il-Kawża C-480/09 P, ECLI:EU:C:2010:787, il-punti 47 sa 55; Is-sentenza tal-10 ta' Jannar 2006*, Ministero dell'Economia e delle Finanze vs Cassa di Risparmio di Firenze SpA et*, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, il-punt 112.

li jkunu proprjetà sħiħa tal-istess kumpanija omm, ma jistax jikser l-Artikolu 101(1) tat-TFUE minħabba li l-ftehim ma huwiex bejn impriżi differenti[15].

(23) "Ftehim" jinkludi kwalunkwe att li fih żewġ impriżi jew aktar jesprimu rieda komuni li jikkooperaw[16]. Il-forma ta' din l-espressjoni hija irrilevanti. Kuntratt iffirmat u notarili, "ftehim bejn ġentlomi" jew skambju ta' emojis f'messaġġi testwali lkoll jistgħu jikkostitwixxu ftehim.

(24) "Assoċjazzjoni ta' impriżi" tirreferi għal entità, irrispettivament mill-forma tagħha, li tikkonsisti f'impriżi tal-istess tip ġenerali u tagħmel lilha nnifisha responsabbli li tirrappreżenta u tiddefendi l-interessi komuni tagħhom fir-rigward ta' operaturi ekonomiċi, korpi tal-gvern u l-pubbliku inġenerali[17]. Eżempji ta' assoċjazzjonijiet huma: l-assoċjazzjonijiet kummerċjali, il-korpi professjonali u regolatorji, kif ukoll il-kooperattivi li ma humiex huma stess ekonomikament attivi fil-kwistjoni li jikkoordinaw. "Deċiżjoni ta' assoċjazzjoni" hija kunċett wiesa' li jinkludi: (i) ir-regoli u r-regolamenti; (ii) deċiżjonijiet formali li huma vinkolanti fuq membru wieħed jew aktar; (iii) kodiċijiet ta' kondotta; u (iv) rakkomandazzjonijiet mhux vinkolanti li jirriflettu riżoluzzjoni min-naħa tal-assoċjazzjoni sabiex tikkoordina l-imġiba tal-membri tagħha fis-suq f'konformità mat-termini tar-rakkomandazzjoni.

(25) "Prattika miftiehma" tirreferi għal forma ta' koordinazzjoni bejn l-impriżi li fiha ma jkunux laħqu akkordju, iżda konxjament jissostitwixxu r-riskji tal-kompetizzjoni b'kooperazzjoni prattika[18]. Pereżempju, l-iskambji intenzjonati ta' informazzjoni kunfidenzjali bejn il-kompetituri jistgħu jippermettulhom jikkompetu b'mod anqas vigoruż, anke jekk il-kompetituri qatt ma jkunu ddiskutew b'mod espliċitu l-limitazzjoni tal-kompetizzjoni bejniethom.

(26) Fil-prattika, id-distinzjoni bejn "ftehimiet", "deċiżjonijiet ta' assoċjazzjonijiet", u "prattiki miftiehma" hija artifiċjali. Il-Qorti tal-Ġustizzja sostniet li t-termini jikkoinċidu u "jinkludu forom ta' kollużjoni li jaqsmu l-istess karatteristiċi u li jistgħu jiġu distinti biss mill-intensità tagħhom u mill-forom li bihom huma jimmanifestaw ruħhom"[19].

Eżempju 1: Produttur jibda jiċċertifika li l-frawli kollha tiegħu huma mingħajr pestiċidi u jitlob primjum fuq il-prezzijiet li jitolbu l-kompetituri tiegħu. Produttur f'kompetizzjoni josserva li l-ewwel produttur qiegħed ibigħ il-frawli kollha tiegħu bi prezz ogħla, u jibda jagħmel l-istess. Dalwaqt, produtturi oħrajn jibdew jagħmlu l-istess, u jistgħu jitolbu primjum għaċ-ċertifikazzjoni li l-frawli tagħhom huma mingħajr pestiċidi. F'din is-sitwazzjoni, ma hemm l-ebda ftehim: kull produttur

[15] Is-sentenza tal-24 ta' Ottubru 1996, *Viho Europe BV vs Il-Kummissjoni*, C-73/95 P, ECLI:EU:C:1996:405, il-punti 15 sa 18.

[16] Is-sentenza tas-6 ta' Jannar 2004, *BAI u Il-Kummissjoni vs Bayer*, C-2/01 P sa C-3/01 P, ECLI:EU:C:2004:2, il-punt 97.

[17] Il-Konklużjonijiet tal-Avukat Ġenerali Léger tal-10 ta' Lulju 2001, *Wouters*, C-309/99, EU:C:2001:390, il-punt 61.

[18] Is-sentenza tal-14 ta' Jannar 2021, *Kilpailu- ja kuluttajavirasto*, il-Kawża C-450/19, ECLI:EU:C:2021:10, il-punt 22.

[19] Is-sentenza tat-8 ta' Lulju 1999, *Il-Kummissjoni vs Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, EU:C:1999:356, il-punt 131.

qiegħed jaġixxi b'mod indipendenti, filwaqt li jqis l-imġiba preżenti jew prevedibbli tal-kompetituri tiegħu.

Eżempju 2: Grupp ta' produtturi jiltaqa' sabiex jiddiskuti modi kif il-kultivazzjoni tal-frawli ssir aktar sostenibbli. Huma jiddiskutu kif se jieqfu jużaw il-pestiċidi fuq il-frawli tagħhom, iżda huma mħassba li, jekk jagħmlu dan waħedhom, il-kompetituri l-oħrajn se jwaqqgħu l-prezz tagħhom. Huma kollha jsostnu li mhux se jużaw il-pestiċidi fl-istaġun li ġej jekk l-oħrajn jaqblu dwar l-istess impenn. Dawn ma jipprovdux dokument bil-miktub li jirreġistra dan. L-ebda wieħed mill-produtturi ma juża l-pestiċidi fuq il-frawli tiegħu fis-sena ta' wara. Dan huwa ftehim. Għalkemm dan ma sarx bil-miktub, il-produtturi esprimew b'mod ċar l-intenzjoni tagħhom li jġibu ruħhom fis-suq b'mod speċifiku, kemm permezz tad-dikjarazzjonijiet tagħhom fil-laqgħa kif ukoll billi fil-fatt jagħmlu dak li qalu li se jagħmlu.

2.2 Kamp ta' applikazzjoni personali tal-Artikolu 210a

(27) L-Artikolu 210a japplika għal ftehimiet ta' sostenibbiltà li għalihom tal-anqas produttur wieħed ta' prodotti agrikoli huwa parti u li huma konklużi ma' produtturi oħrajn (ftehimiet orizzontali) jew ma' operatur wieħed jew aktar f'livelli differenti tal-katina tal-provvista alimentari (ftehimiet vertikali), inkluż fil-livell tad-distribuzzjoni u inkluż mal-bejjiegħa bl-ingrossa u l-bejjiegħa bl-imnut.

Eżempju: Ftehim orizzontali jista' jikkonċerna, pereżempju, impenn bejn il-produtturi f'kompetizzjoni sabiex irabbu l-pollam biss f'konformità ma' ċerti standards tat-trattament xieraq tal-annimali li huma ogħla minn dak li huwa mandatorju mid-dritt tal-UE jew mil-liġi nazzjonali. Ftehim vertikali jista' jikkonċerna, pereżempju, impenn bejn ċerti produtturi u distributuri sabiex jikkummerċjalizzaw biss pollam li jitrabba f'konformità ma' ċerti standards ta' sostenibbiltà li huma ogħla minn dak li huwa awtorizzat mid-dritt tal-UE jew mil-liġi nazzjonali.

(28) Il-partijiet għall-ftehimiet ta' sostenibbiltà jeħtiġilhom jinkludu produttur wieħed jew aktar ta' prodotti agrikoli. Il-partijiet jistgħu jinkludu wkoll operaturi oħrajn f'livelli differenti ta' produzzjoni, ipproċessar, u kummerċ fil-katina tal-provvista alimentari, inkluża d-distribuzzjoni. Dawn il-linji gwida jirreferu b'mod ġenerali għall-partijiet għall-ftehimiet ta' sostenibbiltà bħala "operaturi". Fil-prattika, l-operaturi huma elenkati hawn taħt:

(a) Produtturi: dawn huma produtturi ta' prodotti agrikoli kif definiti fl-Anness I tat-TFUE u spjegati aktar fid-dettall fl-Anness I tar-Regolament dwar l-OKS. Dan jinkludi produtturi ta' prodotti agrikoli mhux ipproċessati u produtturi ta' ċerti prodotti agrikoli pproċessati li huma elenkati fl-Anness I (bħall-proċessuri taz-zokkor li jipproduċu z-zokkor, jew it-taħħana li jipproduċu d-dqiq).

(b) Operaturi fil-"livell tal-produzzjoni": dan jinkludi fornituri ta' inputs (żrieragħ, pestiċidi, tagħmir, xogħlijiet, eċċ.) fil-produzzjoni agrikola, u fornituri ta' imballaġġ, sa fejn dawk il-fornituri kollha jkollhom l-għan li jgħinu sabiex jiġi ssodisfat l-istandard ta' sostenibbiltà (kif speċifikat fit-Taqsima 3.2) billi jiġi implimentat il-ftehim ta' sostenibbiltà.

(c) Operaturi fil-"livell tal-ipproċessar": dan jinkludi operaturi (xi drabi msejħa proċessuri, xi drabi msejħa manifatturi) li jipproċessaw prodotti agrikoli sabiex jipproduċu prodotti oħrajn mhux elenkati fl-Anness I, sa fejn dawk l-operaturi jkollhom l-għan li jgħinu sabiex jiġi ssodisfat l-istandard ta' sostenibbiltà (kif speċifikat fit-Taqsima 3.2) billi jimplimentaw il-ftehim ta' sostenibbiltà.

(d) Operaturi fil-"livell kummerċjali, inkluża d-distribuzzjoni": dan jinkludi n-negozjanti, il-bejjiegħa bl-ingrossa, il-bejjiegħa bl-imnut u l-fornituri tas-servizzi tal-ikel, u l-kumpaniji tat-trasport u tal-loġistika, sa fejn dawk l-operaturi jkollhom l-għan li jgħinu sabiex jiġi ssodisfat l-istandard ta' sostenibbiltà (kif speċifikat fit-Taqsima 3.2) billi jimplimentaw il-ftehim ta' sostenibbiltà.

(29) Il-partijiet għall-ftehimiet ta' sostenibbiltà jistgħu jkunu operaturi u assoċjazzjonijiet individwali jew entitajiet kollettivi oħrajn li jinvolvu produtturi jew impriżi oħrajn deskritti hawn fuq – irrispettivament min-natura legali tagħhom jew jekk humiex rikonoxxuti formalment skont id-dritt tal-UE jew il-liġi nazzjonali – jekk tal-anqas waħda mill-partijiet għall-ftehim ta' sostenibbiltà tkun produttur jew assoċjazzjoni ta' produtturi. Tali entitajiet kollettivi jistgħu jkunu, pereżempju, organizzazzjonijiet tal-produtturi ("OP"), assoċjazzjonijiet ta' OP jew organizzazzjonijiet interprofessjonali ("IBOs").

(30) Ma huwiex importanti jekk parti għal ftehim ta' sostenibbiltà hijiex ibbażata ġewwa jew barra l-UE, diment li l-ftehim ta' sostenibbiltà jiġi implimentat fl-UE jew jekk għandhiex il-potenzjal li jkollha effett negattiv fuq il-kompetizzjoni fis-suq uniku[20].

(31) Is-sempliċi konformità ma' standard ta' sostenibbiltà fiha nnifisha ma hijiex biżżejjed sabiex tikkostitwixxi ftehim għall-finijiet tal-applikazzjoni tal-Artikolu 210a. Għall-konformità ma' standard ta' sostenibbiltà sabiex jinħoloq ftehim, huwa meħtieġ pass ieħor, jiġifieri li l-operaturi fil-katina tal-provvista agroalimentari kkonċernata jesprimu l-intenzjoni tagħhom li jimplimentaw il-ftehim b'mod konġunt (jiġifieri rieda komuni). Fil-prattika, id-differenza bejn ftehim dwar l-adozzjoni ta' standard ta' sostenibbiltà u s-sempliċi konformità ma' standard hija li fil-każ ta' sempliċi konformità, l-operatur jista' jiddeċiedi b'mod unilaterali li jieqaf japplika l-istandard fi kwalunkwe ħin.

(32) Operatur isir parti għal ftehim ta' sostenibbiltà għall-finijiet tal-Artikolu 210a meta jkun hemm rieda komuni ma' partijiet oħrajn fir-rigward ta' ftehim. Ir-rieda komuni għandha tikkostitwixxi l-espressjoni fidila tal-intenzjonijiet tal-partijiet[21].

(33) Sabiex ikun kopert mill-Artikolu 210a(2), ftehim ta' sostenibbiltà jrid ikollu mill-anqas produttur wieħed bħala parti. Għalhekk, il-produtturi huma partijiet

[20] Ara, għal dak il-għan, is-sentenza tas-6 ta' Settembru 2017, *Intel*, C-413/14 P, ECLI:EU:C:2017:632,, il-punti 40 sa 45 u l-ġurisprudenza ċċitata fiha.

[21] Ara, għal dak il-għan, is-sentenza tal-Qorti tas-26 ta' Ottubru 2000, *Bayer AG vs Il-Kummisjoni* , T-41/96, ECLI:EU:T:2000:242, il-punt 69; Is-sentenza tat-13 ta' Lulju 2006, *Il-Kummissjoni vs Volkswagen*, C-74/04 P, ECLI:EU:C:2006:460, il-punt 39; Is-sentenza tat-30 ta' April 2009 , *CD-Contact Data GmbH*, T-18/03, ECLI:EU:T:2009:132, , il-punt 48.

essenzjali għall-ftehimiet ta' sostenibbiltà. Il-produtturi li huma parti għal ftehim fiż-żmien meta jiġi stabbilit jeħtiġilhom ikunu involuti fin-negozjati, fl-adozzjoni u fl-implimentazzjoni tal-istandard. Dan ma jżommx lill-produtturi milli jsiru partijiet għall-ftehim fi stadju aktar tard mingħajr ma jkunu ħadu sehem fin-negozjati jew fl-adozzjoni tal-ftehim, jekk ikun hemm rieda komuni li jkunu marbuta mill-ftehim ta' sostenibbiltà.

Eżempju 1: Numru ta' ktajjen ta' supermarkets differenti li flimkien jirrappreżentaw 70 % tax-xiri bl-ingrossa tat-tuffieħ fi Stat Membru jaqblu li se jixtru biss tuffieħ li jkun ġie ċċertifikat li huwa ħieles mill-pestiċidi, sabiex jippromwovu l-kultivazzjoni sostenibbli tat-tuffieħ. Minħabba li dan il-grupp jirrappreżenta tali sehem kbir ta' xiri, il-biċċa l-kbira tal-produtturi tat-tuffieħ iħossu li ma għandhom l-ebda għażla ħlief li jsegwu l-istandard stabbilit mill-grupp ta' ktajjen tas-supermarkets. Dawn jieqfu jużaw il-pestiċidi u jiċċertifikaw it-tuffieħ tagħhom bħala ħielsa mill-pestiċidi, minflok jirriskjaw li ma jkunux jistgħu jbigħu l-produzzjoni tat-tuffieħ tagħhom. Jidher ċar li hemm ftehim bejn il-ktajjen tas-supermarkets. Madankollu, il-produtturi tat-tuffieħ ma humiex partijiet għal dan il-ftehim. Għalkemm dawn il-produtturi qegħdin jipprovdu prodotti li jissodisfaw standard ta' sostenibbiltà, huma stess ma qablux mal-ktajjen tas-supermarkets dwar il-kontenut tal-istandard u l-għażla tagħhom li jikkonformaw mal-istandard ma hijiex ikkundizzjonata fuq produtturi tat-tuffieħ oħrajn li jikkonformaw ma' dan l-istandard. B'riżultat ta' dan, dawn il-produtturi ma jkunux parti għall-ftehim konkluż bejn il-grupp ta' ktajjen tas-supermarkets. Madankollu, dan ma jipprevjenix lill-produtturi milli jsiru parti għal ftehim ta' sostenibbiltà mal-ktajjen tas-supermarkets fil-futur.

Eżempju 2: F'xenarju kemxejn differenti, grupp ta' ktajjen ta' supermarkets jaqbel li se jixtri biss tuffieħ li jkun ġie ċċertifikat li huwa ħieles mill-pestiċidi. Organizzazzjoni tal-produtturi tat-tuffieħ tiżviluppa marka ta' ċertifikazzjoni li tiċċertifika n-natura ħielsa mill-pestiċidi tal-prodotti tal-membri tagħha. L-organizzazzjoni tilliċenzja l-marka ta' ċertifikazzjoni għall-użu fuq l-imballaġġ tas-supermarkets u fil-materjali tal-kummerċjalizzazzjoni tagħhom. It-tariffi tal-liċenzjar jitqassmu lill-produtturi li huma membri tal-organizzazzjoni. F'dan il-każ, l-organizzazzjoni hija assoċjazzjoni ta' produtturi li ħadu deċiżjoni li jadottaw u jfornu l-marka ta' ċertifikazzjoni. Dik id-deċiżjoni hija ftehim ta' sostenibbiltà bejn il-produtturi. Barra minn hekk, il-ftehim ta' liċenzjar iffirmat bejn l-organizzazzjoni u s-supermarkets huwa ftehim ta' sostenibbiltà separat bejn il-produtturi (permezz tal-assoċjazzjoni tagħhom) u s-supermarkets.

2.3 Prodotti koperti mill-Artikolu 210a

(34) Sabiex ikun kopert mill-Artikolu 210a, ftehim ta' sostenibbiltà jrid: (i) jikkonċerna prodott agrikolu wieħed jew aktar elenkati fl-Anness I tat-TFUE għajr prodotti tas-sajd u tal-akkwakultura ("prodotti tal-Anness I"), u (ii) ikun relatat mal-produzzjoni ta' dak il-prodott jew mal-kummerċ ta' dawn il-prodotti. Ftehim ta' sostenibbiltà jista' jinvolvi wkoll operaturi f'livelli tal-katina tal-provvista apparti l-produzzjoni agrikola, sa fejn dawk l-operaturi jaqblu dwar termini relatati mal-produzzjoni jew mal-kummerċ ta' prodotti agrikoli.

(35) Il-limitazzjoni tal-Artikolu 210a għall-prodotti agrikoli hija konsegwenza tal-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 1 tar-Regolament dwar l-OKS, li ma jinkludix prodotti tal-ikel mhux agrikoli ("prodotti mhux tal-Anness I").

(36) Ftehim ta' sostenibbiltà jista' jikkonċerna kemm il-prodotti tal-Anness I kif ukoll il-prodotti mhux tal-Anness I mingħajr ma jaffettwa l-validità tal-ftehim ta' sostenibbiltà nnifsu. Madankollu, l-esklużjoni skont l-Artikolu 210a tkun tapplika biss għall-parti tal-ftehim ta' sostenibbiltà li tikkonċerna l-prodotti tal-Anness I.

Eżempju 1: Ftehim huwa relatat mal-imballaġġ sostenibbli kemm tal-malt kif ukoll tal-birra. L-Artikolu 210a japplika biss għall-parti tal-ftehim dwar il-malt, peress li l-birra hija prodott mhux tal-Anness I.

Eżempju 2: Ftehim huwa relatat mal-bijofjuwils u mal-prodotti li jintużaw għall-produzzjoni tal-bijofjuwils. L-Artikolu 210a japplika biss għall-parti tal-ftehim dwar il-prodotti tal-Anness I li jintużaw għall-produzzjoni tal-bijofjuwils.

Eżempju 3: Ftehim huwa relatat mal-provvista ta' pollam prodott b'mod sostenibbli għas-servizzi tal-catering. Il-ftehim jinvolvi lill-produtturi tal-pollam li jfornu l-pollam lill-produtturi tal-ikliet ippreparati (li min-naħa tagħhom jippreparaw ikliet bil-pollam) u organizzazzjoni li tirrappreżenta l-canteens tal-ikel li jixtru ikliet ippreparati mill-produtturi tal-ikliet. L-Artikolu 210a japplika biss għall-parti tal-ftehim li hija relatata mal-provvista ta' pollam lill-produtturi tal-ikliet, u mhux għal parti tal-ftehim li hija relatata mal-provvista ta' ikliet ippreparati lill-canteens. Il-prodotti tal-pollam biss huma prodotti elenkati fl-Anness I tat-TFUE.

Eżempju 4: Ftehim huwa relatat mal-produzzjoni ta' tadam sostenibbli sabiex jiġi pproċessat fi zlazi tal-għaġin. L-Artikolu 210a japplika biss għall-parti tal-ftehim li hija relatata mat-tadam minħabba li z-zlazi huma prodotti mhux tal-Anness I.

3 KAMP TA' APPLIKAZZJONI MATERJALI TAL-ARTIKOLU 210A

(37) Hemm bżonn li ssir distinzjoni bejn l-objettivi ta' sostenibbiltà elenkati fl-Artikolu 210a(3), l-istandards ta' sostenibbiltà (li huma stabbiliti sabiex jintlaħqu dawk l-objettivi ta' sostenibbiltà), u l-miżuri ta' implimentazzjoni previsti fi ftehim ta' sostenibbiltà sabiex jiġu ssodisfati dawn l-istandards.

Eżempju: Objettiv ta' sostenibbiltà jista' jkun li jitnaqqas l-użu tal-pestiċidi jew il-prevenzjoni tal-erożjoni tal-ħamrija. L-istandard ta' sostenibbiltà li l-ftehim ta' sostenibbiltà għandu l-għan li japplika jista' jinkludi l-istabbiliment ta' miri li jistgħu jitkejlu fil-forma ta' kriterji kwantitattivi jew kwalitattivi li jmorru lil hinn minn standard obbligatorju (eż. it-tnaqqis tal-pestiċidi b'60 % jew l-użu ta' għalla ta' kopertura fix-xitwa sabiex tiġi evitata l-erożjoni tal-ħamrija). Il-ftehim jista' jinkludi miżuri speċifiċi ta' implimentazzjoni, bħal obbligi li jiġu implimentati prattiki agrikoli ta' preċiżjoni u monitoraġġ tal-pesti, li jintuża ċertu makkinarju jew tagħmir, li jiġu implimentati għodod ta' ġestjoni tar-riskju, jew li jiġi appoġġat it-tixrid tal-għarfien tekniku (inklużi t-taħriġ, il-pariri, il-kooperazzjoni u l-iskambju tal-għarfien), it-teknoloġiji diġitali jew il-prattiki għall-ġestjoni sostenibbli tan-nutrijenti.

3.1 Objettivi tas-sostenibbiltà koperti mill-Artikolu 210a

(38) Sabiex jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet tal-Artikolu 210a, ftehim ta' sostenibbiltà jrid ikollu l-għan li jissodisfa standard ta' sostenibbiltà li jikkontribwixxi għal wieħed jew aktar mill-objettivi ta' sostenibbiltà li ġejjin:

a. objettivi ambjentali, inklużi l-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima u l-adattament għalih, l-użu sostenibbli u l-protezzjoni tal-pajsaġġi, l-ilma u l-ħamrija, it-tranżizzjoni lejn ekonomija ċirkolari, inklużi t-tnaqqis tal-ħela tal-ikel, il-prevenzjoni u l-kontroll tat-tniġġis, u l-protezzjoni u r-restawr tal-bijodiversità u tal-ekosistemi;

b. il-produzzjoni ta' prodotti agrikoli b'modi li jnaqqsu l-użu tal-pestiċidi u jimmaniġġjaw ir-riskji li jirriżultaw minn tali użu, jew li jnaqqsu l-periklu tar-reżistenza għall-antimikrobiċi fil-produzzjoni agrikola;

c. is-saħħa tal-annimali u t-trattament xieraq tal-annimali.

(39) L-eżempji tal-objettivi ambjentali elenkati fl-Artikolu 210a(3), il-punt (a), huma illustrattivi u jistgħu jinvolvu tipi u varjazzjonijiet differenti. Pereżempju, kwalunkwe objettiv ambjentali segwit minn operatur li jkollu effett pożittiv fuq l-ambjent fir-rigward tal-produzzjoni jew l-ipproċessar ta' prodotti agrikoli jew fuq il-kummerċ ta' prodotti agrikoli (inkluża d-distribuzzjoni) jista' jikkostitwixxi objettiv ta' sostenibbiltà kopert mill-Artikolu 210a. B'kuntrast ma' dan, l-objettivi elenkati fl-Artikolu 210a(3), il-punti (b) u (c), huma eżawrjenti.

Eżempji ta' objettivi ta' sostenibbiltà koperti mill-Artikolu 210a

Eżempju 1: Filwaqt li mhux imsemmi b'mod espliċitu fl-Artikolu 210a(3), it-tnaqqis tat-tniġġis tal-arja u t-titjib tal-kwalità tal-arja huma tip ta' objettiv ambjentali. Għalhekk dan jaqa' fi ħdan l-Artikolu 210a(3), il-punt (a).

Eżempju 2: Filwaqt li mhux imsemmi b'mod espliċitu fl-Artikolu 210a(3), l-evitar tat-tniġġis mill-plastik huwa kopert mill-objettiv tat-tranżizzjoni lejn ekonomija ċirkolari jew l-objettiv tal-prevenzjoni u l-kontroll tat-tniġġis. Għalhekk dan jaqa' fi ħdan l-Artikolu 210a(3), il-punt (a).

Eżempju 3: L-objettiv tal-użu sostenibbli u l-protezzjoni tal-pajsaġġi, tal-ilma u tal-ħamrija jinkludi t-titjib tar-reżistenza tal-ħamrija għall-erożjoni, iż-żieda tal-bijodiversità tal-ħamrija li ttejjeb il-kompożizzjoni tal-ħamrija, u l-iżgurar tal-protezzjoni marittima, li kollha huma t-tipi differenti ta' objettivi relatati mal-użu sostenibbli u mal-protezzjoni tal-pajsaġġi, tal-ilma u tal-ħamrija. Dawn kollha huma objettivi li jaqgħu taħt l-Artikolu 210a(3), il-punt (a).

(40) Standard ta' sostenibbiltà jista' jkollu l-għan li jikkontribwixxi għal objettiv wieħed jew aktar koperti mill-Artikolu 210a(3).

(41) Sabiex tiġi ffaċilitata l-valutazzjoni tal-konformità mal-Artikolu 210a, il-ftehim ta' sostenibbiltà għandu jidentifika l-objettiv(i) ta' sostenibbiltà li għalih(om) l-istandard ta' sostenibbiltà għandu l-għan li jikkontribwixxi.

(42) Jekk ftehim ta' sostenibbiltà jkollu l-għan li jikkontribwixxi għal objettivi multipli, li wħud minnhom biss huma elenkati fl-Artikolu 210a(3), l-objettivi

elenkati fl-Artikolu 210a(3) biss huma rilevanti sabiex jiġi vvalutat jekk il-ftehim ta' sostenibbiltà huwiex kopert mill-Artikolu 210a.

(43) Jekk standard ta' sostenibbiltà jkollu l-għan li jikkontribwixxi għal objettivi li ma humiex elenkati fl-Artikolu 210a(3), bħal objettivi soċjali (pereżempju kundizzjonijiet tax-xogħol jew dieti tajbin għas-saħħa u nutrittivi) jew objettivi ekonomiċi (pereżempju l-iżvilupp ta' ditti jew remunerazzjoni aktar ġusta tal-bdiewa), l-aspetti tal-istandard tas-sostenibbiltà li għandhom l-għan li jikkontribwixxu għal dawn l-objettivi ma jistgħux jitqiesu meta tiġi vvalutata l-konformità mal-Artikolu 210a (b'mod partikolari fir-rigward ta' jekk kwalunkwe restrizzjoni tal-kompetizzjoni fil-ftehim ta' sostenibbiltà hijiex indispensabbli sabiex jintlaħaq l-istandard tas-sostenibbiltà, kif diskuss fit-Taqsima 5).

Eżempju 1: Jekk il-produtturi taċ-ċereali jidħlu fi ftehim mal-proċessuri taċ-ċereali li skont dan il-produtturi taċ-ċereali se jadottaw karatteristiċi mtejba tal-pajsaġġ (sisien tal-ħaxix, eċċ.), dan jista' jaqa' taħt l-objettiv li jiġu protetti u rrestawrati l-bijodiversità u l-ekosistemi skont l-Artikolu 210a(3), il-punt (a), diment li l-ftehim ta' sostenibbiltà jkollu l-għan li jikkontribwixxi għal dak l-objettiv.

Eżempju 2: Jekk produtturi tal-għasel u proċessuri tal-idromel jaqblu li jikkummerċjalizzaw prodotti li ġejjin minn għasel maħsud minn kaxex tan-naħal li jużaw biss prodotti mingħajr sustanzi kimiċi sabiex jiġġieldu l-varroażi, dan jista' jaqa' taħt l-objettiv tas-saħħa tal-annimali u tat-trattament xieraq tal-annimali skont l-Artikolu 210a(3), il-punt (c), diment li l-ftehim ta' sostenibbiltà jkollu l-għan li jikkontribwixxi għal dak l-objettiv.

Eżempju 3: Jekk il-produtturi taċ-ċereali jaqblu li japplikaw tekniki ta' biedja ta' preċiżjoni sabiex inaqqsu l-użu tal-pestiċidi u tal-fertilizzanti, dan jista' jaqa' taħt l-objettivi ambjentali skont l-Artikolu 210a(3), jekk il-ftehim ta' sostenibbiltà jkollu l-għan li jikkontribwixxi għal dak l-objettiv.

Eżempju 4: Jekk il-produtturi u l-proċessuri tal-ħalib jaqblu li jiżviluppaw marki li jiżguraw remunerazzjoni aktar ġusta tal-produtturi, din iż-żieda fl-introjtu tal-produtturi tal-ħalib tista' twassal għal żieda fl-investimenti li jsegwu objettivi ambjentali jew tat-trattament xieraq tal-annimali. Jekk l-objettiv li l-ftehim ikollu l-għan li jikkontribwixxi għalih huwa li tiġi żgurata remunerazzjoni aktar ġusta għall-produtturi, dan l-objettiv ma jaqax fi ħdan l-objettivi elenkati fl-Artikolu 210a(3).

Eżempju 5: Jekk produtturi u proċessuri tal-ħalib jaqblu li jtejbu t-trattament xieraq tal-annimali u fl-istess ħin jaqblu li jiżguraw kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti għall-ħaddiema tal-farm, huma biss l-aspetti tal-ftehim li għandhom l-għan li jikkontribwixxu sabiex jintlaħqu l-objettivi elenkati fl-Artikolu 210a(3), bħat-trattament xieraq tal-annimali, li jistgħu jibbenefikaw mill-esklużjoni skont l-Artikolu 210a. B'kuntrast ma' dan, l-aspetti l-oħrajn, bħall-kundizzjonijiet tax-xogħol ġusti għall-ħaddiema tal-farm, ma jistgħux jitqiesu f'din il-valutazzjoni.

3.2 Standards ta' sostenibbiltà applikati skont l-Artikolu 210a

3.2.1 Il-ftehim ta' sostenibbiltà jrid jidentifika standard ta' sostenibbiltà relatat ma' objettiv ta' sostenibbiltà

(44) Ftehim ta' sostenibbiltà li jissodisfa l-kundizzjonijiet tal-Artikolu 210a jeħtieġ li jidentifika standard ta' sostenibbiltà li għandu jiġi rrispettat mill-partijiet għall-ftehim sabiex jikkontribwixxi għal objettiv ta' sostenibbiltà wieħed jew aktar elenkati fl-Artikolu 210a(3).

(45) L-istandard ta' sostenibbiltà jrid ikun relatat ma' wieħed jew aktar mill-objettivi ta' sostenibbiltà koperti mill-Artikolu 210a.

(46) L-istandard ta' sostenibbiltà jista' jkun standard preeżistenti, standard stabbilit għall-ftehim mill-partijiet għall-ftehim jew minn partijiet terzi.

(47) L-istandards ta' sostenibbiltà jistgħu jippreskrivu mira li għandha tintlaħaq, bl-impożizzjoni ta' teknoloġiji jew metodi ta' produzzjoni speċifiċi jew mingħajrhom. Konsegwentement, dawk li jadottaw standards ta' sostenibbiltà jistgħu mhux biss ikollhom bżonn jimpenjaw ruħhom sabiex jilħqu l-mira/i stabbilita/i mill-istandard iżda jista' jkollhom jużaw ukoll teknoloġija jew prattika ta' produzzjoni partikolari sabiex jilħqu dik il-mira (pereżempju metodi ta' protezzjoni tal-ħamrija, prattiki relatati mar-ragħa tal-annimali, eċċ.).

(48) L-adozzjoni ta' standard ta' sostenibbiltà tista' twassal għall-ħolqien ta' tikketta, logo jew isem tad-ditta volontarji għal prodotti li jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-istandard.

(49) Hija biss il-parti tal-produzzjoni li tissodisfa l-istandard ta' sostenibbiltà li tista' tibbenefika mill-esklużjoni skont l-Artikolu 210a.

(50) Meta jiġi vvalutat jekk standard tas-sostenibbiltà huwiex kopert mill-Artikolu 210a, huwa irrilevanti jekk il-ftehim ta' sostenibbiltà huwiex jew kienx appoġġat minn finanzjament tal-UE jew nazzjonali.

3.2.2 L-istandards ta' sostenibbiltà għandhom iwasslu għal riżultati tanġibbli u li jistgħu jitkejlu, jew meta dan ma jkunx xieraq, li jistgħu jiġu osservati u jiġu deskritti

(51) L-istandard ta' sostenibbiltà jista' jistabbilixxi miri kwantifikati jew jista' jistabbilixxi metodi jew prattiki speċifiċi li jridu jiġu adottati (eż. li ma jintużax ċertu input jew prattika agrikola).

(52) Ir-riżultati miksuba mill-applikazzjoni ta' standard ta' sostenibbiltà jeħtieġ li jkunu tanġibbli u li jistgħu jitkejlu. Meta ma jkunx xieraq li jitkejlu r-riżultati miksuba f'termini numeriċi, pereżempju, minħabba n-natura jew l-oġġett tal-istandard ta' sostenibbiltà, ir-riżultati miksuba xorta għandhom ikunu jistgħu jiġu osservati u jiġu deskritti.

Eżempju 1: Jekk l-objettiv tas-sostenibbiltà jkun li jitnaqqsu l-pestiċidi, allura l-istandard partikolari tas-sostenibbiltà jista' jieħu l-forma ta' tnaqqis tal-pestiċidi b'40 %. F'dak il-każ, irid ikun possibbli li jintwera li l-applikazzjoni tal-istandard tirriżulta fi tnaqqis li jista' jitkejjel fl-użu tal-pestiċidi.

Eżempju 2: Jekk ftehim ta' sostenibbiltà jkollu l-għan li jżid il-bijodiversità permezz tal-kultivazzjoni ta' ċerti pjanti selvaġġi u varjetajiet oriġinali li ma jagħmlux ħsara lill-insetti, jista' ma jkunx possibbli li jitkejlu r-riżultati f'termini numeriċi. Madankollu, l-isforzi magħmula u r-riżultati miksuba jridu jkunu jistgħu jiġu deskritti (pereżempju liema pjanti għandhom jitħawlu, anke jekk mhux neċessarjament f'termini numeriċi).

3.2.3 L-istandards ta' sostenibbiltà jridu jkunu ogħla mill-istandard obbligatorju rilevanti

(53) L-istandard ta' sostenibbiltà li ftehim ta' sostenibbiltà kopert mill-Artikolu 210a għandu l-għan li japplika, irid ikun ogħla minn dak li huwa mitluba mid-dritt tal-UE jew mil-liġi nazzjonali. Dan ifisser li l-istandard ta' sostenibbiltà jrid jimponi rekwiżiti ta' sostenibbiltà li jaqbżu dak li huwa meħtieġ minn standard obbligatorju eżistenti jew irid jintroduċi rekwiżiti ta' sostenibbiltà f'każijiet fejn la d-dritt tal-UE u lanqas l-liġi nazzjonali ma jimponu xi rekwiżit ta' sostenibbiltà.

(54) Standard obbligatorju huwa standard stabbilit fil-livell tal-UE jew nazzjonali li jistabbilixxi l-livelli, is-sustanzi, il-prodotti jew it-tekniki li jridu jinkisbu jew li jridu jiġu evitati minn produtturi jew operaturi individwali. L-istandards jew il-miri li huma vinkolanti fuq l-Istati Membri iżda mhux fuq impriżi individwali ma humiex standards obbligatorji għall-finijiet tal-Artikolu 210a.

(55) Irrispettivament minn jekk l-operaturi mhux tal-UE humiex partijiet għal ftehim ta' sostenibbiltà, l-istandards obbligatorji għandhom jinftiehmu bħala standards tal-UE jew standards nazzjonali mill-Istati Membri tal-UE.

(56) Jekk standard nazzjonali obbligatorju jkun aktar strett jew ambizzjuż mill-istandard korrispondenti tal-UE, il-produtturi u l-operaturi attivi f'dak l-Istat Membru jeħtiġilhom jirrispettaw dak l-istandard nazzjonali ogħla. Skont x'tgħid il-liġi kostituzzjonali ta' kull Stat Membru, jista' jeżisti standard obbligatorju fil-livell reġjonali jew lokali. Jekk standard nazzjonali obbligatorju applikabbli jiġi stabbilit fil-livell reġjonali jew lokali, dan għandu jikkostitwixxi l-istandard rilevanti.

(57) Il-ftehimiet ta' sostenibbiltà jistgħu jinvolvu skemi ta' kwalità stabbiliti bir-Regolament (UE) Nru 1151/2012 jew tikketti tal-kwalità li huma soġġetti għal-liġi nazzjonali rilevanti, iżda biss sal-punt li dawk l-iskemi u t-tikketti jwasslu għal standards ta' sostenibbiltà ogħla minn dak li huwa awtorizzat mid-dritt tal-UE jew mil-liġi nazzjonali.

(58) Fin-nuqqas ta' standards obbligatorji fil-livell tal-UE jew nazzjonali, il-ftehimiet ta' sostenibbiltà mmirati lejn iż-żieda tal-livell *de facto* ta' sostenibbiltà jmorru lil hinn mill-istandards obbligatorji tal-UE jew nazzjonali. L-istess japplika għall-ftehimiet ta' sostenibbiltà mmirati lejn l-aċċellerazzjoni tat-tranżizzjoni jew il-konverżjoni bikrija għal standards obbligatorji tal-UE jew nazzjonali li ġew adottati iżda li għadhom ma daħlux fis-seħħ.

(59) Il-ftehimiet ta' sostenibbiltà ma jibqgħux koperti mill-Artikolu 210a milli jidħlu fis-seħħ standards ekwivalenti jew aktar ambizzjużi tal-UE jew nazzjonali (Ara d-diskussjoni fit-Taqsima 6.5).

(60) Minħabba n-numru ta' tipi u ta' kombinazzjonijiet ta' standards obbligatorji ta' sostenibbiltà fil-livell tal-UE u dak nazzjonali għal kull wieħed mill-objettivi ta' sostenibbiltà stabbiliti fl-Artikolu 210a(3), ma huwiex possibbli li tiġi stabbilita lista eżawrjenti ta' standards ta' sostenibbiltà awtorizzati mid-dritt tal-UE jew mil-liġi nazzjonali f'dawn il-linji gwida.

(61) Bl-istess mod, ma huwiex possibbli li f'dawn il-linji gwida jiġi indikat l-ammont minimu li bih l-istandard ta' sostenibbiltà adottat irid jaqbeż l-istandard ta' sostenibbiltà obbligatorju. Minflok, l-ammont li bih l-istandard tas-sostenibbiltà jaqbeż l-istandard obbligatorju tas-sostenibbiltà jeħtieġ li jiġi vvalutat fuq bażi ta' każ b'każ, filwaqt li jitqiesu r-restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni imposti mill-ftehim ta' sostenibbiltà u jekk humiex indispensabbli (ara t-Taqsima 5).

Eżempju 1: Skont id-Direttiva dwar l-użu Sostenibbli tal-Pestiċidi tal-UE, l-UE se tistabbilixxi miri sabiex tnaqqas b'50 % kemm l-użu kif ukoll ir-riskju tal-pestiċidi kimiċi b'mod ġenerali u sabiex tnaqqas b'50 % l-użu ta' pestiċidi "aktar perikolużi" sal-2030. Jekk wieħed jassumi li l-kundizzjonijiet l-oħrajn kollha stabbiliti fid-dritt tal-UE huma rrispettati, il-produtturi u l-proċessuri fil-qasam tal-frott u l-ħaxix li jaqblu li jikkummerċjalizzaw biss prodotti tas-suq li huma r-riżultat ta' programm sabiex l-użu tal-pestiċidi jitnaqqas progressivament b'60 % sal-2030 jissodisfaw ir-rekwiżit għal standard ta' sostenibbiltà ogħla minn dak mitlub mid-dritt tal-UE jew mil-liġi nazzjonali.

Eżempju 2: Produtturi u operaturi jaqblu li jnaqqsu b'50 % il-volum ta' ikel li jinħela fil-produzzjoni u fl-ipproċessar tal-piżelli billi jottimizzaw it-tekniki tal-ħsad, jinvestu f'kapaċità ta' ħżin aktar effiċjenti u jtejbu l-imballaġġ. Ma hemm l-ebda standard obbligatorju ta' sostenibbiltà għat-tnaqqis tal-iskart tal-ikel stabbilit fil-livell tal-UE u l-ebda standard nazzjonali ta' sostenibbiltà applikabbli. F'dan il-każ, l-istandard ta' sostenibbiltà jkun *de facto* ogħla minn dak impost mid-dritt tal-UE jew mil-liġi nazzjonali.

Eżempju 3: Produtturi tal-ħalib u bejjiegħa bl-imnut jaqblu li jappoġġaw il-konverżjoni għall-produzzjoni tal-ħalib organiku kif speċifikat fir-Regolament (UE) 2018/848 dwar il-produzzjoni organika u t-tikkettar ta' prodotti organiċi[22]. Għalkemm ir-Regolament (UE) 2018/848 jistabbilixxi metodi ta' produzzjoni li l-bdiewa jeħtieġ li jsegwu sabiex ikunu jistgħu jittikkettaw il-prodotti tagħhom bħala organiċi, dawk il-metodi ta' produzzjoni ma humiex standards obbligatorji fil-livell tal-UE jew f'dak nazzjonali. F'dan il-każ, standard li jirrikjedi l-produzzjoni tal-ħalib f'konformità mal-metodi ta' produzzjoni organika jista' jkun ogħla minn dak mitlub mid-dritt tal-UE jew mil-liġi nazzjonali.

[22] Ir-Regolament (UE) 2018/848 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-30 ta' Mejju 2018 dwar il-produzzjoni organika u t-tikkettar ta' prodotti organiċi u li jħassar ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 834/2007 (ĠU L 150, 14.6.2018, p. 1)

4 RESTRIZZJONIJIET TAL-KOMPETIZZJONI

(62) L-għan ta' din it-taqsima huwa li jinftiehmu t-tipi ta' restrizzjonijiet li x'aktarx jaqgħu taħt l-Artikolu 101(1) tat-TFUE, u li għalhekk jistgħu potenzjalment jibbenefikaw mill-esklużjoni skont l-Artikolu 210a jekk jissodisfaw il-kundizzjonijiet ta' din tal-aħħar.

(63) Din it-taqsima ma tqisx jekk restrizzjonijiet partikolari tal-kompetizzjoni li x'aktarx jaqgħu taħt l-Artikolu 101(1) humiex probabbli li jissodisfaw ir-rekwiżiti għall-eżenzjoni skont l-Artikolu 101(3) tat-TFUE. Din it-taqsima lanqas ma hija maħsuba sabiex tipprovdi diskussjoni eżawrjenti ta' meta l-ftehimiet ta' sostenibbiltà jillimitaw jew ma jillimitawx il-kompetizzjoni.

4.1 X'inhi restrizzjoni tal-kompetizzjoni?

(64) Kunċett ewlieni sabiex jinftiehem x'jikkostitwixxi restrizzjoni tal-kompetizzjoni huwa l-kunċett ta' "parametri tal-kompetizzjoni". In-negozji jikkompetu billi jipprovdu offerta lill-klijenti li hija aktar attraenti mill-offerti ta' fornituri alternattivi fiċ-ċirkostanzi partikolari. Għalkemm il-prezz jista' jkun l-aktar fattur importanti għal xi xerrejja, fatturi oħrajn jista' jkollhom rwol ukoll. Pereżempju, fornitur wieħed jista' joffri prodott ta' kwalità aħjar, karatteristiċi aħjar, aktar varjetà, servizz aħjar, jew aktar innovazzjoni, eċċ. Ċerti fatturi jistgħu jaffettwaw il-kapaċità tal-fornitur li jnaqqas il-prezz tiegħu jew li jtejjeb il-karatteristiċi, bħall-kapaċità tal-fornitur li jipproduċi livell partikolari ta' output b'kost aktar baxx mill-kompetituri tiegħu, metodi u teknoloġiji ta' produzzjoni aktar effiċjenti, sorsi ta' provvista, trasport u loġistika, eċċ. Dawn il-fatturi kollha tal-prezz u mhux tal-prezz jissejħu kollettivament "parametri tal-kompetizzjoni".

(65) Ftehim ikun jirrestrinġi l-kompetizzjoni skont it-tifsira tal-Artikolu 101(1) jekk x'aktarx ikollu impatt fuq il-parametri rilevanti tal-kompetizzjoni f'suq partikolari. Ftehim jista' jirrestrinġi l-kompetizzjoni minħabba li fih obbligu espliċitu jew impliċitu li ma ssirx kompetizzjoni fir-rigward ta' parametru wieħed jew aktar tal-kompetizzjoni, iżda jista' jirrestrinġi wkoll il-kompetizzjoni billi jnaqqas ir-rivalità bejn il-partijiet għall-ftehim jew inaqqas ir-rivalità bejniethom u partijiet terzi[23]. L-Anness E jipprovdi ħarsa ġenerali lejn xi wħud mit-tipi ewlenin ta' restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni li jistgħu jinstabu fil-ftehimiet ta' sostenibbiltà, flimkien ma' kif it-tipi differenti ta' restrizzjonijiet jistgħu jiġu applikati fil-prattika.

(66) F'xi każijiet, in-natura stess ta' ftehim ta' sostenibbiltà hija li tiġi ristretta l-kompetizzjoni. Pereżempju, ftehim bejn grupp ta' impriżi f'kompetizzjoni li kull waħda minnhom se titlob l-istess prezzijiet lill-klijenti rispettivi tagħha huwa minnu nnifsu probabbli li jirrestrinġi l-kompetizzjoni.

---

[23] Il-Linji gwida dwar l-applikazzjoni tal-Artikolu 81(3) tat-Trattat, ĠU C 101, 27.4.2004, p. 97 ("Linji Gwida dwar l-Artikolu 101(3) tat-TFUE"). Ir-referenza fit-titolu għall-Artikolu 81(3) hija minħabba li l-avviż inħareġ qabel l-adozzjoni tat-Trattat ta' Liżbona. Meta ġie adottat it-Trattat ta' Liżbona, l-Artikolu 81 tat-Trattat li jistabbilixxi l-Komunità Ewropea sar l-Artikolu 101 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea.

(67) F'każijiet oħrajn, filwaqt li n-natura tal-ftehim ta' sostenibbiltà ma hijiex neċessarjament li tillimita l-kompetizzjoni, l-effett tal-ftehim ta' sostenibbiltà jista' madankollu jkun li jirrestrinġi l-kompetizzjoni. F'każijiet bħal dawn, jekk ftehim ta' sostenibbiltà huwiex probabbli li jirrestrinġi l-kompetizzjoni jiddependi fuq diversi fatturi, inkluż is-sehem tas-suq li huwa affettwat mill-ftehim ta' sostenibbiltà jew jekk hemmx impriżi oħrajn li jkunu jistgħu jibdew jipproduċu prodotti kompetittivi. Dan għaliex, jekk ikun hemm biżżejjed produtturi li ma humiex koperti mill-ftehim ta' sostenibbiltà, il-klijenti jkomplu jkollhom alternattivi kompetittivi, u għalhekk il-ftehim ta' sostenibbiltà inkwistjoni x'aktarx li ma jillimitax il-kompetizzjoni.

(68) Ftehim ta' sostenibbiltà jista' jkun fih diversi restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni. Pereżempju, inizjattiva dwar it-trattament xieraq tal-annimali jista' jkun fiha ftehim speċifiku dwar ħlas addizzjonali obbligatorju li jrid jitħallas lill-bdiewa li jissodisfaw ċerti kriterji dwar it-trattament xieraq tal-annimali (il-ftehim dwar il-ħlas addizzjonali jkun ftehim dwar komponent tal-prezz). Dawk il-kriterji jistgħu jinkludu wkoll rekwiżiti għall-ammont ta' spazju disponibbli għal annimali individwali, li jistgħu jnaqqsu n-numru ta' annimali li jistgħu jiġu mrobbija (restrizzjoni fuq l-output), jew jistgħu jispeċifikaw rekwiżiti partikolari ta' għalf (restrizzjoni fuq l-input).

(69) Sabiex ftehim ta' sostenibbiltà jaqa' taħt l-Artikolu 101(1) tat-TFUE, huwa irrilevanti kemm ikun hemm restrizzjonijiet fuq il-kompetizzjoni fil-ftehim ta' sostenibbiltà, diment li jkun fih mill-anqas restrizzjoni waħda tal-kompetizzjoni.

Eżempju 1: Sabiex jitnaqqas it-tniġġis u jiġu protetti s-sistemi tal-ilma, il-bdiewa tas-sojja f'reġjun iridu jieqfu jużaw il-fertilizzanti kimiċi. Madankollu, minħabba li dan x'aktarx jirriżulta fi tnaqqis fir-rendimenti tal-għelejjel, huma mħassba li se jitilfu l-flus jekk jadottaw l-inizjattiva waħedhom. Għalhekk jaqblu flimkien li se jieqfu jużaw il-fertilizzanti u li se jżidu l-prezzijiet tagħhom għal kull tunnellata sabiex iżommu l-istess livell ta' profittabbiltà bħal qabel.

Dan il-ftehim ta' sostenibbiltà jirrestrinġi l-kompetizzjoni billi jillimita l-kapaċità tal-parteċipanti li jistabbilixxu l-prezzijiet tal-bejgħ tagħhom stess.

Eżempju 2: Grupp ta' bdiewa li jixtiequ jieqfu jużaw fertilizzanti kimiċi joħolqu marka ta' kwalità għal "sojja sostenibbli" li tkun ġiet prodotta mingħajr fertilizzanti kimiċi. L-eliminazzjoni tal-użu ta' fertilizzanti kimiċi x'aktarx li tnaqqas ir-rendimenti, u b'hekk potenzjalment tnaqqas l-introjtu tal-farm. Għalhekk, il-grupp jinvesti ħafna fis-sensibilizzazzjoni tal-konsumaturi dwar il-marka tal-kwalità u dwar il-benefiċċji ambjentali tal-eliminazzjoni tal-fertilizzanti kimiċi sabiex jikkonvinċi lill-konsumaturi li "sojja sostenibbli" għandha valur akbar mis-sojja prodotta b'fertilizzant kimiku. Kwalunkwe bidwi li jiċċertifika li s-sojja tiegħu tkun ġiet prodotta mingħajr fertilizzanti kimiċi jista' jipparteċipa fl-iskema, u jista' jħalli l-iskema fi kwalunkwe ħin. Għall-kuntrarju tal-eżempju 1, ma hemm l-ebda dispożizzjoni relatata mal-iffissar tal-prezzijiet.

F'dan l-eżempju, il-ftehim ta' sostenibbiltà x'aktarx li ma jillimitax il-kompetizzjoni. Huwa possibbli li l-iskema jista' jkollha l-effett li tillimita l-kompetizzjoni jekk numru kbir ta' produtturi tas-sojja jissieħbu fl-iskema, u

b'hekk tillimita b'mod effettiv il-kapaċità tal-klijenti li ma jridux jixtru "sojja sostenibbli" malli jagħmlu dan. Madankollu, jekk numru limitat biss ta' prodotturi tas-sojja jissieħbu fl-iskema (eż. prodotturi li jirrappreżentaw anqas minn 10 % tal-provvista), kwalunkwe restrizzjoni tal-kompetizzjoni x'aktarx li tkun insinifikanti, minħabba li t-tnaqqis li jirriżulta fil-livelli ta' output ma tkunx sinifikanti u l-klijenti jkomplu jkollhom alternattivi jekk ma jkunux iridu jew ma jkunux jistgħu jħallsu aktar għal sojja sostenibbli.

4.2 X'inhu dak li ma huwiex restrizzjoni tal-kompetizzjoni

(70) Mhux l-akkordji ta' sostenibbiltà kollha bejn il-kompetituri huma koperti mill-Artikolu 101(1) tat-TFUE. Meta tali ftehimiet ta' sostenibbiltà ma jaffettwawx il-parametri tal-kompetizzjoni, bħall-prezz, il-kwantità, il-kwalità, l-għażla jew l-innovazzjoni, x'aktarx li ma jkunux jirrestrinġul-kompetizzjoni. L-eżempji li ġejjin huma illustrattivi u mhux eżawrjenti.

(71) L-ewwel nett, il-ftehimiet ta' sostenibbiltà li ma jikkonċernawx l-attività ekonomika tal-kompetituri, iżda l-imġiba korporattiva interna tagħhom, x'aktarx li ma jirrestrinġux il-kompetizzjoni. Pereżempju, il-kompetituri jistgħu jfittxu li jtejbu r-reputazzjoni ġenerali tal-industrija bħala li hija ambjentalment responsabbli u, għal dan l-iskop, jaqblu fuq miżuri sabiex jiġi eliminat il-plastik li jintuża darba biss fil-bini tan-negozju tagħhom, sabiex ma tinqabiżx ċerta temperatura ambjentali fil-bini, jew sabiex jiġi limitat in-numru ta' materjali stampati kuljum.

(72) It-tieni, il-ftehimiet ta' sostenibbiltà dwar il-ħolqien ta' bażi tad-*data* li jkun fiha informazzjoni dwar fornituri li jkollhom ktajjen tal-valur sostenibbli, jużaw proċessi ta' produzzjoni sostenibbli u jipprovdu inputs sostenibbli, jew distributuri li jbigħu prodotti b'mod sostenibbli, mingħajr ma jitolbu lill-partijiet jixtru mingħand dawk il-fornituri jew ibigħu lil dawk id-distributuri, x'aktarx li ma jirrestrinġux il-kompetizzjoni skont l-Artikolu 101(1) tat-TFUE.

(73) It-tielet, ftehimiet ta' sostenibbiltà bejn kompetituri relatati mal-organizzazzjoni ta' kampanji ta' sensibilizzazzjoni fl-industrija kollha jew kampanji li jżidu s-sensibilizzazzjoni tal-klijenti dwar l-impronta ambjentali tal-konsum tagħhom, mingħajr ma tali kampanji jammontaw għar-reklamar konġunt ta' prodotti partikolari, x'aktarx li ma jirrestrinġux il-kompetizzjoni skont l-Artikolu 101(1) tat-TFUE.

(74) Meta ftehim ta' sostenibbiltà ma jimponix restrizzjoni fuq il-kompetizzjoni, l-Artikolu 101(1) tat-TFUE ma japplikax u għalhekk il-ftehim ta' sostenibbiltà ma jkunx jeħtieġ li jibbenefika mill-esklużjoni li tinsab fl-Artikolu 210a. F'dawk il-każijiet, il-partijiet għall-ftehimiet ta' sostenibbiltà se jkunu liberi li jipproċedu bl-implimentazzjoni tal-ftehim.

5 INDISPENSABBILTÀ SKONT L-ARTIKOLU 210A

5.1 Introduzzjoni

(75) L-Artikolu 210a(1) jipprevedi li l-Artikolu 101(1) tat-TFUE ma japplikax għal ftehimiet li jkunu relatati mal-produzzjoni jew mal-kummerċ ta' prodotti agrikoli u li għandhom l-għan li japplikaw standard ta' sostenibbiltà ogħla minn dak mitlub mid-dritt tal-UE jew mil-liġi nazzjonali, jekk dawn il-ftehimiet jimponu biss restrizzjonijiet ta' kompetizzjoni li huma "indispensabbli" sabiex jiġi ssodisfat dan l-istandard. Għalhekk, il-kundizzjoni ta' indispensabbiltà hija waħda mill-kundizzjonijiet li l-operaturi jeħtieġ li jissodisfaw sabiex jibbenefikaw mill-esklużjoni skont l-Artikolu 210a.

(76) Din it-taqsima tispjega kif il-kunċett ta' indispensabbiltà għandu jinftiehem skont l-Artikolu 210a. Tipprovdi gwida dwar kif il-kundizzjoni ta' indispensabbiltà tapplika għal diversi restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni skont l-istandards ta' sostenibbiltà li jkunu qegħdin jiġu segwiti. It-taqsima ma għandhiex l-għan li tistabbilixxi forom u tipi speċifiċi ta' restrizzjonijiet li l-partijiet ikkonċernati jistgħu jadottaw jew ma jistgħux jadottaw fil-ftehimiet ta' sostenibbiltà tagħhom, iżda pjuttost li tistabbilixxi metodoloġija għall-valutazzjoni taċ-ċirkostanzi li fihom it-tipi ewlenin ta' restrizzjonijiet x'aktarx ikunu indispensabbli sabiex jiġu ssodisfati standards ta' sostenibbiltà, u sabiex turi din il-metodoloġija permezz ta' sett ta' eżempji mhux eżawrjenti.

(77) Qabel ma jivvalutaw jekk restrizzjoni tal-kompetizzjoni li tirriżulta minn ftehim ta' sostenibbiltà hijiex indispensabbli, il-partijiet jeħtiġilhom l-ewwel jistabbilixxu jekk teżistix restrizzjoni tal-kompetizzjoni (kif spjegat fit-taqsima preċedenti). Jekk il-ftehim ta' sostenibbiltà inkwistjoni ma jillimitax il-kompetizzjoni, ma hemmx bżonn li titqies l-indispensabbiltà. F'dawk il-każijiet, l-operaturi jistgħu jipproċedu direttament bl-implimentazzjoni tal-ftehim ta' sostenibbiltà.

(78) Fl-aħħar nett, l-indispensabbiltà tar-restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni skont l-Artikolu 210a trid tiġi vvalutata fir-rigward tal-issodisfar tal-istandard speċifikat fil-ftehim ta' sostenibbiltà. L-issodisfar tal-istandard ta' sostenibbiltà jista' jfisser jew il-produzzjoni jew il-kummerċ ta' prodotti agrikoli f'konformità mal-istandard.

5.2 Kunċett ta' indispensabbiltà

(79) Il-kunċett ta' indispensabbiltà diġà jintuża fid-dritt tal-kompetizzjoni tal-UE. L-Artikolu 101(3) tat-TFUE jipprevedi li l-projbizzjoni fl-Artikolu 101(1) tat-TFUE tista' tiġi ddikjarata inapplikabbli għal ftehimiet li jgħinu fit-titjib tal-produzzjoni jew tad-distribuzzjoni tal-merkanzija jew jgħinu fil-promozzjoni tal-progress tekniku jew ekonomiku filwaqt li jippermettu lill-konsumaturi sehem ġust tal-benefiċċji li jirriżultaw, u li: (i) ma jimponux restrizzjonijiet li *ma humiex indispensabbli* għall-ilħuq ta' dawn l-objettivi, u (ii) ma jagħtux lill-impriżi kkonċernati l-possibbiltà li jeliminaw il-kompetizzjoni fir-rigward ta' parti sostanzjali tal-prodotti kkonċernati.

(80) Il-kunċett ta' indispensabbiltà skont l-Artikolu 101(3) tat-TFUE huwa spjegat aktar fil-Linji Gwida dwar l-Artikolu 101(3) kif ukoll fil-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea.

(81) Minħabba l-formulazzjoni simili tal-Artikolu 210a u tal-Artikolu 101(3) tat-TFUE, it-test għad-determinazzjoni ta' jekk restrizzjoni hijiex indispensabbli skont l-Artikolu 101(3) tat-TFUE huwa punt tat-tluq utli għal dawn il-linji gwida dwar l-Artikolu 210a. Madankollu, kif se jiġi spjegat aktar 'il quddiem, hemm ċerti differenzi ewlenin bejn iż-żewġ Artikoli, li bħala riżultat tagħhom l-istandard għall-indispensabbiltà neċessarjament ivarja bejniethom.

(82) Il-Linji Gwida dwar l-Artikolu 101(3) tat-TFUE jistabbilixxu test f'żewġ passi sabiex jiġi ddeterminat jekk ir-restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni humiex indispensabbli. L-ewwel pass tat-test iħares lejn jekk *il-ftehim* innifsu (jiġifieri l-akkordju li huwa kopert mill-Artikolu 101(1) tat-TFUE)) huwiex raġonevolment meħtieġ sabiex jinkisbu l-effiċjenzi maħluqa mill-ftehim, filwaqt li t-tieni pass jivvaluta jekk *ir-restrizzjonijiet individwali* tal-kompetizzjoni li jirriżultaw mill-ftehim humiex ukoll raġonevolment meħtieġa sabiex jintlaħqu dawk l-effiċjenzi.

(83) Għalkemm il-valutazzjoni tal-indispensabbiltà skont l-Artikolu 210a tapplika wkoll test f'żewġ stadji, dan it-test ma jistax, madankollu, jiġi applikat bl-istess mod bħat-test f'żewġ stadji skont l-Artikolu 101(3) tat-TFUE. Il-koleġiżlaturi tal-UE (jiġifieri l-Parlament Ewropew u l-Kunsill tal-Unjoni Ewropea) adottaw l-Artikolu 210a sabiex joħolqu qafas li jeskludi l-applikazzjoni tal-Artikolu 101(1) tat-TFUE[24]. Minħabba l-importanza li jiġu ssodisfati ċerti standards ta' sostenibbiltà fil-qasam tal-agrikoltura, il-koleġiżlaturi tal-UE qiesu li sabiex ftehim ta' sostenibbiltà jkun jista' jibbenefika mill-esklużjoni skont l-Artikolu 210a, dan għandu jissodisfa kundizzjonijiet differenti minn dawk meħtieġa sabiex jibbenefika minn eżenzjoni skont l-Artikolu 101(3) tat-TFUE. Pereżempju, l-esklużjoni skont l-Artikolu 210a ma tirrikjedix li l-partijiet għal ftehim jiżguraw li l-konsumaturi jirċievu sehem ġust mill-benefiċċji li jirriżultaw mill-ftehim ta' sostenibbiltà inkwistjoni kif inhu l-każ fl-Artikolu 101(3) tat-TFUE. Għalhekk, l-istandard ta' skrutinju tal-valutazzjoni tan-natura u tal-intensità ta' restrizzjoni tal-kompetizzjoni skont l-Artikolu 210a huwa differenti minn dak skont l-Artikolu 101(3) tat-TFUE. Dan ifisser, fost affarijiet oħrajn, li skont l-Artikolu 210a, restrizzjonijiet li jitqiesu bħala restrizzjonijiet serji tal-Artikolu 101(1) tat-TFUE (bħal ftehimiet dwar l-iffissar tal-prezzijiet jew it-tnaqqis tal-output) jistgħu jitqiesu bħala "indispensabbli", jekk il-kundizzjonijiet deskritti hawn taħt jiġu ssodisfati, billi tali restrizzjonijiet x'aktarx ma jissodisfawx il-kundizzjonijiet tal-Artikolu 101(3) tat-TFUE.

5.3 Pass 1 - L-indispensabbiltà tal-ftehim ta' sostenibbiltà

(84) L-ewwel pass tat-test tal-indispensabilità skont l-Artikolu 101(3) tat-TFUE iħares lejn jekk il-ftehim ta' sostenibbiltà huwiex raġonevolment meħtieġ sabiex jinkisbu l-effiċjenzi maħluqa mill-ftehim. B'analoġija, skont l-Artikolu 210a, l-

[24] Skont l-Artikolu 42 tat-TFUE, id-dispożizzjonijiet tal-kapitolu tat-Trattat b'rabta mar-regoli dwar il-kompetizzjoni japplikaw għall-produzzjoni u għall-kummerċ ta' prodotti agrikoli biss sa fejn jista' jiġi ddeterminat mill-Parlament tal-Unjoni Ewropea u mill-Kunsill tal-Unjoni Ewropea.

ewwel pass jivvaluta jekk il-ftehim ta' sostenibbiltà huwiex raġonevolment meħtieġ sabiex jiġi ssodisfat l-istandard ta' sostenibbiltà segwit. Dan ifisser li l-issodisfar tal-istandard ta' sostenibbiltà għandu jkun "speċifiku" għall-ftehim inkwistjoni. Dak li dan jinvolvi fil-prattika huwa spjegat f'din it-taqsima li tittratta "pass 1".

(85) Bħala kunsiderazzjoni ġenerali, in-natura tal-Artikolu 210a tippresupponi li ftehim ta' sostenibbiltà jkollu dispożizzjoni waħda jew aktar. Mill-anqas, kull ftehim ta' sostenibbiltà jkollu dispożizzjoni li permezz tagħha l-operaturi jaqblu li jimmiraw li japplikaw b'mod kollettiv standard ta' sostenibbiltà li jkun ogħla mir-regoli obbligatorji tal-UE jew nazzjonali. Minbarra li jaqblu dwar l-istandard ta' sostenibbiltà, l-operaturi jaf ikollhom bżonn jaqblu dwar kwistjoni waħda jew aktar relatati mal-produzzjoni, jew mal-kummerċ ta' prodotti agrikoli sabiex jiżviluppaw jew jimplimentaw b'mod effettiv l-istandard ta' sostenibbiltà. Tali dispożizzjonijiet jistgħu jkunu relatati mal-parametri tal-kompetizzjoni, pereżempju, il-prezz li bih jinbiegħ il-prodott, il-prezz tal-inputs meħtieġa għall-produzzjoni tiegħu, l-ammont tal-prodott li jkun prodott, kif jitqassam jew jiġi kkummerċjalizzat il-prodott, iċ-ċertifikazzjoni tal-prodott, eċċ.

(86) Meta tiġi vvalutata l-indispensabbiltà ta' ftehim ta' sostenibbiltà, wieħed jeħtieġlu jivvaluta kull dispożizzjoni tal-ftehim waħdu. Pereżempju, filwaqt li għal ċertu ftehim ta' sostenibbiltà, id-dispożizzjonijiet dwar il-prezz jistgħu jkunu raġonevolment meħtieġa sabiex jiġi ssodisfat standard ta' sostenibbiltà partikolari, dispożizzjonijiet ulterjuri (eż. dwar l-output) jistgħu ma jkunux raġonevolment meħtieġa. Dan għaliex il-kwistjoni li d-dispożizzjoni dwar l-output għandha l-għan li tindirizza, tista' tiġi solvuta b'mod effettiv mill-partijiet b'mod unilaterali aktar milli permezz ta' kooperazzjoni, jew minħabba li dispożizzjonijiet li jkunu anqas restrittivi fuq il-kompetizzjoni jindirizzaw ukoll b'mod effettiv il-kwistjoni kkunsidrata.

(87) Madankollu, l-operaturi jeħtiġilhom iħarsu wkoll lejn il-ftehim ta' sostenibbiltà kollu kemm hu sabiex jivvalutaw jekk l-implimentazzjoni tad-dispożizzjonijiet varji kollha kemm huma tissodisfax l-istandard ta' sostenibbiltà inkwistjoni. Dan huwa diskuss aktar fit-Taqsimiet 5.3.1. u 5.3.2.

(88) Barra minn hekk, aktar ma jkun marġinali t-titjib tal-istandard tas-sostenibbiltà li l-operaturi għandhom l-għan jissodisfaw (meta mqabbel ma' dak li diġà huwa mitlub mid-dritt tal-UE jew mil-liġi nazzjonali), anqas ikun probabbli li l-operaturi jkollhom bżonn jikkooperaw jew li r-restrizzjonijiet magħżula jkollhom bżonn ikunu ta' natura jew intensità aktar serja.

Eżempju 1: Il-produtturi tal-għeneb li joperaw b'marġni baxxi u li jinsabu f'ċertu reġjun jiddeċiedu b'mod kollettiv li jnaqqsu l-użu kimiku tal-pestiċidi bi 52 % filwaqt li l-istandard mitlub mil-liġi jirrikjedi biss tnaqqis ta' 50 %. Huma jiddeċiedu li jiksbu dan it-tnaqqis billi minflok jixtru pestiċidi organiċi. Il-kostijiet addizzjonali li l-produtturi jġarrbu sabiex jixtru pestiċidi organiċi huma ftit ogħla mill-kostijiet li kieku jġarrbu sabiex jixtru pestiċidi kimiċi. Sabiex jissodisfaw l-istandard, il-produtturi jaqblu b'mod kollettiv dwar prezz fiss għall-għeneb aktar sostenibbli. Minħabba li l-pestiċidi organiċi huma ftit aktar għaljin

u li l-produtturi joperaw fuq marġini baxxi u għalhekk ma għandhom l-ebda inċentiv sabiex iġarrbu individwalment dawk il-kostijiet, x'aktarx li tkun meħtieġa l-kooperazzjoni. Madankollu, ftehim kollettiv li jitlob prezz fiss downstream probabbliment ma jkunx meħtieġ, minħabba t-titjib marġinali f'termini ta' sostenibbiltà li l-ftehim huwa mmirat għalih. Għalkemm il-qbil dwar prezz fiss jipprovdi remunerazzjoni suffiċjenti għall-produtturi u jiżgura li jiġi ssodisfat l-istandard, jidher li hemm alternattiva anqas restrittiva. F'dan il-każ, is-sempliċi ftehim sabiex l-użu tal-pestiċidi jitnaqqas b'mod kollettiv bi 2 % addizzjonali jidher li huwa l-anqas mod restrittiv sabiex jiġi ssodisfat l-istandard, minħabba li l-kostijiet addizzjonali għax-xiri tal-pestiċidi organiċi huma żgħar u se jġarrbuhom il-produtturi kollha fir-reġjun. Dan jipprevjeni sitwazzjoni fejn xi wħud mill-produtturi ma jibqgħux kompetittivi minħabba l-kostijiet addizzjonali mġarrba.

Eżempju 2: Sabiex jittejjeb it-trattament xieraq tat-tiġieġ imrobbija għal-laħam, xi produtturi jaqblu li jwettqu kontrolli annwali tal-kwalità tal-ilma kkunsmat mit-tiġieġ. L-għan tal-kontrolli huwa li jivvalutaw il-livell ta' kontaminanti tal-ilma bħall-metalli tqal u s-sustanzi kimiċi, u li jindirizzaw livelli eċċessivi ta' kontaminanti bħal dawn, jekk jinstabu. Skont il-ftehim, il-produtturi jeħtiġilhom iwettqu l-kontrolli huma stess billi jużaw tagħmir li jkun affordabbli u li jrid jinxtara darba biss u ma jirrikjedix li jintuża għarfien espert xjentifiku. Ma hemm l-ebda standard speċifiku tal-UE jew nazzjonali li jitlob li jitwettqu tali kontrolli, lil hinn minn rekwiżit ġenerali li l-annimali jirċievu ilma tajjeb għax-xorb. Minħabba l-kontrolli annwali tal-ilma, il-kostijiet tal-produzzjoni jiżdiedu bi ftit. B'riżultat ta' dan, il-produtturi tal-pollam jaqblu dwar obbligi ta' xiri esklużiv għal-laħam tal-pollam mix-xerrejja sabiex jirkupraw il-kostijiet addizzjonali billi jkollhom sigurtà li l-produzzjoni tagħhom tinxtara. Il-ħtieġa li l-produtturi tal-pollam jikkooperaw x'aktarx li ma tkunx meħtieġa, minħabba li t-titjib f'termini ta' trattament xieraq tal-annimali jidher li huwa marġinali. Kull produttur jista' effettivament jissodisfa l-istandard waħdu, peress li l-produtturi ma jeħtiġux l-għarfien jew l-għarfien espert ta' produtturi oħrajn. Barra minn hekk, produttur individwali jista' jilħaq l-istandard ta' sostenibbiltà mingħajr ma jġarrab kostijiet addizzjonali sinifikanti li kienu jpoġġuh fi żvantaġġ meta mqabbel ma' produtturi oħrajn, li wkolljimplimentaw l-istandard. Barra minn hekk, anke jekk il-kooperazzjoni titqies neċessarja, ma huwiex probabbli li jkun indispensabbli għall-produtturi li jaqblu max-xerrejja dwar l-obbligi ta' xiri esklużiv, minħabba l-kostijiet relattivament baxxi li jġarrbu l-produtturi għall-ittestjar tal-kwalità tal-ilma.

(89) Fl-aħħar nett, l-indispensabbiltà tar-restrizzjoni jeħtieġ li tiġi vvalutata fil-kuntest attwali li fih jopera l-ftehim ta' sostenibbiltà, filwaqt li jitqiesu l-istruttura tas-suq, ir-riskji ekonomiċi relatati mal-ftehimiet ta' sostenibbiltà u l-inċentivi li jiffaċċjaw il-partijiet. Aktar ma jkun inċert l-issodisfar tal-istandard ta' sostenibbiltà kopert mill-ftehim, aktar ikun probabbli li restrizzjoni tal-kompetizzjoni tista' tkun indispensabbli sabiex jiġi żgurat li se jiġi ssodisfat l-istandard.

5.3.1 L-istandard tas-sostenibbiltà jista' jiġi ssodisfat bl-istess mod billi tittieħed azzjoni individwali?

(90) Sabiex jiġi vvalutat jekk ftehim ta' sostenibbiltà huwiex raġonevolment meħtieġ sabiex jiġi ssodisfat standard ta' sostenibbiltà, huwa meħtieġ li jiġi vvalutat jekk huwiex possibbli għall-partijiet li jissodisfaw l-istandard ta' sostenibbiltà waħedhom, billi jaġixxu individwalment, minflok milli b'kooperazzjoni. Għalhekk, l-operaturi jeħtiġilhom jidentifikaw għaliex jeħtieġ li jikkooperaw u x'jista' jżommhom milli jissodisfaw l-istandard waħedhom. Meta jagħmlu din il-valutazzjoni, jeħtiġilhom iqisu l-kundizzjonijiet tas-suq u r-realtajiet tan-negozju li qegħdin jiffaċċjaw li huma rilevanti għall-issodisfar tal-istandard ta' sostenibbiltà inkwistjoni. F'każijiet fejn standard ta' sostenibbiltà jista' jiġi ssodisfat permezz ta' azzjoni individwali, iżda l-operaturi jistgħu jissodisfawh aktar malajr u b'anqas kostijiet u sforz permezz tal-kooperazzjoni, il-kooperazzjoni tista' tkun raġonevolment meħtieġa sabiex jiġi ssodisfat l-istandard, għalkemm l-operaturi xorta jkollhom bżonn jiżguraw li kwalunkwe restrizzjoni tal-kompetizzjoni li tinsab fil-ftehim tkun indispensabbli wkoll, kif spjegat fit-Taqsima 5.4.2.

(91) Pereżempju, jekk il-produtturi ta' prodotti agrikoli ma jkunux jistgħu jissodisfaw standard ta' sostenibbiltà minħabba li ma jkollhomx l-esperjenza jew l-għarfien meħtieġa f'qasam partikolari, allura l-kooperazzjoni ma' operaturi oħrajn f'livelli differenti tal-katina tal-provvista agroalimentari li għandhom esperjenza jew għarfien bħal dawn tista' tkun indispensabbli. Madankollu, jekk il-produtturi ta' prodotti agrikoli jkunu jistgħu faċilment jiksbu dan l-għarfien waħedhom mingħajr investiment sinifikanti fil-ħin jew fil-flus, ma huwiex probabbli li jkollhom bżonn jikkooperaw sabiex jissodisfaw l-istandard.

(92) Bl-istess mod, jekk il-produtturi ta' prodotti agrikoli ma jkollhomx l-inċentiv li jħallsu l-kostijiet meħtieġa jew jagħmlu l-investiment fl-infrastruttura meħtieġ sabiex jissodisfaw l-istandard ta' sostenibbiltà minħabba li ma jkunux jistgħu jirkupraw dawn il-kostijiet jew dan l-investiment, jew ma jkunux jistgħu jġarrbu dawk il-kostijiet jew l-investimenti waħedhom, imbagħad, il-kooperazzjoni ma' operaturi oħrajn f'livelli differenti tal-katina tal-provvista agroalimentari li huma lesti li jikkofinanzjaw l-issodisfar tal-istandard ta' sostenibbiltà tista' tkun indispensabbli sabiex jiġi ssodisfat l-istandard ta' sostenibbiltà. B'kuntrast ma' dan, jekk l-issodisfar tal-istandard ta' sostenibbiltà jkun jirrikjedi investiment li l-ammont tiegħu ma jżidx materjalment mal-investiment staġunali jew annwali li l-produtturi kieku jagħmlu għall-produzzjoni konvenzjonali tagħhom, allura l-kooperazzjoni bejn il-produtturi jaf ma tkunx indispensabbli.

(93) Barra minn hekk, jekk il-produzzjoni jew il-kummerċ ta' prodott b'mod aktar sostenibbli jkun profittabbli biss jekk aktar prodotti jiġu prodotti jew innegozjati b'mod sostenibbli, imbagħad ftehim bejn l-operaturi li lkoll kemm huma se jipproduċu jew jikkummerċjalizzaw il-prodott partikolari b'mod sostenibbli jista' jitqies bħala indispensabbli. Eżempju jkun l-użu ta' logos/tikketti sabiex jiġu identifikati prodotti li jissodisfaw ċerti rekwiżiti ta' sostenibbiltà u b'hekk jiksbu aktar fiduċja mill-konsumaturi, jew l-użu ta' pjattaforma li tippermetti lill-produtturi jaqsmu tagħmir innovattiv u l-kostijiet għax-xiri/għaż-żamma ta' tali tagħmir, sabiex jipproduċu b'mod aktar sostenibbli. Fl-ewwel każ, aktar ma jkun

hemm nies li jipproduċu b'mod sostenibbli u jużaw il-logo korrispondenti, aktar ikun probabbli li l-bejjiegħa bl-imnut u l-konsumaturi jipperċepixxu dak il-logo bħala affidabbli, li min-naħa tiegħu jsaħħaħ ir-ritorn ekonomiku potenzjali għall-produtturi li jbigħu prodotti li jkollhom il-logo. Fit-tieni każ, aktar ma jkun hemm produtturi li jaqblu li jużaw il-pjattaforma u jagħmlu t-tagħmir tagħhom disponibbli għal oħrajn, aktar il-parteċipazzjoni fil-pjattaforma tkun ta' benefiċċju akbar għal kull produttur individwali.

(94) Jista' jkun hemm sitwazzjonijiet fejn l-operaturi jkollhom bżonn jikkooperaw minħabba li inkella jkun hemm riskju li mingħajr kooperazzjoni kull operatur ikollu jġarrab riżorsi u żmien sinifikanti fuq l-iżvilupp ta' metodi ta' produzzjoni differenti sabiex jissodisfa l-istandard ta' sostenibbiltà.

(95) B'kuntrast ma' dan, jista' jkun hemm sitwazzjonijiet li fihom l-iżvilupp konġunt ta' metodu ta' produzzjoni ma joħloqx effiċjenzi u li fihom l-iżvilupp individwali ta' metodu ta' produzzjoni minn produttur joħloq b'mod indipendenti valur miżjud akbar billi jissodisfa l-istandard aktar malajr b'riżultat ta' kompetizzjoni ma' operaturi oħrajn. Jista' jkun hemm ukoll sitwazzjonijiet li fihom il-kooperazzjoni ma tippermettix lill-operaturi jissodisfaw l-istandard ta' sostenibbiltà b'investiment ferm anqas fiż-żmien jew fir-riżorsi meħtieġa meta mqabbel mal-issodisfar tal-istandard b'mod individwali. F'sitwazzjonijiet bħal dawn, il-kooperazzjoni tista' titqies mhux indispensabbli.

(96) Jista' jkun hemm ukoll sitwazzjonijiet li fihom l-operaturi jeħtieġ li jikkooperaw sabiex jittrattaw b'mod effettiv in-nuqqas ta' informazzjoni li jkollhom il-konsumaturi dwar il-kwalitajiet ta' sostenibbiltà tal-prodotti li jixtru. Azzjoni individwali jaf ma tkunx tista' tiġbed l-attenzjoni tal-konsumaturi b'mod effettiv għall-kwistjoni u tikkonvinċihom jixtru prodotti aktar sostenibbli. Madankollu, azzjoni individwali tista' tkun biżżejjed f'dawk il-każijiet fejn ikun hemm domanda tal-konsumatur mhux utilizzata għal prodott aktar sostenibbli, iżda l-eżistenza ta' benefiċċji għas-sostenibbiltà ma hijiex ippreżentata b'mod ċar biżżejjed fil-prodotti prodotti minn produtturi individwali u l-għoti ta' tali informazzjoni jista' jsir faċilment minn kull produttur li jaġixxi b'mod indipendenti.

(97) Jekk operatur li jaġixxi individwalment ibati minn żvantaġġ ta' min jidħol l-ewwel billi jadotta metodu sabiex jissodisfa l-istandard ta' sostenibbiltà, tista' tkun meħtieġa kooperazzjoni sabiex jiġi evitat li l-kompetituri japprofittaw mill-investiment li jkun għamel min jidħol l-ewwel, għaliex inkella l-kompetituri jistgħu sempliċiment jimplimentaw il-metodu żviluppat minn min jidħol l-ewwel mingħajr ma jġarrbu l-ebda kost. Madankollu, jekk dak li jidħol l-ewwel ikun jista' jipprevjeni l-approfittar permezz tal-użu ta' drittijiet ta' proprjetà intellettwali li jimpedixxu lill-kompetituri milli jużaw dak il-metodu mingħajr ma jikkumpensaw lil dak li jidħol l-ewwel, jista' ma jkunx meħtieġ li l-operaturi jikkooperaw sabiex jissodisfaw l-istandard.

(98) Operatur li jaġixxi individwalment jista' jbati wkoll minn żvantaġġ ta' min jidħol l-ewwel jekk ikun jixtieq jipproduċi prodott aktar sostenibbli li l-prezz tiegħu jkun ogħla b'mod sinifikanti minn dak tal-alternattiva mhux sostenibbli. F'każ bħal

dan, l-operatur jista' jkollu diffikultajiet fil-kummerċjalizzazzjoni tal-prodott aktar sostenibbli peress li l-klijenti tiegħu li jaġixxu downstream jista' ma jkollhom l-ebda inċentiv li joffru l-prodott bi prezz ogħla lill-konsumaturi finali minħabba li dawk il-konsumaturi x'aktarx ikomplu jixtru l-alternattiva orħos. Dan jagħmel id-dħul tal-prodott sostenibbli fis-suq improbabbli. Jekk dan ikun il-każ, il-kooperazzjoni bejn l-operaturi tista' tkun meħtieġa sabiex jiġi żgurat li tal-anqas xi konsumaturi jixtru l-prodott aktar sostenibbli, u b'hekk jissodisfaw l-istandard.

(99) Minbarra li jidentifikaw ir-raġuni għaliex ikollhom bżonn jikkooperaw, l-operaturi jeħtiġilhom iżommu f'moħħhom li jekk il-ftehim ta' sostenibbiltà jkun relatat ma' standard ta' sostenibbiltà, li għall-issodisfar tiegħu huma jirċievu individwalment remunerazzjoni jew sussidji minn awtorità pubblika, jeħtieġ li tiġi vvalutata bir-reqqa l-indispensabbiltà tal-kooperazzjoni sabiex jiġi ssodisfat l-istandard inkwistjoni. Jekk, minn naħa waħda, ir-remunerazzjoni jew is-sussidju inkwistjoni jkun biżżejjed sabiex l-operaturi jġarrbu n-nefqa meħtieġa sabiex jissodisfaw l-istandard ta' sostenibbiltà waħedhom, jista' jkun li ma jkollhomx bżonn jikkooperaw sabiex jissodisfaw l-istandard. Min-naħa l-oħra, jekk ir-remunerazzjoni jew is-sussidju jkopri biss parti mill-kostijiet li jkunu jridu jiġġarrbu sabiex jiġi ssodisfat l-istandard ta' sostenibbiltà, l-operaturi jista' jkollhom bżonn jikkooperaw sabiex ikopru l-kostijiet pendenti.

(100) F'xi sitwazzjonijiet, il-konsumaturi jistgħu jqiegħdu valur akbar fuq prodotti li huma ta' natura aktar sostenibbli u jistgħu jkunu lesti li jħallsu prezz ogħla għal dawk il-prodotti milli għal alternattivi anqas sostenibbli. F'każijiet bħal dawn, il-kooperazzjoni fost l-operaturi sabiex jintlaħaq l-istandard ta' sostenibbiltà tista' ma tkunx meħtieġa minħabba li l-operaturi jaf ikunu jistgħu jiffinanzjaw l-investimenti meħtieġa fil-produzzjoni jew fin-negozjar ta' prodotti aktar sostenibbli billi jitolbu prezzijiet ogħla lill-konsumaturi.

5.3.2 L-indispensabbiltà tad-dispożizzjoni(jiet) tal-ftehim ta' sostenibbiltà

(101) Wara li jkunu vverifikaw li l-istandard ta' sostenibbiltà ma jistax jiġi ssodisfat mill-partijiet jekk jaġixxu b'mod individwali, il-partijiet għal ftehim ta' sostenibbiltà jkollhom jikkunsidraw jekk id-dispożizzjonijiet differenti tal-ftehim, eż. dawk relatati mal-prezz, mal-output, mal-innovazzjoni, mad-distribuzzjoni, eċċ. jirrestrinġux il-kompetizzjoni u, jekk iva, humiex indispensabbli sabiex jiġi ssodisfat l-istandard ta' sostenibbiltà. F'dan l-ewwel pass tat-test tal-indispensabilità skont l-Artikolu 210a, l-operaturi jeħtieġ li jqabblu t-tipi ta' dispożizzjonijiet li jaqblu fuqhom (eż. il-prezz meta mqabbel maċ-ċertifikazzjoni). Il-valutazzjoni tal-indispensabbiltà tar-restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni li jirriżultaw minn dispożizzjoni (eż. l-iffissar tal-prezzijiet meta mqabbel mal-primjum fuq il-prezz) issir fit-tieni pass tat-test skont l-Artikolu 210a.

(102) Fil-prattika, sabiex jinftiehem jekk dispożizzjoni partikolari hijiex indispensabbli ħalli jiġi ssodisfat standard ta' sostenibbiltà, il-partijiet għal ftehim ta' sostenibbiltà jeħtieġ li jidentifikaw il-kwistjonijiet li jżommuhom milli jissodisfawh. Għal kull tali kwistjoni, l-operaturi jeħtiġilhom jivvalutaw xi tkun

dispożizzjoni xierqa sabiex isolvu dan sabiex jissodisfaw l-istandard ta' sostenibbiltà inkwistjoni. Jista' jkun hemm sitwazzjonijiet fejn ikun hemm dispożizzjonijiet alternattivi li jistgħu jkunu xierqa sabiex jindirizzaw il-problema inkwistjoni ħalli jippermettu l-issodisfar tal-istandard. Jekk tkun teżisti għażla bejn żewġ dispożizzjonijiet jew aktar bħal dawn, id-dispożizzjoni indispensabbli tkun dik li tirrestrinġi l-kompetizzjoni bl-anqas mod. Jista' jkun hemm ukoll sitwazzjonijiet fejn żewġ dispożizzjonijiet jew aktar xierqa jkunu ugwalment restrittivi u/jew fejn id-determinazzjoni tad-dispożizzjoni li hija l-anqas restrittiva tista' tkun kumplessa ħafna, f'liema każ l-operaturi jkunu liberi jagħżlu liema dispożizzjoni se jużaw, soġġett għall-konformità mal-elementi l-oħrajn tat-test tal-indispensabbiltà fit-Taqsima 5.4.

(103) Pereżempju, l-operaturi jistgħu jiffaċċjaw il-kwistjonijiet li ġejjin:

(a) Jekk il-kwistjoni tkun relatata ma' nuqqas ta' fiduċja tal-konsumatur fl-istandard tas-sostenibbiltà, ċerti dispożizzjonijiet jistgħu jkunu xierqa sabiex jindirizzaw il-kwistjoni, skont iċ-ċirkostanzi individwali tal-każ. Dan jista' jinkludi dispożizzjoni li tirrikjedi l-użu ta' sistema ta' ċertifikazzjoni indipendenti u l-ħolqien ta' logo/tikketta u/jew dispożizzjoni dwar il-promozzjoni u l-kummerċjalizzazzjoni konġunti tal-prodotti. B'kuntrast ma' dan, dispożizzjoni relatata mal-prezz imħallas lill-produtturi jew mal-volumi ta' produzzjoni mqiegħda għad-dispożizzjoni tal-klijenti downstream x'aktarx li ma tkunx xierqa, minħabba li ma żżidx il-fiduċja tal-konsumaturi fl-istandard tas-sostenibbiltà.

Jekk iż-żewġ dispożizzjonijiet potenzjalment xierqa identifikati hawn fuq ikunu l-uniċi opzjonijiet xierqa li jindirizzaw il-kwistjoni tal-fiduċja tal-konsumatur, id-dispożizzjoni dwar l-użu ta' sistema ta' ċertifikazzjoni indipendenti u l-ħolqien ta' logo/tikketta x'aktarx li tkun dik li tillimita l-kompetizzjoni bl-anqas mod u għalhekk tkun indispensabbli.

(b) Jekk il-kwistjoni tkun relatata ma' nuqqas ta' għarfien u ta' esperjenza dwar metodi ta' produzzjoni aktar sostenibbli, ċerti dispożizzjonijiet jistgħu jkunu xierqa sabiex jindirizzaw il-kwistjoni, skont iċ-ċirkostanzi individwali tal-każ. Dawn jistgħu jinkludu dispożizzjoni relatata mal-iskambju ta' informazzjoni dwar il-metodi ta' produzzjoni (eż. l-użu ta' ċerti inputs jew tagħmir, eċċ.), dispożizzjoni relatata mar-raggruppament ta' ċerti attivitajiet, infrastruttura, tagħmir, eċċ., jew dispożizzjoni relatata mat-twettiq ta' attivitajiet konġunti ta' riċerka u żvilupp. Min-naħa l-oħra, dispożizzjoni relatata mal-volum ta' prodotti li jistgħu jiġu prodotti jew mad-distribuzzjoni jew mal-promozzjoni tal-prodotti x'aktarx ma tindirizzax il-problema inkwistjoni b'mod xieraq minħabba li ma ssaħħaħx l-għarfien jew l-esperjenza tal-operaturi li jixtiequ jipproduċu b'mod aktar sostenibbli.

Jekk it-tliet dispożizzjonijiet potenzjalment xierqa identifikati hawn fuq ikunu l-uniċi disponibbli sabiex tiġi indirizzata l-kwistjoni tan-nuqqas ta' għarfien u esperjenza fil-produzzjoni, id-dispożizzjoni dwar ir-riċerka u l-iżvilupp konġunti x'aktarx tkun dik li tillimita l-kompetizzjoni bl-anqas mod u għalhekk tkun indispensabbli. Jekk id-dispożizzjonijiet dwar l-iskambju ta' informazzjoni dwar il-metodi ta' produzzjoni u r-raggruppament tal-

attivitajiet ikunu l-uniċi żewġ dispożizzjonijiet potenzjalment xierqa, trid issir valutazzjoni dettaljata taċ-ċirkostanzi tal-każ. Ma huwiex possibbli li jiġi ddikjarat liema dispożizzjoni tkun l-anqas waħda restrittiva mingħajr ma jkun hemm tali informazzjoni.

(c) Jekk il-kwistjoni tkun relatata ma' inċertezzi dwar il-kummerċjalizzazzjoni tal-prodott (inċertezzi dwar il-volumi li jistgħu jinbiegħu), ċerti dispożizzjonijiet jistgħu jkunu adattati sabiex jindirizzaw il-kwistjoni, skont iċ-ċirkostanzi individwali tal-każ. Dawn jinkludu dispożizzjoni relatata ma' impenji xiri minn xi klijenti (eż. ix-xiri ta' ammont minimu ta' prodotti fis-sena) u/jew dispożizzjoni li tistabbilixxi arranġamenti speċifiċi ta' distribuzzjoni bejn il-produtturi jew bejn il-produtturi u l-klijenti tagħhom (allokazzjoni tal-klijenti, esklużività tal-provvista jew tax-xiri). B'kuntrast ma' dan, dispożizzjoni relatata mal-prezz li bih il-prodotti jistgħu jerġgħu jinbiegħu downstream jew dispożizzjoni sabiex titwaqqaf il-produzzjoni ta' prodotti alternattivi mhux sostenibbli x'aktarx li ma tkunx xierqa, minħabba li tindirizza kwistjonijiet oħrajn għajr inċertezzi f'termini ta' volumi ta' kummerċjalizzazzjoni.

Jekk iż-żewġ dispożizzjonijiet potenzjalment xierqa identifikati hawn fuq (impenji ta' teħid ta' dejn u arranġamenti ta' distribuzzjoni) ikunu l-uniċi li jindirizzaw il-kwistjoni tal-inċertezzi fil-volumi tal-kummerċjalizzazzjoni trid issir valutazzjoni dettaljata taċ-ċirkostanzi tal-każ. Ma huwiex possibbli li jiġi ddikjarat liema dispożizzjoni tkun l-anqas waħda restrittiva mingħajr ma jkun hemm tali informazzjoni.

(d) Jekk il-kwistjoni tkun relatata mal-kopertura tal-kostijiet addizzjonali maħluqa bil-konformità mal-istandard, ċerti dispożizzjonijiet jistgħu jkunu adattati sabiex jindirizzaw il-kwistjoni, skont iċ-ċirkostanzi individwali tal-każ. Dawn jistgħu jinkludu dispożizzjonijiet relatati ma' ċerti pagamenti jew impenji fuq il-prezz mix-xerrejja jew relatati ma' impenji sabiex jinxtara volum minimu ta' prodotti. B'kuntrast ma' dan, dispożizzjoni li tipprojbixxi l-iżvilupp ta' prodotti sostenibbli jew mhux sostenibbli oħrajn x'aktarx ma tkunx xierqa, minħabba li ma tnaqqasx direttament il-kostijiet tal-produzzjoni f'konformità mal-istandard ta' sostenibbiltà inkwistjoni.

Jekk iż-żewġ dispożizzjonijiet potenzjalment xierqa identifikati hawn fuq (impenji ta' pagamenti/prezzijiet mix-xerrejja u impenji għax-xiri ta' volum minimu ta' prodotti) ikunu l-uniċi li jindirizzaw il-kwistjoni tal-kopertura tal-kostijiet addizzjonali maħluqa mill-konformità mal-istandard ta' sostenibbiltà, trid issir valutazzjoni dettaljata taċ-ċirkostanzi tal-każ. Ma huwiex possibbli li jiġi ddikjarat liema dispożizzjoni tkun l-anqas waħda restrittiva mingħajr ma jkun hemm tali informazzjoni.

(e) Jekk il-kwistjoni tkun relatata ma' nuqqas ta' għarfien min-naħa tal-konsumaturi dwar il-valur miżjud mill-produzzjoni jew mill-bejgħ tal-prodott b'mod aktar sostenibbli, dispożizzjoni relatata mal-promozzjoni konġunta tal-prodott mill-produtturi jew mill-klijenti downstream tista' tkun xierqa sabiex tindirizza din il-kwistjoni. B'kuntrast ma' dan, dispożizzjoni relatata mal-allokazzjoni tal-klijenti jew tas-suq x'aktarx li ma tkunx xierqa, minħabba li ma jkollha l-ebda effett pożittiv fuq l-għarfien tal-konsumatur dwar il-valur miżjud tal-produzzjoni jew tal-bejgħ b'mod aktar sostenibbli.

F'din is-sitwazzjoni, jekk ikun hemm biss dispożizzjoni waħda (promozzjoni konġunta) xierqa sabiex tindirizza l-kwistjoni, din titqies ukoll bħala l-anqas waħda restrittiva u, b'hekk, id-dispożizzjoni indispensabbli.

(f) Jekk il-kwistjoni tkun relatata ma' żvantaġġ ta' min jidħol l-ewwel (f'termini ta' kompetizzjoni ma' prodotti alternattivi anqas sostenibbli li huma anqas għaljin), ċerti dispożizzjonijiet jistgħu jkunu xierqa sabiex jindirizzaw il-kwistjoni, skont iċ-ċirkostanzi individwali tal-każ. Dawn jinkludu dispożizzjoni relatata mal-promozzjoni konġunta tal-prodott l-aktar sostenibbli, dispożizzjoni relatata ma' impenn mill-bejjiegħa bl-imnut li jixtru ċertu sehem mir-rekwiżiti tagħhom mill-produtturi tal-prodott aktar sostenibbli (bħala perċentwal tal-prodotti sostitwibbli kollha), jew dispożizzjoni relatata ma' impenn minn ċertu numru ta' bejjiegħa bl-imnut sabiex jixtru r-rekwiżiti tagħhom esklużivament mill-produtturi tal-prodott aktar sostenibbli. B'kuntrast ma' dan, dispożizzjoni dwar l-iskambju ta' informazzjoni rigward il-produzzjoni mill-produtturi x'aktarx li ma tkunx xierqa minħabba li ma tindirizzax il-kwistjoni relatata mas-sostituzzjoni fil-bejgħ ta' prodotti.

Jekk it-tliet dispożizzjonijiet identifikati hawn fuq (dwar il-promozzjoni konġunta, dwar ix-xiri minimu u dwar ix-xiri esklużiv) ikunu l-uniċi xierqa sabiex tiġi indirizzata l-kwistjoni tal-iżvantaġġ ta' min jidħol l-ewwel f'termini ta' kompetizzjoni bi prodotti alternattivi anqas sostenibbli li huma anqas għaljin, id-dispożizzjoni li x'aktarx tkun l-anqas waħda restrittiva (u għalhekk dik indispensabbli) hija dik relatata mal-promozzjoni konġunta tal-prodott aktar sostenibbli. Jekk id-dispożizzjonijiet dwar ix-xiri minimu mill-bejjiegħa bl-imnut u dwar ix-xiri esklużiv mill-bejjiegħa bl-imnut ikunu l-uniċi opzjonijiet xierqa, dik dwar ix-xiri minimu x'aktarx tkun l-anqas waħda restrittiva u għalhekk indispensabbli.

(104) Meta jagħmlu l-valutazzjoni ta' hawn fuq, l-operaturi jeħtieġ li jikkunsidraw alternattivi realistiċi u mhux purament ipotetiċi għad-dispożizzjonijiet li jistgħu jissodisfaw l-istandard ta' sostenibbiltà.

(105) Jekk l-operaturi jagħżlu bejn dispożizzjonijiet alternattivi, waħda li: (i) ma tkunx xierqa sabiex tiġi indirizzata kwistjoni partikolari li żżommhom milli jissodisfaw l-istandard ta' sostenibbiltà inkwistjoni u/jew; (ii) ma hijiex l-anqas waħda restrittiva meta mqabbla mal-oħrajn, id-dispożizzjoni partikolari magħżula minnhom tkun inkompatibbli mal-Artikolu 210a u għalhekk taqa' barra mill-esklużjoni. Jekk il-ftehim ta' sostenibbiltà jkun fih ukoll dispożizzjonijiet oħrajn li jindirizzaw kwistjonijiet oħrajn li jipprevjenu lill-operaturi milli jissodisfaw l-istandard ta' sostenibbiltà, dawn id-dispożizzjonijiet xorta jistgħu jkunu indispensabbli u b'hekk jibbenefikaw mill-Artikolu 210a jekk, waħedhom mingħajr ma jirrikorru għad-dispożizzjoni li tiġi invalidata, jissodisfaw l-istandard ta' sostenibbiltà inkwistjoni.

(106) Fl-aħħar nett, l-operaturi jeħtiġilhom iżommu f'moħħhom li d-dispożizzjonijiet li jillimitaw il-moviment liberu tal-prodotti jew tas-servizzi u b'hekk li jaqsmu s-suq intern tal-UE fil-prinċipju ma humiex meqjusa indispensabbli skont l-Artikolu 210a.

5.4 Pass 2 - L-indispensabbiltà tar-restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni

(107) Jekk id-dħul fi ftehim ta' sostenibbiltà jkun raġonevolment meħtieġ sabiex jiġi ssodisfat l-istandard ta' sostenibbiltà inkwistjoni, wieħed irid imbagħad jiddetermina jekk kull restrizzjoni tal-kompetizzjoni imposta mill-ftehim hijiex indispensabbli għall-issodisfar tal-istandard ta' sostenibbiltà.

(108) Għall-iskopijiet tal-Artikolu 210a, restrizzjoni tal-kompetizzjoni hija indispensabbli għall-issodisfar ta' standard ta' sostenibbiltà jekk ir-restrizzjoni tkun raġonevolment meħtieġa sabiex jiġi ssodisfat l-istandard ta' sostenibbiltà inkwistjoni. Dan min-naħa tiegħu jiddependi kemm fuq in-natura tar-restrizzjoni kif ukoll fuq l-intensità tar-restrizzjoni.

5.4.1 In-natura tar-restrizzjoni

(109) Il-kunċett tan-natura ta' restrizzjoni huwa relatat mal-parametru tal-kompetizzjoni li huwa ristrett mid-dispożizzjoni(jiet) tal-ftehim ta' sostenibbiltà (bħall-prezz, l-output, il-kwalità, l-għażla jew l-innovazzjoni). Fil-pass 1, l-analiżi ffokat fuq jekk it-tip ta' dispożizzjoni kienx xieraq sabiex jiġi indirizzat dak li kien qed jimpedixxi li l-istandard ta' sostenibbiltà jiġi ssodisfat u jekk kienx hemm dispożizzjonijiet alternattivi li jindirizzaw b'mod xieraq il-kwistjoni b'mod anqas restrittiv. B'kuntrast ma' dan, fil-pass 2, l-analiżi tiffoka fuq jekk ir-restrizzjoni tal-kompetizzjoni li tinsab f'kull dispożizzjoni tal-ftehim ta' sostenibbiltà hijiex l-anqas waħda restrittiva filwaqt li jiġi ssodisfat l-istandard inkwistjoni.

(110) Id-determinazzjoni tan-"natura" ta' restrizzjoni tirrikjedi kunsiderazzjoni ta': (i) il-mod li bih parametru speċifiku tal-kompetizzjoni huwa ristrett permezz ta' dispożizzjoni individwali u (ii) jekk teżistix alternattiva realistika anqas restrittiva. Tali alternattiva realistika għadha tkun kapaċi tissodisfa l-istandard ta' sostenibbiltà mixtieq b'effett anqas negattiv fuq il-kompetizzjoni. Il-partijiet għal ftehim ta' sostenibbiltà jeħtieġ li jagħżlu r-restrizzjoni li għandha l-anqas effett negattiv fuq il-kompetizzjoni filwaqt li jissodisfaw l-istandard ta' sostenibbiltà.

(111) Jekk dispożizzjoni tkun relatata mal-prezzijiet, il-valutazzjoni tan-natura tar-restrizzjoni tista' tirrikjedi li l-operaturi jagħżlu jekk jaqblux dwar restrizzjoni fil-forma ta' ffissar tal-prezzijiet, ipprezzar minimu, primjum fuq il-prezz, jew xi restrizzjoni oħra fuq l-iffissar tal-prezzijiet. Pereżempju, jekk il-konformità mal-istandard ta' sostenibbiltà timponi kostijiet fuq operaturi li huma faċilment separabbli mill-kostijiet l-oħrajn li normalment iġarrbu, primjum fuq il-prezz jista' jkun restrizzjoni xierqa. Dan għaliex primjum fuq il-prezz jirrifletti l-kostijiet li jġarrbu l-operaturi billi jikkonformaw mal-istandard tas-sostenibbiltà mingħajr ma jaffettwa l-kostijiet l-oħrajn li jġarrbu indipendentement mill-istandard.

(112) Eżempju f'dan ir-rigward ikun dispożizzjoni li tirrikjedi l-ħlas ta' ammont partikolari sabiex tikkumpensa lill-produtturi tat-tiġieġ għall-użu ta' għalf organiku minflok għalf konvenzjonali. Alternattiva għal din id-dispożizzjoni tista' tkun li jiġi stabbilit il-prezz li bih il-proċessuri jkunu jistgħu jixtru t-tiġieġ f'livell li jikkumpensa lill-produtturi għall-kostijiet addizzjonali tal-użu tal-għalf organiku. F'dan il-każ, l-iffissar tal-prezz li bih il-proċessuri jkunu jistgħu jixtru

t-tiġieġ aktarx li jkun aktar restrittiv milli jintlaħaq qbil dwar pagament addizzjonali li jkun separat mill-prezz tax-xiri, minħabba li din ir-restrizzjoni tal-aħħar taffettwa biss komponent wieħed tal-prezz ġenerali mħallas għal-laħam tal-pollam, u b'hekk jitħalla lok għall-kompetizzjoni fuq il-komponenti l-oħrajn li jiddeterminaw il-prezz ġenerali tat-tiġieġ (eż. l-infrastruttura, il-ġestjoni tal-art, il-provvista tal-ilma, l-elettriku, eċċ.). B'kuntrast ma' dan, jekk l-issodisfar tal-istandard ta' sostenibbiltà jimponi kostijiet addizzjonali matul il-proċess kollu tal-produzzjoni, l-iffissar tal-prezz li bih il-produtturi jkunu jistgħu jixtru t-tiġieġ jista' jkun raġonevolment meħtieġ. Pereżempju, dan jista' jkun il-każ meta l-istandard ta' sostenibbiltà jkun relatat ma' rekwiżiti ġenerali ogħla għat-trattament xieraq tal-annimali għat-tiġieġ li jinkludu l-provvista ta' ikel aktar sostenibbli, aktar spazju fil-gaġeġ, aktar żmien li jqattgħu barra, eċċ.

(113) Fil-każ ta' dispożizzjoni relatata ma' kemm mill-bżonnijiet tagħhom ix-xerrejja jiksbu mingħand produtturi li huma parti għall-ftehim ta' sostenibbiltà, il-valutazzjoni tan-natura tar-restrizzjoni tista' tirrikjedi li l-operaturi jagħżlu bejn jekk jaqblux dwar ir-rekwiżiti għax-xiri ta' volumi minimi bi tpartit mar-rekwiżiti għax-xiri ta' sehem fiss mill-volumi jew inkella xi obbligu ieħor ta' xiri. Jekk il-produtturi jkollhom bżonn ċertezza li jkunu jistgħu jbigħu kwantità suffiċjenti mill-prodotti tagħhom sabiex ikunu jistgħu jkopru l-kostijiet tagħhom, iżda ma jkunux jafu l-volum eżatt meħtieġ, il-qbil dwar il-volumi minimi jista' jkun l-anqas dispożizzjoni restrittiva sabiex jiġi ssodisfat l-istandard ta' sostenibbiltà. Pereżempju, jekk standard ta' sostenibbiltà jkollu l-għan li jnaqqas ir-reżistenza għall-antimikrobiċi billi jipprojbixxi l-użu ta' antimikrobiċi u juża minflok alternattivi (eż. vaċċini, probijotiċi, prebijotiċi, eċċ.) fit-trobbija tal-papri, il-produtturi jista' jkollhom bżonn jiżguraw li jkunu jistgħu jbigħu ammont minimu ta' laħam tal-papri fis-sena sabiex ikopru l-kostijiet addizzjonali li jirriżultaw mill-użu ta' alternattivi għall-antimikrobiċi. Madankollu, jekk l-ammont ta' laħam li jista' jiġi pproċessat ikun limitat, tista' tkun raġonevolment meħtieġa ċifra eżatta jew massima sabiex jiġi żgurat li l-laħam tal-papri kollu prodott jiġi effettivament ipproċessat.

5.4.2 *Intensità tar-restrizzjoni*

(114) Id-determinazzjoni tal-intensità ta' restrizzjoni tinvolvi valutazzjoni tal-livell kwantitattiv tar-restrizzjoni (fuq il-prezz, l-output u possibbilment il-kwalità, l-għażla u l-innovazzjoni) u tad-durata tar-restrizzjoni.

5.4.2.1 Livell kwantitattiv tar-restrizzjoni

(115) Il-kunċett tal-livell kwantitattiv tar-restrizzjoni jirreferi għal-limitu sa fejn ir-restrizzjoni inkwistjoni x'aktarx li taffettwa l-parametri rilevanti tal-kompetizzjoni. Il-livell kwantitattiv ta' restrizzjoni se jkun indispensabbli jekk il-fatt li jintlaħaq qbil fuq livell aktar baxx tar-restrizzjoni jagħmilha anqas probabbli li l-partijiet jissodisfaw l-istandard ta' sostenibbiltà.

(116) Jekk ir-restrizzjoni inkwistjoni twassal direttament jew indirettament għal żieda jew tnaqqis koordinati fil-prezzijiet, l-analiżi għandha tiffoka fuq xi jkun il-livell taż-żieda jew tat-tnaqqis fil-prezzijiet li jkun raġonevolment meħtieġ sabiex l-operaturi jkunu jistgħu jissodisfaw l-istandard ta' sostenibbiltà inkwistjoni. Dik l-analiżi għandha tinkludi numru ta' fatturi differenti, bħal: (i) l-investiment u kostijiet oħrajn li l-operaturi se jġarrbu meta jipparteċipaw fil-ftehim, il-

probabbiltà li se jirkupraw dawn il-kostijiet; (ii) il-livell ta' ċertezza li l-ftehim ta' sostenibbiltà se jkun kummerċjalment ta' suċċess; (iii) u r-redditu probabbli fuq l-investiment meta mqabbel ma' alternattivi oħrajn ta' investiment. Minħabba li l-analiżi se tiddependi fuq numru ta' fatturi mhux ċerti, l-operaturi ma jistgħux ikunu mistennija jikkalkolaw il-livell preċiż tal-prezz li bih ikunu jistgħu jissodisfaw l-istandard ta' sostenibbiltà. Għalhekk, f'każ ta' dubju bejn żewġ stimi huwa permissibbli li jitqies redditu fuq l-investiment li jkun għoli biżżejjed sabiex jipprovdi inċentiv lill-operaturi biex jissodisfaw l-istandard. Madankollu, jekk ir-riżultat finali tal-kalkolu tal-prezz skont il-ftehim ma jkunx raġonevolment proporzjonat għall-kostijiet u għar-riskji assoċjati mal-implimentazzjoni tal-ftehim, ir-restrizzjoni x'aktarx li ma tissodisfax dan il-pass tal-analiżi tal-indispensabbiltà.

Eżempju: Bejjiegħa bl-imnut jaraw li hemm domanda għal frawli mingħajr pestiċidi, iżda fl-istess ħin il-konsumaturi ma humiex lesti jħallsu aktar għal dawn minn kemm huma lesti jħallsu għal frawli konvenzjonali. Il-produtturi f'reġjun ikomplu jużaw il-pestiċidi minħabba li l-produzzjoni ta' frawli mingħajr pestiċidi tkun tirrikjedi investiment addizzjonali fit-tagħmir u toħloq kostijiet addizzjonali tax-xogħol. Barra minn hekk, anke jekk il-produtturi jġarrbu dawn il-kostijiet addizzjonali, hemm riskju li proporzjon akbar tal-frawli li jipproduċu jittebba', b'tali mod li l-konsumaturi jirrifjutaw li jixtruhom. Grupp ta' produtturi u bejjiegħa bl-imnut jiżviluppaw inizjattiva li permezz tagħha l-bejjiegħa bl-imnut jaqblu li jħallsu lill-bdiewa parteċipanti EUR 0,70 addizzjonali għal kull kilogramma ta' frawli mingħajr pestiċidi. Il-pagament addizzjonali huwa bbażat fuq studju li sab li: (1) il-kostijiet tax-xogħol addizzjonali għall-produzzjoni tal-frawli mingħajr pestiċidi kellhom medja ta' EUR 0,30 – 0,50 għal kull kilogramma; (2) il-produtturi jistgħu jirkupraw l-investiment tagħhom f'tagħmir fi żmien ħames snin bi ħlas addizzjonali ta' EUR 0,10 għal kull kilogramma; (3) it-tbajja x'aktarx li jaffettwa 10 - 20 % tal-ħsad; u (4) il-produtturi jistgħu jiksbu redditu ekwivalenti fuq l-investiment ta' EUR 0,60 għal kull kilogramma billi jaqilbu għal taħlita differenti ta' pestiċidi, mingħajr iż-żieda fir-riskju ta' tħassir. Għalkemm il-ħlas addizzjonali ta' EUR 0,70 għal kull kilogramma huwa ogħla mill-EUR 0,40 – 0,60 għal kull kilogramma, dan ikun meħtieġ sabiex jiġu rkuprati ż-żieda fil-kostijiet lavorattivi u l-investiment, l-ammont x'aktarx li jkun raġonevolment meħtieġ filwaqt li jitqies ir-riskju ta' telf minħabba t-tbajja u l-fatt li l-produtturi jistgħu jiksbu redditu aktar ċert ta' EUR 0,60 għal kull kilogramma. Madankollu, jekk il-pagament addizzjonali jkun ta' EUR 1,00 għal kull kilogramma minflok ta' EUR 0,70 għal kull kilogramma, l-ammont ikun ogħla minn dak li jkun raġonevolment meħtieġ sabiex jiġu żgurati l-inċentivi meħtieġa għall-produtturi ħalli jinvestu fl-issodisfar tal-istandard ta' sostenibbiltà.

5.4.2.2 Durata tar-restrizzjoni

(117) Meta tiġi vvalutata d-durata tar-restrizzjoni, jiġifieri n-numru ta' xhur jew snin li r-restrizzjoni tkun fis-seħħ, il-mistoqsija rilevanti hija jekk durata iqsar tar-restrizzjoni tagħmilhiex anqas probabbli li jiġi ssodisfat l-istandard ta' sostenibbiltà. Minn naħa, meta l-kostijiet tal-implimentazzjoni tal-istandard ta' sostenibbiltà jinħolqu matul il-ħajja tal-implimentazzjoni, ir-restrizzjoni jista'

jkollha bżonn tkun fis-seħħ matul id-durata kollha tal-ftehim ta' sostenibbiltà. Dan jista' jkun il-każ meta l-produzzjoni ta' prodott aktar sostenibbli tirrikjedi x-xiri ta' input li jiswa aktar flus li x-xerrejja tal-prodott ikollhom jiffinanzjaw kontinwament matul l-eżistenza tal-ftehim ta' sostenibbiltà. Min-naħa l-oħra, meta l-investiment meħtieġ sabiex jiġi ssodisfat standard ta' sostenibbiltà jkun ta' darba, ir-restrizzjoni tista' tkun meħtieġa biss għall-perjodu ta' żmien meħtieġ sabiex jiġi żgurat ir-redditu fuq dan l-investiment.

Eżempju: Il-bejjiegħa bl-imnut jaqblu li jħallsu lill-bdiewa tad-dulliegħ primjum sabiex jixtru għodod innovattivi għat-tisqija. Il-pagament ta' dan il-primjum huwa meħtieġ għal perjodu ta' żmien ta' sena peress li l-bdiewa ma għandhomx is-somma meħtieġa bil-quddiem. Wara sena, il-bdiewa se jkunu rnexxielhom jirkupraw l-kostijiet imġarrba għax-xiri tat-tagħmir u se jibdew jiffrankaw fuq l-użu tal-ilma billi jużaw l-għodod. Għalhekk, it-tkomplija tal-pagament tal-prezz wara sena ma tkunx indispensabbli f'termini ta' durata.

5.4.2.3 L-ebda rekwiżit sabiex tiġi vvalutata l-kopertura tas-suq tar-restrizzjoni

(118) Fl-abbozzar tal-Artikolu 210a, il-koleġiżlaturi kellhom l-għan li jiżguraw adozzjoni wiesgħa kemm jista' jkun tal-istandards ta' sostenibbiltà mill-operaturi. Sabiex jinċentivaw lill-operaturi jiksbu standards ogħla minn dak mitlub mid-dritt tal-Unjoni jew mil-liġi nazzjonali, huma ħolqu bilanċ speċifiku bejn: (i) il-kundizzjonijiet *ex ante* għad-determinazzjoni tal-indispensabbiltà; u (ii) il-possibbiltà ta' intervent *ex post*. Dan jistimula l-adozzjoni fuq skala wiesgħa ta' standards ta' sostenibbiltà mingħajr ir-riskju ta' intervent mill-awtoritajiet tal-kompetizzjoni sakemm ma jkunx hemm ċertu grad għoli ta' effetti negattivi fuq is-suq.

(119) Għalhekk, għall-kuntrarju tal-Artikolu 101(3) tat-TFUE, skont l-Artikolu 210a ma huwiex meħtieġ li tiġi analizzata l-kopertura tas-suq ta' restrizzjoni tal-kompetizzjoni sabiex jiġi ddeterminat jekk ir-restrizzjoni hijiex indispensabbli. B'kuntrast ma' dan, il-kopertura tas-suq tista' twassal għal intervent *ex post* mill-awtoritajiet tal-kompetizzjoni f'każijiet fejn twassal għal grad għoli ta' effetti negattivi fuq is-suq, kif diskuss fit-Taqsima 8.

5.5 Eżempji ta' applikazzjoni tat-test tal-indispensabbiltà

Eżempju 1: Ċerta teknika tal-kultivazzjoni tar-ross tuża anqas ilma mit-tekniki tradizzjonali tal-kultivazzjoni tar-ross; din ma tużax fertilizzanti artifiċjali u hija ħielsa mill-pestiċidi. L-użu ta' din it-teknika jikkontribwixxi għall-użu sostenibbli u għall-protezzjoni tal-pajsaġġi, tal-ilma u tal-ħamrija, u għat-tnaqqis tal-użu tal-pestiċidi. Madankollu, it-teknika tirrikjedi investiment addizzjonali ta' riżorsi finanzjarji u ta' żmien mill-produtturi tar-ross u hija profittabbli biss jekk titwettaq fuq skala medja sa kbira. It-teknika hija adottata minn tliet kooperattivi tar-ross, li jaqblu ma' bejjiegħ bl-imnut sabiex jipproduċu ross f'konformità mal-kriterju ("ross sostenibbli"). Il-bejjiegħ bl-imnut jaqbel li jixtri ċerta kwantità ta' ross sostenibbli – 100 tunnellata fis-sena għal tliet snin (*restrizzjoni relatata mal-output*).

It-tliet kooperattivi kkalkolaw li jkollhom jipproduċu mill-anqas 95 tunnellata ross fis-sena għal 3 snin sabiex l-investiment tagħhom jilħaq l-ekonomiji ta' skala meħtieġa sabiex jintlaħaq l-istandard ta' sostenibbiltà u jirċievu redditu raġonevoli fuq l-investiment. Sabiex il-konsumaturi jiġu mħeġġa jixtru r-ross sostenibbli, it-tliet kooperattivi u l-bejjiegħ bl-imnut jaqblu li l-prezz tal-bejgħ mill-ġdid tal-bejjiegħ bl-imnut mhux se jkun aktar minn 15 % ogħla mill-prezz medju li l-bejjiegħ bl-imnut jitlob għar-ross konvenzjonali. Madankollu, minħabba l-kost tal-inputs u tax-xogħol, ir-ross sostenibbli jinbiegħ bi prezz ta' 30 % ogħla (*restrizzjoni relatata mal-prezz*).

Il-biċċa l-kbira tax-xerrejja l-oħrajn fis-suq (bejjiegħa bl-imnut, manifatturi, bejjiegħa bl-ingrossa, eċċ.) huma fil-biċċa l-kbira interessati li jixtru ross konvenzjonali, li jinbiegħ bi prezz aktar baxx. Il-konsumaturi juru interess fix-xiri ta' ross aktar sostenibbli, iżda ma humiex konxji ta' kemm il-produzzjoni tar-ross konvenzjonali timplika l-użu ta' fertilizzanti u pestiċidi u l-ammont ta' ilma kkunsmat għal dan l-iskop.

<u>Pass 1</u>:

L-istandard tas-sostenibbiltà jista' jiġi ssodisfat ukoll billi tittieħed azzjoni individwali?

Il-kooperattivi tar-ross ma jkunux jistgħu jiffinanzjaw il-produzzjoni ta' ross sostenibbli individwalment, peress li ma jkollhomx ċertezza li jistgħu jikkummerċjalizzaw ir-ross, minħabba li l-biċċa l-kbira tax-xerrejja huma interessati jixtru ross konvenzjonali, li jinbiegħ bi prezz aktar baxx. Għalhekk, individwalment, it-tliet kooperattivi ma jistgħux jadottaw l-istandard b'mod effettiv. F'dak il-każ, ftehim ma' bejjiegħ bl-imnut li l-bejjiegħ bl-imnut jixtri minimu ta' 100 tunnellata ta' ross sostenibbli fis-sena x'aktarx li jkun indispensabbli.

Trid issir valutazzjoni separata tal-ftehim li l-prezz tal-bejgħ mill-ġdid tal-bejjiegħ bl-imnut għar-ross sostenibbli ma jkunx aktar minn 15 % ogħla mill-prezz medju tar-ross konvenzjonali. Ir-ross sostenibbli jinbiegħ bi prezz ta' 30 % ogħla mir-ross konvenzjonali u hemm riskju li l-konsumaturi jixtru kwantitajiet insuffiċjenti ta' ross. Għalhekk, ftehim għall-promozzjoni tar-ross sostenibbli x'aktarx li jkun indispensabbli minħabba li, inkella, il-bejjiegħ bl-imnut ma jkunx jista' jibqa' jixtri mingħand it-tliet kooperattivi. Individwalment, kull waħda mit-tliet kooperattivi u l-bejjiegħ bl-imnut ma jistgħux jippromwovu r-ross, peress li jeħtieġu l-assistenza ta' xulxin sabiex jagħmlu dan, minħabba li l-produzzjoni u l-bejgħ tar-ross sostenibbli huma marbuta ma' xulxin.

L-indispensabbiltà tad-dispożizzjoni tal-ftehim ta' sostenibbiltà

Il-ftehim għax-xiri ta' ċerta kwantità ta' ross sostenibbli fis-sena x'aktarx li jkun indispensabbli, minħabba li hemm bejjiegħ bl-imnut wieħed biss li jipparteċipa fil-ftehim ta' sostenibbiltà u wkoll għax il-produzzjoni ta' ross sostenibbli timplika kostijiet addizzjonali. Tip ieħor ta' dispożizzjoni jista' jkun li l-bejjiegħ bl-imnut sempliċiment jippromwovi r-ross sostenibbli mingħajr ma jimpenja ruħu li jixtrih. Madankollu, dan ma jipprovdix biżżejjed ċertezza għat-tliet kooperattivi,

minħabba li r-ross konvenzjonali huwa 30 % orħos u l-konsumaturi ġeneralment ma humiex konxji mill-implikazzjonijiet tal-produzzjoni tar-ross konvenzjonali.

Fil-każ tal-ftehim dwar l-impożizzjoni ta' prezz tal-bejgħ mill-ġdid għal ross sostenibbli li ma jkunx aktar minn 15 % ogħla minn dak tar-ross konvenzjonali, hemm mod anqas restrittiv sabiex jiġi promoss ix-xiri ta' ross sostenibbli. Peress li l-kwistjoni hija n-nuqqas ta' sensibilizzazzjoni tal-konsumaturi dwar il-benefiċċji tar-ross sostenibbli, it-tliet kooperattivi u l-bejjiegħ bl-imnut jistgħu jikkonkludu ftehim ta' ċertifikazzjoni, eż. permezz tas-servizzi ta' parti terza sabiex tiġi żviluppata tikketta għar-ross sostenibbli. Il-parti terza tivvaluta l-konformità tar-ross mal-metodi ta' produzzjoni sostenibbli u tixhed il-konformità tiegħu. Din tista' tinforma wkoll lill-konsumaturi dwar l-impatt ambjentali tal-produzzjoni tar-ross konvenzjonali. Għalhekk, il-bejjiegħ bl-imnut ikun liberu li jiddetermina l-prezz tal-bejgħ mill-ġdid tar-ross sostenibbli filwaqt li meta juża t-tikketta jkun jista' jissodisfa b'mod effettiv id-domanda tal-konsumatur għal ross sostenibbli.

Pass 2: L-indispensabbiltà tan-natura u tal-intensità tar-restrizzjoni

Meta tiġi vvalutata n-natura ta' impenn għax-xiri ta' 100 tunnellata ta' ross sostenibbli fis-sena, alternattiva tista' tkun impenn mill-bejjiegħ bl-imnut sabiex jixtri r-ross sostenibbli kollu meħtieġ għall-bejgħ mill-ġdid mit-tliet kooperattivi. Madankollu, dan ma jissodisfax l-istandard ta' sostenibbiltà, peress li t-tliet kooperattivi ma jkollhom l-ebda ċertezza li l-bejjiegħ bl-imnut effettivament jixtri l-kwantità meħtieġa ta' ross prodott. Dan għaliex jista' ma jkollux bżonn il-100 tunnellata ta' ross sostenibbli kollha f'sena partikolari u għalhekk il-kooperattivi ma jkollhom l-ebda inċentiv sabiex jagħmlu l-investiment meħtieġ.

Meta tiġi vvalutata l-intensità tar-restrizzjoni għall-impenn għax-xiri ta' 100 tunnellata ta' ross sostenibbli fis-sena għal tliet snin, ir-restrizzjoni tidher indispensabbli peress li t-tliet kooperattivi jeħtieġ li jipproduċu mill-anqas 95 tunnellata ta' ross sostenibbli fis-sena għal tliet snin sabiex jirċievu redditu fuq l-investiment addizzjonali tagħhom. Minħabba n-novità u l-inċertezza tal-istandard tas-sostenibbiltà, il-ħames tunnellati addizzjonali ta' ross sostenibbli mixtrija mill-bejjiegħ bl-imnut għandhom l-għan li jipprovdu xibka ta' sikurezza jekk ikun hemm kalkolu ħażin. Għalhekk, l-impenn għax-xiri ta' 100 tunnellata ta' ross sostenibbli x'aktarx li jkun indispensabbli sabiex jiġi ssodisfat l-istandard ta' sostenibbiltà inkwistjoni.

Eżempju 2: Hemm inizjattiva reġjonali sabiex jittejbu l-kundizzjonijiet tal-għajxien tal-ħnieżer. Il-bdiewa parteċipanti jiftiehmu ma' biċċerija u ma' żewġ proċessuri tal-laħam, li jkopru, 30 % u 25 % tas-suq rispettivament, sabiex iżidu l-ammont ta' spazju għal kull ħanżir fil-farms tagħhom 'il fuq mill-minimu legali. Minħabba l-liġijiet lokali, huwa diffiċli għall-biċċa l-kbira tal-bdiewa li jżidu l-ammont ta' spazju għat-trobbija tal-ħnieżer. B'riżultat ta' dan, il-bdiewa parteċipanti se jkunu finanzjarjament żvantaġġati meta mqabbla mal-bdiewa li ma jiħdux sehem fl-inizjattiva.

Għalhekk, l-inizjattiva tipprevedi li l-proċessuri jħallsu lill-bdiewa EUR 1 addizzjonali għal kull kilogramma ta' laħam mibjugħ sabiex jiġu kkumpensati

għat-tnaqqis fl-output u għaż-żieda fil-kostijiet tagħhom (*restrizzjoni relatata mal-prezz*). Il-pagament addizzjonali jikkorrispondi għall-profitt li kieku l-bdiewa kienu jagħmlu li kieku rabbew aktar ħnieżer bil-mod konvenzjonali. Proċessur wieħed kien ikun jista' jipproċessa l-produzzjoni kollha tal-bdiewa u jkopri l-piż finanzjarju relatat. Madankollu, proċessur ieħor issieħeb fl-inizjattiva peress li jixtieq jisfrutta s-suq għal prodotti aktar sostenibbli (*restrizzjoni relatata mal-klijenti, mal-fornituri jew mat-territorji*). L-inizjattiva tistabbilixxi wkoll li l-biċċerija involuta toqtol esklużivament ħnieżer imrobbija f'konformità mal-istandards tat-trattament xieraq tal-annimali kkonċernati sabiex jiġi evitat li l-laħam tagħhom jitħallat ma' dak tal-annimali mrobbija b'mod konvenzjonali.

<u>Pass 1:</u>

L-istandard tas-sostenibbiltà jista' jiġi ssodisfat bl-istess mod billi tittieħed azzjoni individwali?

L-ewwel alternattiva li jeħtieġ li titqies hija jekk l-istandard ta' sostenibbiltà jistax jiġi ssodisfat mill-parteċipanti fil-ftehim billi jaġixxu individwalment aktar milli flimkien. Bidwi li individwalment iżid l-ammont ta' spazju għal kull ħanżir fil-farm tiegħu jitlef parti mill-introjtu tiegħu u possibbilment anke aċċess għax-xerrejja tiegħu għal bdiewa oħrajn minħabba t-tnaqqis fil-provvista tiegħu fil-kwantità jew iż-żieda fil-prezz tal-bejgħ tiegħu. Fl-istess ħin, filwaqt li l-bdiewa li jaġixxu flimkien mingħajr l-involviment tal-proċessuri jikkompetu kontra xulxin fuq termini ugwali, xorta waħda jbatu minn żvantaġġ meta mqabbla ma' bdiewa li għażlu li ma jipparteċipawx fil-ftehim ta' sostenibbiltà. Dawn ikollhom ukoll diffikultajiet sabiex isibu xerrejja li jaqblu li jħallsu prezz ogħla għal-laħam mill-annimali mrobbija b'mod sostenibbli. Għalhekk, ftehim bejn il-bdiewa nfushom u bejn il-bdiewa u l-proċessuri bħala x-xerrejja tal-prodotti tal-laħam x'aktarx li jkun indispensabbli, għall-kuntrarju ta' azzjoni unilaterali.

L-indispensabbiltà tad-dispożizzjoni tal-ftehim ta' sostenibbiltà

Imbagħad, fir-rigward tal-pagament addizzjonali, alternattiva tista' tkun li l-proċessuri jimpenjaw ruħhom li jixtru l-laħam kollu li joriġina mill-ħnieżer imrobbija f'konformità mal-inizjattiva bil-prezz tal-ħnieżer konvenzjonali. Il-bdiewa normalment ma jiffaċċjawx problemi sabiex isibu xerrejja u faċilment ikunu jistgħu jbigħu l-prodotti tal-laħam li joriġinaw mill-ħnieżer tagħhom. Madankollu, kieku kellhom japplikaw il-kriterji ta' sostenibbiltà, ikollhom ibigħu b'telf. Għalhekk, pagament addizzjonali x'aktarx li jkun indispensabbli.

Fir-rigward tal-impenn mill-biċċerija li toqtol biss annimali mrobbija f'konformità mal-istandard ta' sostenibbiltà, alternattiva tista' tkun li l-bdiewa jitolbu lill-biċċeriji differenti sabiex jisseparaw u jidentifikaw b'mod ċar il-laħam li jiġi mill-ħnieżer tagħhom. Dan x'aktarx iwassal għal xi kostijiet addizzjonali, iżda jippermetti lill-biċċeriji jiksbu fatturat ogħla billi joqtlu wkoll annimali li ma jissodisfawx l-istandard inkwistjoni u b'hekk jikkumpensawhom għall-kostijiet li jirriżultaw mis-separazzjoni taż-żewġ tipi ta' laħam għall-ipproċessar. Għalhekk, il-ftehim mal-biċċerija sabiex jinqatlu biss annimali mrobbija b'mod sostenibbli ma huwiex probabbli li jkun indispensabbli.

<u>Pass 2:</u> L-indispensabbiltà tan-natura u tal-intensità tar-restrizzjoni

Fil-każ tal-pagament addizzjonali, restrizzjoni alternattiva tista' tkun ftehim dwar prezz fiss jew dwar prezz minimu għall-prodotti tal-laħam. Il-qbil dwar prezz fiss jorbot lill-proċessuri ma' prezz illi li kieku jkun soġġett għal bidliet li jirriżultaw minn prezzijiet tal-input aktar baxxi jew ogħla, avvenimenti tat-temp, mard, eċċ. Prezz minimu jista' jiżgura li l-produtturi jiġu kkumpensati għall-isforz tagħhom peress li jiġi stabbilit f'livell għoli biżżejjed li jitqiesu l-kostijiet għat-titjib tas-sostenibbiltà, iżda jinjora l-possibbiltà li l-prezz tal-laħam tal-majjal jista' jkun taħt il-livell inizjali minħabba li l-elementi tal-prezz isiru ferm aktar baxxi (inputs, infrastruttura, staġunalità tal-prodott, eċċ.). Ir-restrizzjoni x'aktarx li tkun indispensabbli minħabba li l-pagament addizzjonali jikkorrispondi għal telf ta' profitt li l-bdiewa jġarrbu billi jrabbu anqas ħnieżer u jżommu l-possibbiltà li komponenti oħrajn tal-prezzijiet jistgħu jvarjaw liberament soġġetti għal bidliet fis-suq.

L-iffissar tal-pagament addizzjonali għal EUR 1 għal kull kilogramma ta' laħam prodott x'aktarx li jkun indispensabbli wkoll, jekk il-pagament jirrifletti t-telf ta' profitt li l-bdiewa jġarrbu billi ma jkollhomx l-istess output li kieku rabbew il-ħnieżer b'mod konvenzjonali.

F'termini ta' kopertura, ma hemmx bżonn li ssir valutazzjoni ta' dan kif spjegat fit-Taqsima 5.4.2.3.

Eżempju 3: Grupp ta' tliet kooperattivi tal-ħalib jiżviluppa marka ta' kwalità għall-ġobon. Dan jirrikjedi li l-produtturi jiċċertifikaw li l-ħalib li jintuża fil-ġobon tagħhom jiġi prodott esklużivament permezz ta' metodi organiċi. Il-marka tal-kwalità tirrikjedi li l-produzzjoni kollha tal-ħalib fl-azjenda tal-ħalib titwettaq permezz ta' metodi organiċi sabiex jiġi ggarantit li ma jkunx hemm taħlit ta' ħalib organiku u tipi oħrajn ta' ħalib (*restrizzjoni relatata mal-inputs*). Dan il-metodu ta' produzzjoni jimplika kostijiet addizzjonali għall-produtturi u jnaqqas ukoll il-kompetittività tagħhom peress li ma jistgħux jibqgħu joffru ħalib konvenzjonali għall-prodotti tal-ġobon. Diġà jeżistu metodi ta' produzzjoni simili fis-suq u jintużaw minn produtturi oħrajn. Id-domanda tal-konsumaturi għall-ġobon organiku fis-suq hija għolja u l-konsumaturi huma lesti jħallsu prezz ogħla għal dan il-prodott, diment li dawn jintwerew b'mod ċar il-benefiċċju tas-sostenibbiltà.

<u>Pass 1:</u> L-istandard tas-sostenibbiltà jista' jiġi ssodisfat bl-istess mod billi tittieħed azzjoni individwali?

Is-suq għall-ġobon organiku diġà huwa żviluppat sew u xi produtturi diġà ssodisfaw individwalment standards ta' sostenibbiltà ogħla li huma ogħla mil-liġi. Il-kooperattivi jkunu jistgħu wkoll jiżviluppaw l-istandard individwalment u jissodisfaw id-domanda dejjem akbar tal-konsumatur għal ġobon sostenibbli. Għalhekk, il-ħtieġa ta' kooperazzjoni ma tidhirx li hija indispensabbli.

Eżempju 4: F'ċerti żminijiet kull sena, il-volum ta' ċerti ħxejjex disponibbli jaqbeż id-domanda. B'riżultat ta' dan, bejn 7 % u 15 % tal-ħsad annwali tal-ispinaċi jinħela. Il-kooperattivi pprovaw jimplimentaw strateġiji differenti individwalment sabiex jippjanaw jew jaħżnu l-prodott żejjed, iżda ma

rnexxielhomx iżommu t-telf tagħhom taħt il-medja ta' 7 %. Huma pprovaw ukoll inixxfu l-ispinaċi u jbigħuh, iżda ma hemmx domanda tal-konsumatur għal tali prodott.

Sabiex titnaqqas din il-ħela, grupp ta' kooperattivi tal-ispinaċi jiddeċiedi li jiskambja informazzjoni dwar il-kunsinni ta' kull ġimgħa tal-ispinaċi lill-klijenti sabiex ikunu jistgħu jippjanaw il-provvista u d-domanda b'mod aktar akkurat (*restrizzjoni fir-rigward tal-iskambji ta' informazzjoni*). Il-kooperattivi jiġġustifikaw dan billi jiddikjaraw li se jistabbilixxu sistema ta' rotazzjoni fejn kull xahar kooperattiva differenti jkun imissha tnaqqas il-produzzjoni tagħha b'ċertu perċentwal sabiex tlaħħaq mad-domanda mistennija għall-ispinaċi fix-xahar ta' wara.

<u>Pass 1:</u>

L-istandard tas-sostenibbiltà jista' jiġi ssodisfat bl-istess mod billi tittieħed azzjoni individwali?

Il-ħtieġa li jkun hemm kooperazzjoni tidher li hija indispensabbli peress li l-azzjoni individwali sabiex tiġi indirizzata l-ħela tal-ikel ma rnexxietx.

L-indispensabbiltà tad-dispożizzjoni tal-ftehim ta' sostenibbiltà

F'termini tal-indispensabbiltà tat-tip ta' ftehim meta mqabbel ma' tipi oħrajn ta' ftehimiet ta' sostenibbiltà, il-mod li bih il-kooperattivi tal-ispinaċi qegħdin jimmiraw li jissodisfaw l-istandard huwa permezz ta' skambju ta' informazzjoni dwar il-provvista u d-domanda. Filwaqt li alternattiva tista' tkun dik li jintlaħaq qbil dwar il-volumi, jiġifieri kull kooperattiva tipproduċi anqas. Madankollu, dan ma jindirizzax il-kwistjoni peress li jkun diffiċli li wieħed jantiċipa b'ċertezza kemm il-kooperattiva għandha tnaqqas il-produzzjoni tagħha. Barra minn hekk, xorta jkun hemm perjodi fejn id-domanda tkun ogħla u għalhekk il-kooperattivi ma jkunux jistgħu jissodisfaw l-ordnijiet tal-klijenti tagħhom. Barra minn hekk, ftehim dwar il-volumi tal-produzzjoni jkun aktar restrittiv minn wieħed dwar l-iskambju ta' informazzjoni.

Il-ftehim għall-iskambju ta' informazzjoni jindirizza din il-kwistjoni billi jipprovdi informazzjoni regolari dwar l-istat tas-suq u jippermetti aġġustament preċiż tal-provvista bejn wieħed u ieħor fix-xahar ta' wara. Għalhekk jidher li huwa raġonevolment meħtieġ li jiġi ssodisfat l-istandard tat-tnaqqis tal-ħela tal-ikel.

<u>Pass 2:</u> L-indispensabbiltà tan-natura u tal-intensità tar-restrizzjoni

F'termini tal-indispensabbiltà tar-restrizzjoni tal-kompetizzjoni li tirriżulta mill-ftehim, l-iskambju ta' informazzjoni dwar parametru bħall-konsenji ta' kull ġimgħa lill-klijenti huwa restrizzjoni sinifikanti tal-kompetizzjoni. Alternattiva anqas restrittiva u realistika tista' tkun li tiġi kondiviża informazzjoni aggregata fuq bażi ta' kull xahar minflok ta' kull ġimgħa. Minħabba l-aggregazzjoni u l-kompilazzjoni tad-*data* b'mod anqas frekwenti, il-bejgħ tal-kooperattivi individwali lil klijenti individwali ma jkunx identifikabbli. Il-produtturi xorta jkunu konxji wkoll tad-domanda tas-suq għall-ispinaċi fix-xahar preċedenti sabiex ikunu jistgħu jaġġustaw il-produzzjoni tagħhom fix-xahar ta' wara.

B'riżultat ta' dan, il-ftehim jonqos milli jissodisfa t-tieni pass tat-test tal-indispensabbiltà.

6 KAMP TA' APPLIKAZZJONI TEMPORALI TAL-ARTIKOLU 210A

6.1 Ftehimiet ta' sostenibbiltà konklużi qabel il-pubblikazzjoni tal-linji gwida

(120) L-Artikolu 210a daħal fis-seħħ fit-8 ta' Diċembru 2021. Il-ftehimiet ta' sostenibbiltà li jkunu daħlu fis-seħħ qabel din id-data jistgħu jibbenefikaw mill-Artikolu 210a wara d-dħul fis-seħħ tiegħu. Għall-perjodu ta' qabel id-dħul fis-seħħ tal-Artikolu 210a, il-ftehimiet ta' sostenibbiltà ma jistgħux jibbenefikaw mill-Artikolu 210a u huma soġġetti għar-regoli tal-kompetizzjoni fis-seħħ dak iż-żmien.

(121) Kwalunkwe ftehim ta' sostenibbiltà li jidħol fis-seħħ fil-perjodu bejn id-dħul fis-seħħ tal-Artikolu 210a (it-8 ta' Diċembru 2021) u l-pubblikazzjoni ta' dawn il-linji gwida għandu jiġi allinjat fil-pront mal-Artikolu 210a u mal-Artikolu 101 tat-TFUE mid-data tal-pubblikazzjoni tal-linji gwida.

Eżempju: Diversi produtturi jidħlu fi ftehim qabel il-pubblikazzjoni tal-linji gwida. Huma jimpenjaw ruħhom li jieqfu jużaw erbiċida awtorizzata, li spiss tiġi misjuba fil-provvisti tal-ilma tax-xorb. Sabiex jiffinanzjaw it-tranżizzjoni lejn metodu ta' produzzjoni aktar sostenibbli, huma jaqblu li jiffissaw temporanjament il-prezzijiet għal EUR 0,50 għal kull kilogramma prodotta.

Wara l-pubblikazzjoni tal-linji gwida, huwa ċar għall-partijiet li primjum fuq il-prezz kien ikun biżżejjed sabiex jiġi ssodisfat l-istandard; għalhekk, il-ftehim ma jissodisfax it-tieni pass tat-test tal-indispensabbiltà. B'riżultat ta' dan, il-partijiet għandhom jaġġornaw il-ftehim tagħhom sabiex jikkonformaw mal-Artikolu 210a, billi jissostitwixxu l-iffissar tal-prezzijiet bi primjum fuq il-prezz malli jinħarġu l-linji gwida.

6.2 Force majeure

(122) Jekk xi termini tal-ftehim li huma strumentali għall-applikabbiltà tal-Artikolu 210a ma jibqgħux jiġu ssodisfati b'mod temporanju minħabba force majeure, il-ftehim xorta jista' jibbenefika mill-esklużjoni għal ċertu perjodu diment li: (i) il-partijiet jieħdu l-passi kollha meħtieġa mingħajr dewmien sabiex jerġgħu jistabbilixxu t-terminu inkwistjoni; u (ii) ir-rekwiżiti l-oħrajn tal-esklużjoni jiġu rrispettati.

(123) Force majeure ma hijiex limitata għal impossibbiltà assoluta iżda trid tinftiehem fis-sens ta' ċirkostanzi mhux tas-soltu, barra mill-kontroll tal-produttur jew tal-operatur. Il-konsegwenzi tagħha, minkejja l-eżerċizzju tal-attenzjoni meħtieġa kollha, ma setgħux jiġu evitati ħlief akkost ta' sagrifiċċju eċċessiv[25]. Pereżempju, dan jista' jkun għargħar mhux mistenni fl-art, jew nar f'faċilitajiet ta' ħżin.

[25] Għal aktar informazzjoni dwar Force majeure, ara (b'analoġija) l-avviż tal-Kummissjoni dwar "force majeure" fil-liġi agrikola Ewropea, C(88) 1696.

6.3 Perjodu tranżitorju

(124) Ftehim ta' sostenibbiltà jista' jibbenefika mill-esklużjoni għal ċertu perjodu wara l-konklużjoni tiegħu u qabel ma fil-fatt tibda l-attività sostenibbli.

(125) Dan jista' jkun il-każ biss fejn ikun meħtieġ ċertu perjodu ta' żmien sabiex tiġi implimentata l-attività sostenibbli, u diment li r-restrizzjoni tal-kompetizzjoni matul dan il-perjodu tranżitorju tkun indispensabbli. Dan ifisser li l-attività sostenibbli hija anqas probabbli li sseħħ jekk ir-restrizzjoni tal-kompetizzjoni ma tiġix applikata matul dan il-perjodu.

> **Eżempju:** F'Jannar 2023, diversi produtturi agrikoli jaqblu li jibdlu l-metodu ta' produzzjoni tagħhom sabiex jieqfu jużaw erbiċida awtorizzata li tniġġes. Peress li hemm bżonn ta' xi żmien sabiex jinbidel il-metodu ta' produzzjoni, it-tnedija tal-prodott finali li jniġġes anqas hija mistennija f'Settembru 2023. Il-produtturi jaqblu li minn Jannar 2023 jibdew japplikaw prezz primjum fuq il-prodott li juża l-erbiċida problematika, sabiex jiffinanzjaw l-investiment meħtieġ għat-tranżizzjoni.
>
> Il-prezz primjum jista' jiġi applikat minn Jannar 2023 jekk il-produtturi ma jkunux jistgħu jkopru l-kostijiet tal-investiment tagħhom billi jistabbilixxu biss il-prezz primjum f'Settembru 2023 (wara t-tnedija tal-prodott alternattiv). Ir-raġuni għal dan hija li kieku ma kinux jikkunsidraw li jieħdu l-inizjattiva sostenibbli. Madankollu, jekk il-partijiet ikunu jistgħu jkopru l-kostijiet tal-investiment tagħhom billi jistabbilixxu biss il-prezz tal-primjum f'Settembru 2023, l-applikazzjoni tal-prezz tal-primjum qabel din id-data ma tkunx indispensabbli.

6.4 Nuqqas li jiġi ssodisfat l-istandard

(126) Fin-nuqqas ta' force majeure, jekk il-partijiet jonqsu milli jissodisfaw l-istandard ta' sostenibbiltà, dawn ma jistgħux ikomplu jibbenefikaw mill-esklużjoni.

(127) In-nuqqas li jiġi ssodisfat l-istandard jista' jseħħ pereżempju meta l-partijiet ma jirnexxilhomx jissodisfaw l-istandard fil-perjodu ta' żmien ippjanat. Dan jista' jseħħ ukoll meta, minħabba kalkolu ħażin inizjali, l-applikazzjoni tal-istandard tkun tirrappreżenta spiża mhux affordabbli għall-partijiet. Jista' jiġri wkoll li l-implimentazzjoni tal-istandard ma tkunx possibbli fil-prattika minħabba fattur li ma jikkostitwixxix force majeure, bħal diffikultajiet ekonomiċi mhux mistennija tal-partijiet, jew nuqqas ta' input essenzjali.

(128) F'każijiet bħal dawn, il-partijiet ma jistgħux ikomplu jibbenefikaw mill-esklużjoni u għandhom jieqfu japplikaw ir-restrizzjoni tal-kompetizzjoni. L-esklużjoni tibqa' valida għall-perjodu qabel ma l-issodisfar tal-istandard ma jibqax aktar possibbli. Jekk l-irtirar immedjat mill-ftehim ikollu konsegwenzi ekonomiċi sinifikanti għall-partijiet, dawn jistgħu jibqgħu japplikawh għal perjodu tranżitorju meħtieġ, skont ir-regoli deskritti fit-Taqsima 6.5 dwar ir-rieżami li jkun għaddej u kontinwu tal-kundizzjoni tal-indispensabbiltà.

(129) Il-partijiet jistgħu jiddeċiedu li jnaqqsu l-livell ta' ambizzjoni li jimmiraw għalih bl-istandard. F'dan il-każ, għandhom jadattaw il-livell ta' restrizzjoni jew jimmodifikaw it-tip ta' restrizzjoni, kif meħtieġ mill-kriterju tal-indispensabbiltà.

Eżempju: Żewġ produtturi qablu li jinvestu fir-riċerka u l-iżvilupp flimkien fir-rigward ta' metodu ta' produzzjoni ġdid li jidher li jkun aktar sostenibbli. Dan jimplika l-iffissar tal-prezzijiet sabiex jiġi ffinanzjat dan l-investiment ġdid. Minħabba l-bidu ta' kriżi ekonomika wara li jkunu kkonkludew il-ftehim, il-partijiet ma jibqgħux jistgħu jiffinanzjaw ir-riċerka, u jiddeċiedu li jwaqqfu l-investiment fir-riċerka. Peress li l-partijiet naqsu milli jimplimentaw l-istandard (minħabba raġuni mhux relatata ma' force majeure), ma jistgħux ikomplu jirrestrinġu l-kompetizzjoni, jiġifieri jiffissaw il-prezzijiet.

6.5 Rieżami li jkun għaddej u kontinwu tal-indispensabbiltà

6.5.1 F'liema każijiet x'aktarx li ma tibqax tiġi ssodisfata l-indispensabbiltà?

(130) Li wieħed jgħaddi mit-test tal-indispensabbiltà skont l-Artikolu 210a fi stadju inizjali tal-proċess ma jagħtix garanzija li wieħed se jgħaddi wkoll mit-test fi stadji aktar tard, b'mod partikolari meta jkun hemm bidliet materjali fil-kuntest ekonomiku u legali li fih jopera l-ftehim ta' sostenibbiltà. Għalhekk, il-partijiet jeħtiġilhom jirrieżaminaw kontinwament jekk il-kundizzjoni hijiex issodisfata matul l-implimentazzjoni tal-ftehim.

(131) Meta ftehim ta' sostenibbiltà jew ir-restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni li jkun fih ma jkunux jistgħu jibqgħu indispensabbli, l-Artikolu 210a ma jibqax japplika. Ir-restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni li l-partijiet jirrispettaw wara dan il-punt fiż-żmien ma jibqgħux koperti mill-Artikolu 210a.

(132) Eżempju ta' bidla fiċ-ċirkostanzi materjali li tagħmel neċċessarja valutazzjoni mill-ġdid tal-indispensabbiltà ta' ftehim ta' sostenibbiltà jew ta' restrizzjoni huwa l-bidla fil-kost tal-iżvilupp jew tal-implimentazzjoni tal-ftehim ta' sostenibbiltà jew tal-istandard ta' sostenibbiltà. Il-bidliet fil-kostijiet jistgħu jqajmu dubji dwar l-indispensabbiltà tal-ftehim jew tar-restrizzjonijiet speċifiċi tal-kompetizzjoni li inizjalment ikunu ġew deċiżi mill-parteċipanti.

Eżempju: Produtturi u bejjiegħa bl-imnut jaqblu dwar it-tkabbir ta' tip ġdid ta' qamħirrum li huwa aktar reżistenti għall-pesti u għalhekk jirrikjedi l-użu ta' anqas pestiċidi mill-qamħirrum konvenzjonali. Madankollu, iż-żrieragħ għall-għelejjel il-ġodda jiswew aktar (EUR 6 għal kull kg). Il-bejjiegħa bl-imnut jaqblu li se jiffinanzjaw ix-xiri taż-żrieragħ aktar għaljin billi jistabbilixxu primjum fuq il-prezz għall-qamħirrum imkabbar. Fl-istadji aktar tard tal-implimentazzjoni tal-ftehim ta' sostenibbiltà, il-kost taż-żrieragħ jonqos għal EUR 1 għal kull kg hekk kif ikun hemm domanda akbar għall-għalla, u jkun hemm aktar żrieragħ fis-suq. Din il-bidla fil-prezz taż-żrieragħ, li huma input għall-qamħirrum, tfisser li l-partijiet jeħtiġilhom jivvalutaw mill-ġdid kemm għandu jkun il-primjum fuq il-

prezz u jekk il-bejjiegħa bl-imnut għandhomx bżonn jappoġġaw il-ftehim permezz ta' primjum.

(133) Bidla oħra li titlob valutazzjoni mill-ġdid tal-indispensabbiltà ta' restrizzjoni tkun intervent regolatorju li jgħolli l-istandard ta' sostenibbiltà li kien jeżisti qabel fil-qasam partikolari għal livell ogħla ta' ambizzjoni. F'każ bħal dan, l-indispensabbiltà tal-ftehim jew ir-restrizzjonijiet li jkun fih għandhom jiġu vvalutati mill-ġdid peress li fil-bidu ġew deċiżi abbażi ta' qafas legali obbligatorju differenti. Ladarba r-regoli obbligatorji jimponu standard ogħla, il-ftehim jew ir-restrizzjonijiet jista' jkollhom bżonn jinbidlu sabiex jakkomodaw il-livell ta' ambizzjoni li issa huwa aktar baxx tal-ftehim inizjali. Il-ħtieġa li jkun hemm kooperazzjoni tista' ma tibqax indispensabbli u restrizzjoni differenti f'termini tan-"natura" jew tal-"intensità" tista' tkun aktar xierqa. F'ċerti każijiet, ir-rivalutazzjoni tista' twassal sabiex il-partijiet jikkonkludu li restrizzjoni tal-kompetizzjoni ma għadhiex indispensabbli.

Eżempju: Produtturi, proċessuri u bejjiegħa bl-imnut jaqblu li jħallsu ċertu primjum fuq il-prezz għat-trobbija tal-annimali mingħajr ma jużaw il-gaġeġ. Il-liġi tirrikjedi li kull annimal ikollu mill-anqas 0,2 m2 ta' spazju. Xi żmien wara dan, il-leġiżlazzjoni obbligatorja tiġi emendata u timponi rekwiżit ġdid ta' 0,5 m2.

L-istandard ta' sostenibbiltà li jimponi r-rekwiżit li l-annimali jitrabbew "fil-beraħ" xorta jista' jiġġustifika l-applikazzjoni ta' primjum fuq il-prezz. Madankollu, peress li l-liġi għolliet l-istandard obbligatorju, il-livell tal-primjum fuq il-prezz jeħtieġ li jiġi vvalutat mill-ġdid, li f'ċerti każijiet jista' jwassal għal prezz aktar baxx.

(134) Eżempju ieħor huwa meta l-partijiet jixtiequ jibdlu l-istandard ta' sostenibbiltà li l-ftehim għandu l-għan li jissodisfa. Il-partijiet jistgħu jkunu jixtiequ jistabbilixxu standard ta' sostenibbiltà li jkun għadu ogħla mir-regoli obbligatorji tal-UE jew nazzjonali, iżda anqas ambizzjuż mill-istandard ta' sostenibbiltà miftiehem inizjalment. F'dan il-każ, il-ftehim innifsu jew ir-restrizzjonijiet li ġew stabbiliti inizjalment jaf ma jibqgħux ikunu indispensabbli sabiex jiġi ssodisfat l-istandard li jkun għadu kif ġie stabbilit. Għalhekk jista' jkun ġustifikat aġġustament tal-ftehim jew tar-restrizzjonijiet.

(135) L-involviment pożittiv u s-sensibilizzazzjoni tal-konsumatur għall-prodott kopert mill-ftehim jistgħu jikkostitwixxu wkoll bidla materjali fiċ-ċirkostanzi. Id-domanda għal prodott sostenibbli tista' tiżdied minħabba l-ftehim ta' sostenibbiltà jew fatturi oħrajn (eż. kampanja ambjentali żżid is-sensibilizzazzjoni tal-konsumatur). B'riżultat ta' dan, is-suq kollu, jew parti kbira minnu, jista' jkollu inċentiv qawwi sabiex jaqleb għall-metodu ta' produzzjoni sostenibbli u/jew għall-kummerċ ta' dak il-prodott. Jekk in-nuqqas ta' domanda tal-konsumatur kien waħda mill-kwistjonijiet ewlenin li jiġġustifikaw il-ħtieġa ta' kooperazzjoni u/jew impożizzjoni ta' ċerta restrizzjoni tal-kompetizzjoni, il-partijiet għandhom jivvalutaw mill-ġdid l-indispensabbiltà tal-ftehim jew tar-restrizzjoni.

Eżempju: Fl-eżempju preċedenti, il-konsumaturi jistgħu jkunu mħassba dwar il-kundizzjonijiet tat-trobbija tal-annimal. Dawn jistgħu jitolbu kundizzjonijiet aħjar ta' trattament xieraq tal-annimali u jkunu lesti jħallsu aktar għalih, inkluża t-trobbija fil-beraħ. Peress li l-produtturi jistgħu jisfruttaw id-domanda li għadha kif inħolqot, il-primjum fuq il-prezz imħallas lilhom jista' ma jibqax indispensabbli peress li l-produzzjoni ta' annimali mrobbija fil-beraħ tista' tkun profittabbli mingħajr il-ħtieġa ta' kumpens finanzjarju.

(136) L-innovazzjonijiet fil-proċessi tal-produzzjoni jew tad-distribuzzjoni jistgħu jeħtieġu wkoll valutazzjoni mill-ġdid tal-indispensabbiltà ta' restrizzjoni fi ftehim. Dan jista' jkun il-każ meta l-ftehim kien meħtieġ sabiex jiġi żviluppat b'mod konġunt ċertu prodott jew proċess jew sabiex jiġi introdott b'mod konġunt ċertu prodott fis-suq, iżda meta, wara xi żmien u investiment, il-partijiet ikunu jistgħu jipproduċu u jikkummerċjalizzaw il-prodotti mingħajr il-ħtieġa ta' kooperazzjoni.

Eżempju: Ftehim bejn OP u manifatturi jippermetti lill-manifatturi jinvestu fit-teknoloġija tal-IA li tipprevedi l-identifikazzjoni bikrija ta' mard fil-pjanti li twassal għal rendimenti ogħla. Il-manifatturi jaqblu li jixtru t-teknoloġija għall-produtturi kif ukoll li jkopru l-kostijiet operatorji tat-teknoloġija permezz ta' prezz minimu. Min-naħa tiegħu, il-ftehim jirrikjedi li l-membri tal-OP jilliċenzjaw it-teknoloġija, sabiex jiżguraw li jkun hemm biżżejjed detenturi tal-liċenzja (u għalhekk, tariffi tal-liċenzji) ħalli jkopru l-kostijiet tal-investiment.

Ladarba t-teknoloġija tkun ġiet ittestjata u twassal għal rendimenti ogħla, l-indispensabbiltà tal-primjum fuq il-prezz ikollha tiġi vvalutata mill-ġdid mill-produtturi. Peress li issa qegħdin jipproduċu aktar, dawn jistgħu jkunu kapaċi jkopru l-kostijiet operatorji tat-teknoloġija huma stess.

6.5.2 *X'inhuma l-opzjonijiet tal-partijiet meta r-restrizzjonijiet jiġu ddeterminati li ma għadhomx indispensabbli?*

6.5.2.1 Opzjoni 1: emenda tal-ftehim ta' sostenibbiltà

(137) Meta ftehim ta' sostenibbiltà ma jibqax indispensabbli, opzjoni waħda li għandhom il-partijiet għall-ftehim ta' sostenibbiltà hija li jemendawh. Pereżempju, jekk il-kwistjoni tkun li l-istandard ta' sostenibbiltà miftiehem ma jkunx għadu jista' jiġi ssodisfat, dawn jistgħu jaqblu li jiksbu sostenibbiltà differenti li xorta tkun ogħla minn dik awtorizzata mid-dritt tal-UE jew mil-liġi nazzjonali. Jekk il-kwistjoni tkun li t-tip ta' ftehim ma jkunx indispensabbli sabiex jiġi ssodisfat l-istandard ta' sostenibbiltà, dawn jistgħu jadottaw tip ta' ftehim li jkun indispensabbli. Bl-istess mod, jekk il-kwistjoni tkun li r-restrizzjonijiet speċifiċi li l-ftehim jimponi ma għadhomx indispensabbli sabiex jiġi ssodisfat l-istandard ta' sostenibbiltà, dawn jistgħu jemendaw ir-restrizzjonijiet sabiex jagħmluhom indispensabbli jew sempliċiment jirrevokaw dawk ir-restrizzjonijiet kompletament.

6.5.2.2 Opzjoni 2: it-terminazzjoni tal-ftehim ta' sostenibbiltà

(138) Jekk il-partijiet ma jkunux jistgħu, jew ma jkunux jixtiequ, jemendaw il-ftehim ta' sostenibbiltà tagħhom sabiex ikomplu jissodisfaw ir-rekwiżiti tal-Artikolu 210a, għandhom jitterminaw il-ftehim malli dan ma jibqax indispensabbli.

(139) Madankollu, meta l-partijiet ikunu għamlu investimenti abbażi tar-restrizzjonijiet eżistenti tal-kompetizzjoni li kienu indispensabbli sabiex jiġi ssodisfat l-istandard ta' sostenibbiltà fiż-żmien li saru, l-Artikolu 210a ma jżommhomx milli jirkupraw il-kostijiet kollha li kienu ġarrbu fl-iżvilupp jew fl-implimentazzjoni tal-istandard ta' sostenibbiltà inkwistjoni. Għalhekk, il-ftehim ta' sostenibbiltà xorta jista' jibbenefika mill-esklużjoni fl-Artikolu 210a għall-perjodu meħtieġ sabiex il-ftehim jiġi rtirat u jiġu rkuprati l-investimenti tagħhom. Madankollu, dan ma jkunx il-każ meta ftehim ta' sostenibbiltà ma jibqax indispensabbli minħabba bidla regolatorja li tistabbilixxi standard obbligatorju tal-UE jew nazzjonali ugwali jew ogħla mill-istandard stabbilit fil-ftehim u d-dħul fis-seħħ tal-istandard obbligatorju kien prevedibbli fi żmien tal-konklużjoni tal-ftehim (jew meta jkun hemm biżżejjed żmien bejn l-adozzjoni tar-regolament u d-dħul fis-seħħ tiegħu).

Eżempju: Il-bdiewa lokali tat-tiġieġ jaqblu b'mod konġunt li jipprovdu aktar spazju għall-għajxien għal kull tiġieġa. Sabiex jitnaqqsu l-kostijiet ta' tranżizzjoni tagħhom, huma jidħlu fi ftehim max-xerrejja tagħhom, li permezz tiegħu dawn tal-aħħar jixtru laħam tat-tiġieġ bi primjum fiss fuq il-prezz, sabiex ikopru l-kost addizzjonali li jikkorrispondi għall-istandard il-ġdid ta' sostenibbiltà. Il-ftehim jiġi ffirmat f'Marzu 2024, b'perjodu ta' avviż formali ta' sena f'każijiet ta' terminazzjoni unilaterali. F'Ġunju 2024 se tiġi adottata leġiżlazzjoni lokali ġdida u se tibda tapplika minn Diċembru 2024. Din tirrikjedi li l-produzzjoni agrikola kollha f'dak ir-reġjun talloka l-istess ammont eżatt ta' spazju lill-annimali kif previst fil-ftehim.

Peress li l-ispazju minimu se jsir obbligu legali minn Diċembru 2024, fit-teorija ma jistgħux ikomplu jibbenefikaw mill-esklużjoni fl-Artikolu 210a peress li r-restrizzjoni tal-kompetizzjoni ma għadhiex indispensabbli. Madankollu, it-terminazzjoni tal-ftehim max-xerrejja qabel it-tmiem tal-perjodu ta' avviż formali jista' jkollha konsegwenzi finanzjarji serji għall-partijiet, li aġixxew b'rieda tajba peress li l-applikabbiltà tal-liġi msemmija ma kinitx prevedibbli fiż-żmien tal-konklużjoni tal-ftehim. Għalhekk, jistgħu jkomplu jibbenefikaw mill-esklużjoni sakemm jintemm il-perjodu ta' avviż formali, jiġifieri Ġunju 2025 f'dan l-eżempju.

7 SISTEMA TA' OPINJONI SKONT L-ARTIKOLU 210A

7.1 Applikanti tat-talba

(140) Mit-8 ta' Diċembru 2023, l-Artikolu 210a(6) jippermetti lill-produtturi jew lill-assoċjazzjonijiet tal-produtturi jitolbu opinjoni mingħand il-Kummissjoni dwar il-kompatibbiltà tal-ftehimiet ta' sostenibbiltà tagħhom mal-Artikolu 210a. Il-

partijiet għall-ftehim ta' sostenibbiltà li ma humiex produtturi jistgħu jissieħbu fit-talba. L-IBOs jistgħu jippreżentaw talbiet għal opinjoni skont l-Artikolu 210a(6), diment li tal-anqas membru wieħed tal-produtturi jkun involut fil-ftehim ta' sostenibbiltà.

(141) Il-produtturi jew l-assoċjazzjonijiet tal-produtturi jistgħu jitolbu opinjoni fi kwalunkwe ħin wara li jkun ġie konkluż il-ftehim ta' sostenibbiltà, inkluż qabel l-implimentazzjoni tiegħu.

(142) It-talba trid tiġi sottomessa lil {li għandha tiġi ddeterminata}. Inkella, it-talba tista' tintbagħat fl-indirizzi postali li ġejjin *{Commission européenne / Europese Commissie}.*

7.2 Kontenut tat-talba

(143) Ma hemm l-ebda formola standard għal talba għal opinjoni skont l-Artikolu 210a(6).

(144) Madankollu, sabiex tiġi vvalutata, l-applikazzjoni għandu jkun fiha:

(a) l-identitajiet tal-partijiet kollha fil-ftehim inkluż, fejn xieraq, in-numru tar-reġistrazzjoni tagħhom;

(b) punt uniku ta' kuntatt (inklużi l-isem u l-posta elettronika u/jew l-indirizz postali) għall-komunikazzjonijiet kollha mal-Kummissjoni;

(c) kopja ta' kwalunkwe dokument li jistabbilixxi t-termini tal-ftehimiet ta' sostenibbiltà jew, jekk ikun ftehim orali, spjegazzjoni dettaljata bil-miktub tal-ftehim (inkluża l-kopertura tas-suq tal-ftehim jekk disponibbli, id-durata tiegħu u r-restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni imposti);

(d) deskrizzjoni tal-objettiv(i) ta' sostenibbiltà segwit(i);

(e) spjegazzjoni tal-istandard ta' sostenibbiltà adottat fi ħdan il-ftehim ta' sostenibbiltà u referenza għall-istandards obbligatorji eżistenti, inklużi spjegazzjonijiet u evidenza dwar għaliex l-istandard ta' sostenibbiltà huwa ogħla minn dak awtorizzat mid-dritt tal-UE jew mil-liġi nazzjonali;

(f) spjegazzjoni dettaljata tal-konformità ma' kull waħda mill-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 210a(1), (3) u (7);

(g) informazzjoni dwar proċedimenti li għaddejjin quddiem qorti nazzjonali jew awtorità nazzjonali tal-kompetizzjoni fir-rigward tal-konformità tal-ftehim ta' sostenibbiltà li għalih tirreferi t-talba mal-Artikolu 210a jew mal-Artikolu 101 tat-TFUE;

(h) kwalunkwe referenza u sors, inklużi paġni web, fejn l-applikant ikun għamel pubbliċi t-termini tal-ftehim ta' sostenibbiltà jew partijiet minnu;

(i) kwalunkwe informazzjoni jew dokument ieħor rilevanti għall-valutazzjoni tal-ftehim ta' sostenibbiltà.

7.3 Valutazzjoni u kontenut tal-opinjoni tal-Kummissjoni

(145) Il-Kummissjoni se tivvaluta t-talba abbażi tal-informazzjoni pprovduta. Tista' titlob ukoll lill-applikant informazzjoni addizzjonali meħtieġa sabiex tivvaluta t-talba.

(146) Il-Kummissjoni tista' taqsam l-informazzjoni sottomessa lilha mal-awtoritajiet jew mal-ministeri nazzjonali tal-kompetizzjoni u agrikoli, kif xieraq, diment li dawn l-awtoritajiet u l-ministeri jkunu soġġetti għall-obbligu li jużaw dik l-informazzjoni biss għall-iskop li għalih tkun ġiet akkwistata mill-Kummissjoni. Il-Kummissjoni tista' tistieden u tirċievi wkoll kontribut minn dawk l-awtoritajiet u l-ministeri.

(147) Applikant jista' jirtira t-talba tiegħu fi kwalunkwe ħin. Madankollu, il-Kummissjoni tista' żżomm kwalunkwe informazzjoni pprovduta fil-kuntest ta' talba għal opinjoni skont l-Artikolu 210a(6) u tista' tuża dik l-informazzjoni fi kwalunkwe proċediment għall-infurzar tal-Artikolu 210a jew tal-Artikolu 101 tat-TFUE.

(148) L-opinjoni se tiddikjara jekk il-ftehim ta' sostenibbiltà huwiex kompatibbli mal-Artikolu 210a u tipprovdi raġunijiet għal dik id-dikjarazzjoni.

(149) Il-Kummissjoni se tinnotifika l-punt uniku ta' kuntatt tal-opinjoni.

(150) Opinjoni li l-ftehim ta' sostenibbiltà ma huwiex kompatibbli mal-Artikolu 210a ma tippreġudikax jekk il-ftehim ta' sostenibbiltà huwiex kompatibbli mal-Artikolu 101 tat-TFUE jew ma' dispożizzjonijiet oħrajn tad-dritt tal-UE.

(151) Jekk ikun xieraq, il-Kummissjoni tista' tiddikjara li l-opinjoni hija valida biss għal ċertu perjodu jew li l-opinjoni hija bbażata fuq l-eżistenza jew in-nuqqas ta' ċerti fatti.

(152) L-opinjoni se tiġi ppubblikata fuq is-sit web tal-Kummissjoni, filwaqt li jitqies l-interess leġittimu tal-applikant(i) fil-protezzjoni tas-sigrieti kummerċjali tagħhom. Il-Kummissjoni se taqbel mal-applikant(i) dwar verżjoni mhux kunfidenzjali qabel ma tippubblika l-opinjoni.

7.4 Terminu għall-għoti tal-opinjoni

(153) Il-Kummissjoni se tibgħat lill-applikant(i) l-opinjoni fi żmien erba' xhur minn meta tirċievi talba kompluta, jiġifieri wara li tirċievi l-informazzjoni kollha meħtieġa sabiex tivvaluta t-talba. Dak il-perjodu jibda l-għada li tasal talba kompluta.

7.5 Bidla fiċ-ċirkostanzi wara l-adozzjoni tal-opinjoni

(154) Il-Kummissjoni toħroġ l-opinjoni abbażi tal-informazzjoni pprovduta mill-applikant.

(155) L-Artikolu 210a(6) jirrikjedi li l-Kummissjoni tiddikjara li l-Artikolu 101(1) tat-TFUE jrid japplika minn dak il-mument għall-ftehim inkwistjoni, u tinforma lill-

produtturi kif xieraq, jekk issib fi kwalunkwe ħin wara li toħroġ opinjoni li l-kundizzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 210a(1), (3) u (7) ma għadhomx issodisfati. Il-Kummissjoni tista' tagħmel tali sejba fuq inizjattiva tagħha stess jew fuq talba ta' Stat Membru.

(156) Meta l-Kummissjoni jkollha raġuni sabiex temmen li applikant ikun issottometta informazzjoni mhux preċiża, il-Kummissjoni tista' titlob informazzjoni addizzjonali mingħand l-applikant.

(157) Wara d-dħul fis-seħħ tal-leġiżlazzjoni tal-UE jew dik nazzjonali, il-Kummissjoni jista' jkollha raġuni sabiex temmen li l-istandard ta' sostenibbiltà li l-ftehim ta' sostenibbiltà għandu l-għan li jissodisfa ma għadux ogħla minn dak li huwa awtorizzat mid-dritt tal-UE jew mil-liġi nazzjonali. Il-Kummissjoni mbagħad tista' tistieden lill-applikant sabiex juri li l-istandard li l-ftehim ta' sostenibbiltà għandu l-għan li jissodisfa huwa fil-fatt ogħla minn dak awtorizzat fid-dritt tal-UE jew fil-liġi nazzjonali. Jekk applikant jonqos milli jagħmel dan, il-Kummissjoni tista' tinformah li l-opinjoni ma għadhiex valida, u tippubblika s-sejba tagħha fuq is-sit web tagħha.

7.6 Effetti ta' opinjoni

(158) Skont il-ħames paragrafu tal-Artikolu 288 tat-TFUE, l-opinjonijiet ma għandhomx saħħa legali vinkolanti. Minflok, dawn huma maħsuba sabiex jgħinu lill-operaturi jwettqu awtovalutazzjoni. Madankollu, l-awtoritajiet nazzjonali tal-kompetizzjoni u l-qrati nazzjonali jistgħu jqisu l-opinjonijiet maħruġa mill-Kummissjoni kif jaraw li huma xierqa fil-kuntest ta' każ.

(159) Opinjoni ma tistax tippreġudika l-valutazzjoni tal-istess kwistjoni mill-Qorti tal-Ġustizzja, mill-qrati jew mill-awtoritajiet nazzjonali tal-kompetizzjoni.

(160) Meta ftehim ta' sostenibbiltà jkun ifforma l-bażi fattwali għal opinjoni, il-Kummissjoni ma tkunx prekluża milli sussegwentement teżamina dak l-istess ftehim fi proċedura skont ir-Regolament 1/2003[26]. F'dak il-każ, il-Kummissjoni se tqis l-opinjoni preċedenti tagħha, soġġetta b'mod partikolari għal: (i) bidliet fil-fatti sottostanti; (ii) kwalunkwe aspett ġdid skopert mill-Kummissjoni jew li tqajjem f'ilment; (iii) żviluppi fil-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja; jew (iv) bidliet usa' tal-politika u l-iżviluppi tal-Kummissjoni fis-swieq ikkonċernati.

8 INTERVENT *EX POST* MILL-KUMMISSJONI U MILL-AWTORITAJIET NAZZJONALI TAL-KOMPETIZZJONI SKONT L-ARTIKOLU 210A(7)

(161) L-Artikolu 210a(7) jistabbilixxi mekkaniżmu ta' salvagwardja li bih jew awtorità nazzjonali tal-kompetizzjoni jew il-Kummissjoni (l-"awtorità rilevanti tal-kompetizzjoni") tista' tiddeċiedi, wara l-konklużjoni jew l-implimentazzjoni ta' ftehim ta' sostenibbiltà, li timmodifikah, twaqqfu jew tipprevjenih milli jiġi implimentat. Din id-deċiżjoni tista' tkun meħtieġa sabiex jiġi evitat li l-

[26] Ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1/2003 tas-16 Diċembru 2002 fuq l-implimentazzjoni tar-regoli tal-kompetizzjoni mniżżlin fl-Artikoli 81 u 82 tat-Trattat, ĠU L 1 (4.1.2003, p 1).

kompetizzjoni tiġi eskluża fis-suq jew meta l-objettivi tal-PAK, kif stabbiliti fl-Artikolu 39 tat-TFUE, jiġu pperikolati.

8.1 L-objettivi tal-PAK huma pperikolati

(162) F'konformità mal-Artikolu 42 tat-TFUE, ir-regoli tal-kompetizzjoni japplikaw biss għall-produzzjoni u għall-kummerċ ta' prodotti agrikoli, sa fejn iddeterminat mill-koleġiżlaturi f'konformità mal-Artikolu 43(2) tat-TFUE, filwaqt li jitqiesu l-ħames objettivi tal-PAK stabbiliti fl-Artikolu 39 tat-TFUE[27].

(163) Abbażi ta' dan, l-Artikolu 210a(7) jagħti lill-awtoritajiet tal-kompetizzjoni s-setgħa li jintervjenu meta ftehim ta' sostenibbiltà, li jkun daħal fis-seħħ jew ġie implimentat, jipperikola l-ħames objettivi stabbiliti fl-Artikolu 39 tat-TFUE. Meta tagħmel dan, l-awtorità tal-kompetizzjoni rilevanti jeħtiġilha tikkunsidra l-effett tal-ftehim ta' sostenibbiltà fuq il-ħames objettivi kollha. F'xi każijiet, se jkun biżżejjed li wieħed mill-ħames objettivi jiġi pperikolat sabiex l-objettivi stabbiliti fl-Artikolu 39 tat-TFUE jiġu pperikolati skont it-tifsira tal-Artikolu 210a(7). Madankollu, f'każijiet meta xi objettivi jistgħu jiġu affettwati b'mod negattiv iżda objettivi oħrajn jiġu affettwati b'mod pożittiv, se jkun meħtieġ li dawk il-ħames objettivi jiġu rrikonċiljati[28].

(164) L-ewwel objettiv tal-Artikolu 39 tat-TFUE, li tiżdied il-produttività agrikola, jista' jiġi pperikolat f'każijiet meta l-ftehim ta' sostenibbiltà jnaqqas l-inċentivi tal-partijiet sabiex jagħmlu innovazzjoni. Dan jista' jkun il-każ pereżempju jekk il-ftehim ta' sostenibbiltà jistabbilixxi standard ta' sostenibbiltà li jnaqqas l-inċentiv tal-partijiet li jinvestu f'teknoloġiji ġodda li jistgħu jgħinu sabiex jiġi ssodisfat standard ta' sostenibbiltà saħansitra ogħla, jew jekk il-ftehim ta' sostenibbiltà jkopri parti tant kbira mis-suq li jaffettwa wkoll l-inċentivi ta' parteċipanti oħrajn fis-suq sabiex jagħmlu innovazzjoni.

(165) It-tieni objettiv tal-Artikolu 39 tat-TFUE għandu l-għan li jiżgura standard ta' għajxien ġust għall-bdiewa. Fid-determinazzjoni ta' jekk dan l-objettiv jistax jiġi pperikolat, l-awtorità tal-kompetizzjoni rilevanti għandha tivvaluta kif il-ftehim ta' sostenibbiltà jaffettwa l-istandards tal-għajxien tal-bdiewa kollha, mhux biss dawk il-bdiewa li huma partijiet għall-ftehim ta' sostenibbiltà.

Eżempju: Sabiex jitnaqqas l-użu tal-pestiċidi b'aktar minn dak li huwa awtorizzat mid-dritt tal-UE u mil-liġi nazzjonali, tliet produtturi tal-qamħirrum

---

[27] Dawk l-objettivi huma:

(a) li tkabbar il-produttività agrikola billi tippromwovi progress tekniku u billi tassigura l-iżvilupp razzjonali ta' produzzjoni agrikola u l-aħjar utilizzazzjoni tal-fatturi ta' produzzjoni, speċjalment tal-manodopera;

(b) li tassigura b'dan il-mod livell ġust ta' għajxien għall-popolazzjoni agrikola, partikolarment billi jiżdied il-qligħ individwali tal-persuni involuti fl-agrikoltura;

(c) li tagħmel is-swieq stabbli;

(d) li tiggarantixxi d-disponibbiltà tal-provvisti;

(e) li tassigura li l-provvisti jilħqu lill-konsumatur bi prezzijiet raġonevoli.

[28] Is-sentenza tal-14 ta' Mejju 1997, *Florimex u VGB vs Il-Kummissjoni*, il-Kawżi Magħquda T-70/92 u T-71/92, ECLI:EU:T:1997:69, il-punt 153, ikkonfermata fuq appell permezz tas-sentenza tat-30 ta' Marzu 2000, C-265/97 P, ECLI:EU:C:2000:170.

(li jirrappreżentaw parti żgħira biss min-numru ta' produtturi fis-suq) jaqblu ma' produttur tal-għalf li se jaqilbu għal metodi ta' produzzjoni organika. Peress li dan se jżid il-kostijiet tagħhom, huma jaqblu b'mod konġunt li t-tliet produtturi tal-qamħirrum se jiffissaw il-prezzijiet għal perjodu ta' sentejn. Wara sena ta' implimentazzjoni tal-ftehim ta' sostenibbiltà, it-tliet produtturi tal-qamħirrum jirrealizzaw li huma ssottovalutaw il-punt sa fejn il-bidla għall-produzzjoni organika żżid il-kostijiet tagħhom, u li l-primjum fuq il-prezz ma jkoprix il-kostijiet żejda. Għalhekk, it-tliet produtturi tal-qamħirrum inaqqsu d-dħul tagħhom sabiex ikopru dan il-kost, peress li ma jistgħux iżidu l-prezz fiss.

Hawnhekk, it-tnaqqis fid-dħul huwa sempliċiment dovut għal kalkolu ħażin mit-tliet produtturi tal-qamħirrum. Barra minn hekk, dan jikkonċerna biss numru limitat ta' produtturi. B'riżultat ta' dan, ma huwiex probabbli li jiġu pperikolati l-objettivi stabbiliti fl-Artikolu 39 tat-TFUE.

(166) It-tliet objettivi finali stabbiliti fl-Artikolu 39 tat-TFUE huma relatati mal-istabbiltà tas-swieq, id-disponibbiltà tal-provvisti u l-iżgurar ta' prezzijiet raġonevoli għall-konsumaturi. Dawn l-objettivi spiss ikunu relatati.

Eżempju: Diversi produtturi tal-qamħ, li jgħoddu għal 80 % tal-qamħ prodott fiż-żona ġeografika rilevanti, jaqblu li jwaqqfu l-bejgħ ta' żrieragħ trattati b'ċertu tip ta' pestiċida kimiku matul iż-żmien meħtieġ sabiex jimmodifikaw il-proċess tal-produzzjoni tagħhom u jbigħu l-istokk eżistenti ta' qamħ tagħhom. Minħabba li l-produtturi jirrappreżentaw sehem kbir mill-produzzjoni taż-żrieragħ, dan joħloq nuqqas ta' inputs għall-proċessuri li jużaw il-qamħ, u din l-instabbiltà twassal għal żieda fil-prezz tal-ħobż. Dan x'aktarx jipperikola l-objettivi li tiġi żgurata d-disponibbiltà tal-provvisti u l-prezzijiet raġonevoli għall-konsumaturi.

(167) Il-limitu skont l-Artikolu 210a(7) sabiex jiġu pperikolati l-objettivi stabbiliti fl-Artikolu 39 tat-TFUE għandu jkun għoli. Ikun kontra l-ispirtu tal-Artikolu 210a u l-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea dwar il-ħtieġa li jiġu rrikonċiljati l-ħames objettivi tal-PAK jekk dawk l-objettivi jiġu pperikolati kull darba li ftehim ta' sostenibbiltà jkollu impatt żgħir fuq wieħed minnhom dawk l-objettivi.

(168) Barra minn hekk, l-objettiv tad-disponibbiltà tal-provvisti huwa distint mill-awtosuffiċjenza[29]. Is-sigurtà tal-provvisti hija relatata mas-sigurtà tal-ikel, mhux neċessarjament permezz tal-akbar diversità ta' segmenti għall-istess ikel. Jekk ftehim ta' sostenibbiltà jirriżulta fi tnaqqis fl-ishma tas-suq ta' segmenti anqas sostenibbli tal-istess prodotti agrikoli, dan mhux neċessarjament jipperikola l-objettiv tas-sigurtà tal-provvista. Bl-istess mod, l-objettiv ta' "prezzijiet

[29] Is-sentenza tal-15 ta' Lulju 1963, Il-Ġermanja vs Il-Kummissjoni, il-Kawża 34/62, ECLI:EU:C:1963:18.

raġonevoli" ma għandux jinftiehem bħala li jirreferi għall-prezz l-aktar baxx possibbli[30].

(169) Il-fatt li jiġu pperikolati l-objettivi stabbiliti fl-Artikolu 39 tat-TFUE huwa distint ukoll mill-esklużjoni tal-kompetizzjoni. L-esklużjoni tal-kompetizzjoni f'xi sitwazzjonijiet tista' sseħħ mingħajr ma jiġu pperikolati l-objettivi stabbiliti fl-Artikolu 39 tat-TFUE. Barra minn hekk, dawk l-objettivi jistgħu jiġu pperikolati anke jekk il-kompetizzjoni ma tiġix eskluża.

8.2 Esklużjoni tal-kompetizzjoni

(170) L-Artikolu 210a(7) jippermetti wkoll lill-awtoritajiet nazzjonali tal-kompetizzjoni u lill-Kummissjoni jintervjenu ladarba jkun daħal jew ġie implimentat ftehim ta' sostenibbiltà, fejn meħtieġ sabiex jiġi evitat li l-kompetizzjoni tiġi eskluża.

(171) Il-valutazzjoni mill-awtorità tal-kompetizzjoni rilevanti ta' jekk ftehim ta' sostenibbiltà jeskludix il-kompetizzjoni hija distinta mill-valutazzjoni ta' jekk il-ftehim ta' sostenibbiltà huwiex indispensabbli sabiex jiġi ssodisfat l-istandard ta' sostenibbiltà. Dan ifisser li restrizzjoni tal-kompetizzjoni fi ftehim ta' sostenibbiltà tista' tkun indispensabbli sabiex jiġi ssodisfat standard ta' sostenibbiltà, iżda xorta teskludi l-kompetizzjoni. Madankollu, ma jistax ikun li kull restrizzjoni tal-kompetizzjoni neċessarjament teskludi l-kompetizzjoni, peress li dan iwassal sabiex l-esklużjoni fl-Artikolu 210a(1) issir fiergħa. Għalhekk, minn dan isegwi li l-esklużjoni tal-kompetizzjoni trid tkun serja biżżejjed sabiex tegħleb il-fatt li l-ftehim ta' sostenibbiltà jissodisfa t-test tal-indispensabbiltà tal-Artikolu 210a(1).

(172) Kif spjegat hawn fuq, il-kunċett tal-esklużjoni tal-kompetizzjoni huwa distint ukoll mill-kunċett tat-tfixkil tal-objettivi stabbiliti fl-Artikolu 39 tat-TFUE, b'mod partikolari dawk relatati ma' prezzijiet raġonevoli u d-disponibbiltà tal-provvisti. Għalhekk, il-limitu għall-esklużjoni tal-kompetizzjoni għandu jkun għoli, sabiex jiġi evitat trikkib bejn iż-żewġ raġunijiet distinti għal intervent *ex post*.

(173) Jista' jkun hemm esklużjoni tal-kompetizzjoni skont it-tifsira tal-Artikolu 210a(7) jekk ftehim ta' sostenibbiltà jwassal għall-esklużjoni ta' prodotti f'kompetizzjoni li jistgħu jissodisfaw parti sostanzjali mid-domanda espressa mill-konsumaturi. Dan jinkludi prodotti li jissodisfaw standard ta' sostenibbiltà ogħla minn dak stabbilit fil-ftehim, jew prodotti li ma jissodisfawx standard ta' sostenibbiltà daqstant għoli (irrispettivament minn jekk ir-restrizzjoni taffettwax oġġetti fornuti mill-partijiet għall-ftehim ta' sostenibbiltà jew minn partijiet terzi).

(174) Pereżempju, dan jista' jkun il-każ jekk ftehim ta' sostenibbiltà jipprevjeni l-introduzzjoni ta' prodotti alternattivi li jikkonformaw ma' standard sostenibbli ogħla minn dak li ġie stabbilit mill-ftehim ta' sostenibbiltà u li għalih hemm domanda sostanzjali mill-konsumatur.

(175) Jista' jkun hemm ukoll esklużjoni tal-kompetizzjoni skont it-tifsira tal-Artikolu 210a(7) jekk ftehim ta' sostenibbiltà jeskludi prodotti tal-ikel bi standard aktar

[30] Is-sentenza tal-14 ta' Lulju 1994, *Il-Greċja vs Il-Kunsill*, C-353/92, ECLI:EU:C:1994:295.

baxx minn dawk tal-ftehim ta' sostenibbiltà, iżda li jikkonformaw mal-istandards obbligatorji tal-ikel u li għalihom hemm domanda sostanzjali tal-konsumatur.

(176) Madankollu, il-fatt li l-prodotti li jikkonformaw ma' standards ta' sostenibbiltà aktar baxxi jiġu rtirati mis-suq ma jimplikax esklużjoni tal-kompetizzjoni skont it-tifsira tal-Artikolu 210a(7) jekk il-prodotti jiġu rtirati minħabba li l-konsumaturi jitolbu dejjem aktar prodotti aktar sostenibbli. Għalhekk huwa meħtieġ li jiġi vvalutat jekk l-esklużjoni tal-kompetizzjoni hijiex dovuta għall-preferenzi tal-konsumatur għal prodotti sostenibbli jew jekk minflok il-ftehim ta' sostenibbiltà ġigħelx l-irtirar ta' prodott li għalih hemm domanda sostanzjali mhux issodisfata mill-konsumatur.

(177) Fil-prinċipju, ir-riskju ta' esklużjoni tal-kompetizzjoni huwa relatat mal-livell ta' konċentrazzjoni f'suq. Jekk il-kompetizzjoni hijiex eskluża jiddependi wkoll fuq il-grad ta' kompetizzjoni li kienet teżisti qabel il-ftehim ta' sostenibbiltà. Meta l-kompetizzjoni kienet diġà dgħajfa (eż. minħabba numru relattivament żgħir ta' kompetituri jew minħabba l-eżistenza ta' ostakli għad-dħul), anke tnaqqis żgħir fil-kompetizzjoni kkawżat mill-ftehim ta' sostenibbiltà jista' jeskludi l-kompetizzjoni.

(178) Il-kopertura tas-suq tal-ftehim ta' sostenibbiltà x'aktarx li tkun fattur fid-deċiżjoni dwar jekk għandux ikun hemm intervent skont l-Artikolu 210a(7). Meta l-ishma tas-suq ikkombinati tal-partijiet fil-ftehim ta' sostenibbiltà ma jaqbżux il-15 % fil-każ ta' ftehimiet orizzontali u 30 % fil-każ ta' ftehimiet vertikali, il-ftehim x'aktarx ma jeskludix il-kompetizzjoni[31].

(179) Meta l-ishma tas-suq ikkombinati tal-partijiet għall-ftehim ta' sostenibbiltà jaqbżu l-limiti msemmija hawn fuq, il-valutazzjoni ta' jekk ftehim ta' sostenibbiltà jeskludix il-kompetizzjoni għandha titwettaq fuq bażi ta' każ b'każ, skont sa liema punt id-domanda tal-konsumatur ma tiġix issodisfata. Is-sempliċi fatt li ftehim ta' sostenibbiltà jkopri s-suq kollu kemm hu mhux neċessarjament se jwassal, fih innifsu, għal esklużjoni tal-kompetizzjoni.

Eżempju 1: Produtturi tal-pollam li jgħoddu għal madwar 50 % tas-suq jaqblu li jidħlu fi ftehim ta' xiri sabiex jixtru flimkien għalf ta' kwalità ogħla għall-pollam. Bis-saħħa tal-iffrankar fil-kostijiet tax-xiri konġunt, il-produtturi jirnexxielhom iżommu prezz tal-għalf li jkun bejn wieħed u ieħor daqs il-prezz tal-għalf għall-pollam mhux kopert mill-ftehim ta' sostenibbiltà. Huma jaqblu wkoll li jiffinanzjaw kampanja ta' reklamar flimkien sabiex joħolqu sensibilizzazzjoni dwar kif il-pollam li jingħata għalf ta' kwalità ogħla huwa aħjar għas-saħħa tal-bniedem u għat-trattament xieraq tal-annimali. B'riżultat ta' din il-kampanja, il-biċċa l-kbira tal-konsumaturi jiddeċiedu li jaqilbu għax-xiri ta' laħam tal-pollam li jingħata għalf ta' kwalità ogħla. Din iż-żieda fid-domanda toħloq inċentiv għal produtturi oħrajn sabiex jissieħbu fil-ftehim u jibdlu l-metodi ta' produzzjoni tagħhom. B'mod partikolari, ix-xiri konġunt jattira produtturi iżgħar lejn standard ogħla peress li kieku ma kinux ikunu jistgħu jixtru l-għalf ta' kwalità ogħla.

[31] Għal aktar dettalji dwar il-kalkolu tal-ishma mis-suq, ara (b'analoġija) it-Taqsima 4 tal-Att tal-Kummissjoni dwar id-definizzjoni tas-suq rilevanti għall-għanijiet tal-liġi dwar il-kompetizzjoni tal-Komunità.

B'riżultat ta' dan, il-produtturi li jirrappreżentaw aktar minn 90 % tal-provvista totali jaqilbu għall-istandard aktar sostenibbli.

Għalkemm il-ftehim ineħħi mis-suq kważi t-tiġieġ kollu li huwa anqas sostenibbli, ma huwiex probabbli li jwassal għal intervent mill-awtorità tal-kompetizzjoni rilevanti. L-Artikolu 210a(7) ma għandux l-għan li jipprevjeni ftehimiet li jkunu tant effettivi biex iwasslu benefiċċji għas-sostenibbiltà tant li l-biċċa l-kbira tal-konsumaturi jkunu jixtiequ jixtru prodotti bl-istess standard ta' sostenibbiltà u operaturi oħrajn fis-suq jadottaw dak l-istandard.

Eżempju 2: Nissiela tad-dundjani, li jgħoddu għal 60 % tas-suq, jiddeċiedu li jtejbu l-kundizzjonijiet tal-għajxien tad-dundjani tagħhom, billi jistabbilixxu standard ġdid għat-trattament xieraq tal-annimali li jmur lil hinn minn dak li huwa preskritt mil-liġi obbligatorja. Dan jirrikjedi żieda fl-ispazju għall-għajxien tad-dundjani, u l-installazzjoni ta' sistemi ta' tiġdid tal-arja u ta' trattament tal-ilma. L-istandard il-ġdid tas-sostenibbiltà jinkludi wkoll li d-dundjani jiġu mitmugħa prodotti ta' kwalità primjum biss. Il-produtturi jaqblu li japplikaw primjum fuq il-prezz sabiex ikopru l-kostijiet tagħhom.

Il-primjum fuq il-prezz huwa 150 % ogħla mill-prezz tad-dundjani mrobbija b'mod anqas sostenibbli. Din iż-żieda hija indispensabbli minħabba l-kostijiet żejda estensivi tal-istandard il-ġdid. Il-prezz ogħla tad-dundjani sostenibbli għandu l-effett li jwassal lill-produtturi ewlenin ta' dundjani mhux sostenibbli (li jirrappreżentaw 40 % tas-suq) sabiex iżidu wkoll il-prezz tagħhom b'60 %.

L-istudji tas-suq juru li bħala riżultat tal-ftehim, firxa minn 15 sa 20 % tal-konsumaturi tad-dundjani jiddikjaraw li ma għadhomx kapaċi jaffordjaw dundjani mhux sostenibbli, u għalhekk spiċċaw ma jixtrux dundjan.

B'riżultat ta' dan, il-konsumaturi li kienu lesti jħallsu biss għall-alternattiva orħos – u anqas sostenibbli – mhux se jibqa' jkollhom aċċess għad-dundjani, peress li ma jistgħux jaffordjaw iż-żieda fil-prezz ta' 150 %. Tali sitwazzjoni x'aktarx twassal għal intervent mill-awtorità tal-kompetizzjoni rilevanti.

8.3 Aspetti proċedurali

(180) Meta ftehim ta' sostenibbiltà jkun ikopri biss Stat Membru wieħed, l-awtorità nazzjonali tal-kompetizzjoni ta' dak l-Istat Membru tista' tieħu deċiżjoni skont l-Artikolu 210a(7). Meta ftehim ta' sostenibbiltà jkopri aktar minn Stat Membru wieħed, il-Kummissjoni biss tista' tieħu deċiżjoni skont l-Artikolu 210a(7).

(181) Meta tiddetermina jekk tapplikax l-Artikolu 210a(7), il-Kummissjoni se tiddependi fuq il-monitoraġġ tas-suq tagħha stess u s-sottomissjonijiet magħmula minn kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika. Kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika li jkollha informazzjoni dwar ftehim ta' sostenibbiltà tista' tinforma lill-Kummissjoni jew lill-awtorità nazzjonali tal-kompetizzjoni kkonċernata, permezz tal-proċedura nazzjonali xierqa. Is-sottomissjoni għandu jkun fiha informazzjoni dwar il-kontenut tal-ftehim ta' sostenibbiltà, il-partijiet għalih, u r-raġunijiet li jissostanzjaw l-allegazzjonijiet. Il-Kummissjoni tista' titlob informazzjoni addizzjonali meħtieġa mill-partijiet għall-ftehim ta' sostenibbiltà fi

żmien xahrejn mill-ftuħ tal-investigazzjoni formali, filwaqt li tqis il-kunfidenzjalità tal-informazzjoni kummerċjali.

(182) Jekk il-Kummissjoni tkun fetħet investigazzjoni, normalment toħroġ id-deċiżjoni tagħha fi żmien sitt xhur mill-jum tal-ftuħ tal-investigazzjoni jew fi żmien sitt xhur mill-jum li fih tkun irċeviet l-informazzjoni meħtieġa. Bejn il-ftuħ tal-investigazzjoni u l-ħruġ ta' deċiżjoni, il-partijiet huma liberi li jkomplu jimplimentaw il-ftehim ta' sostenibbiltà.

(183) Jekk il-Kummissjoni tiddetermina li l-kompetizzjoni qiegħda tiġi eskluża jew li l-objettivi stabbiliti fl-Artikolu 39 tat-TFUE qegħdin jiġu pperikolati, hija tista' tieħu l-miżuri li ġejjin:

(a) **Jekk il-ftehim ta' sostenibbiltà jkun daħal iżda jkun għadu ma ġiex implimentat**, u l-ftehim ta' sostenibbiltà ma jkunx jista' jiġi mmodifikat sabiex jissodisfa l-kundizzjonijiet għall-esklużjoni skont l-Artikolu 210a, il-Kummissjoni tista' tadotta deċiżjoni li tordna li l-ftehim ma jiġix implimentat.

(b) **Jekk il-ftehim ta' sostenibbiltà jkun diġà ġie implimentat,** il-Kummissjoni tista' tiddeċiedi li, fil-futur, il-partijiet għandhom:

- Jimmodifikaw il-ftehim ta' sostenibbiltà, f'każ li l-modifika tal-ftehim ta' sostenibbiltà tkun biżżejjed sabiex tiġi rrimedjata l-esklużjoni tal-kompetizzjoni jew it-tfixkil tal-objettivi stabbiliti fl-Artikolu 39 tat-TFUE;

- Iwaqqfu jew jitterminaw il-ftehim ta' sostenibbiltà, fil-każ li l-modifika tal-ftehim ta' sostenibbiltà ma tkunx biżżejjed sabiex tiġi rrimedjata l-esklużjoni tal-kompetizzjoni jew it-tfixkil tal-objettivi stabbiliti fl-Artikolu 39 tat-TFUE billi jiġi mmodifikat il-ftehim ta' sostenibbiltà.

(184) Wara deċiżjoni tal-Kummissjoni li l-ftehim ta'sostenibbiltà għandu jitwaqqaf, il-ftehim ta' sostenibbiltà mhux se jibqa' jiġi eskluż mill-applikazzjoni tal-Artikolu 101(1) tat-TFUE. Jekk il-partijiet għall-ftehim ta' sostenibbiltà jkomplu jimplimentaw il-ftehim ta' sostenibbiltà wara d-data tad-deċiżjoni, jistgħu jinbdew proċedimenti skont l-Artikolu 101 tat-TFUE fir-rigward tal-implimentazzjoni tal-ftehim ta' sostenibbiltà wara dik id-data.

9 ONERU TAL-PROVA GĦALL-ISSODISFAR TAL-KUNDIZZJONIJIET TAL-ARTIKOLU 210A

(185) Jekk il-partijiet ikkonċernati jiddikjaraw il-benefiċċju tal-esklużjoni fl-Artikolu 210a(1), dawn għandhom l-oneru li juru li l-kundizzjonijiet ta' dak l-Artikolu huma ssodisfati.

(186) Individwi privati jistgħu jikkontestaw ukoll li ftehim ta' sostenibbiltà jissodisfa l-kundizzjonijiet tal-Artikolu 210a fi proċedimenti quddiem l-awtorità rilevanti tal-kompetizzjoni. F'dawk il-każijiet, l-individwi privati jġorru l-piż li jagħtu prova li l-ftehim ta' sostenibbiltà jonqos milli jissodisfa dawn il-kundizzjonijiet.

ANNESS A - DIJAGRAMMA SEKWENZJALI TAL-VALUTAZZJONI SKONT L-ARTIKOLU 210A

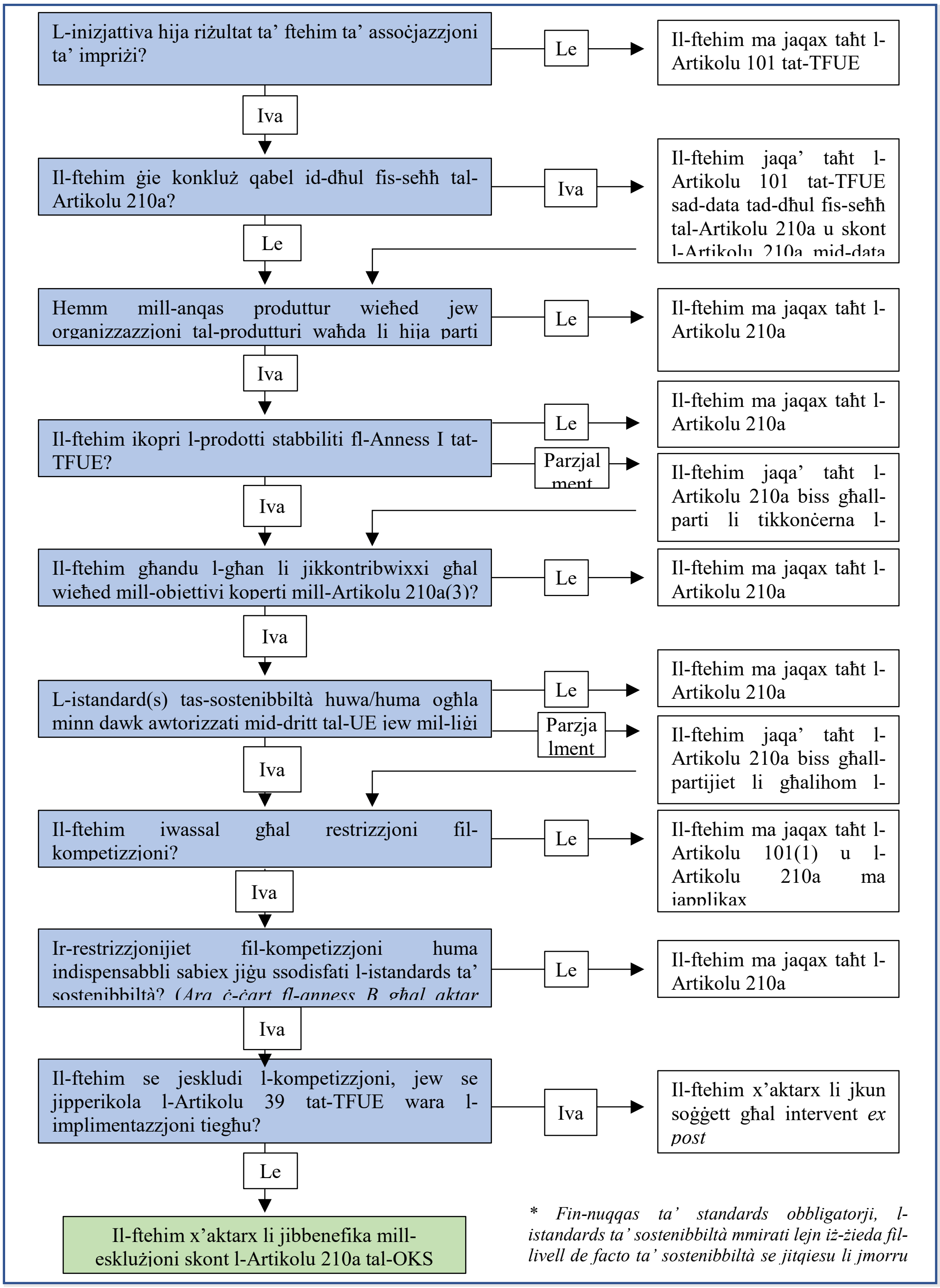

ANNESS B – DIJAGRAMMA SEKWENZJALI TAL-VALUTAZZJONI TAT-TEST TAL-INDISPENSABBILTÀ

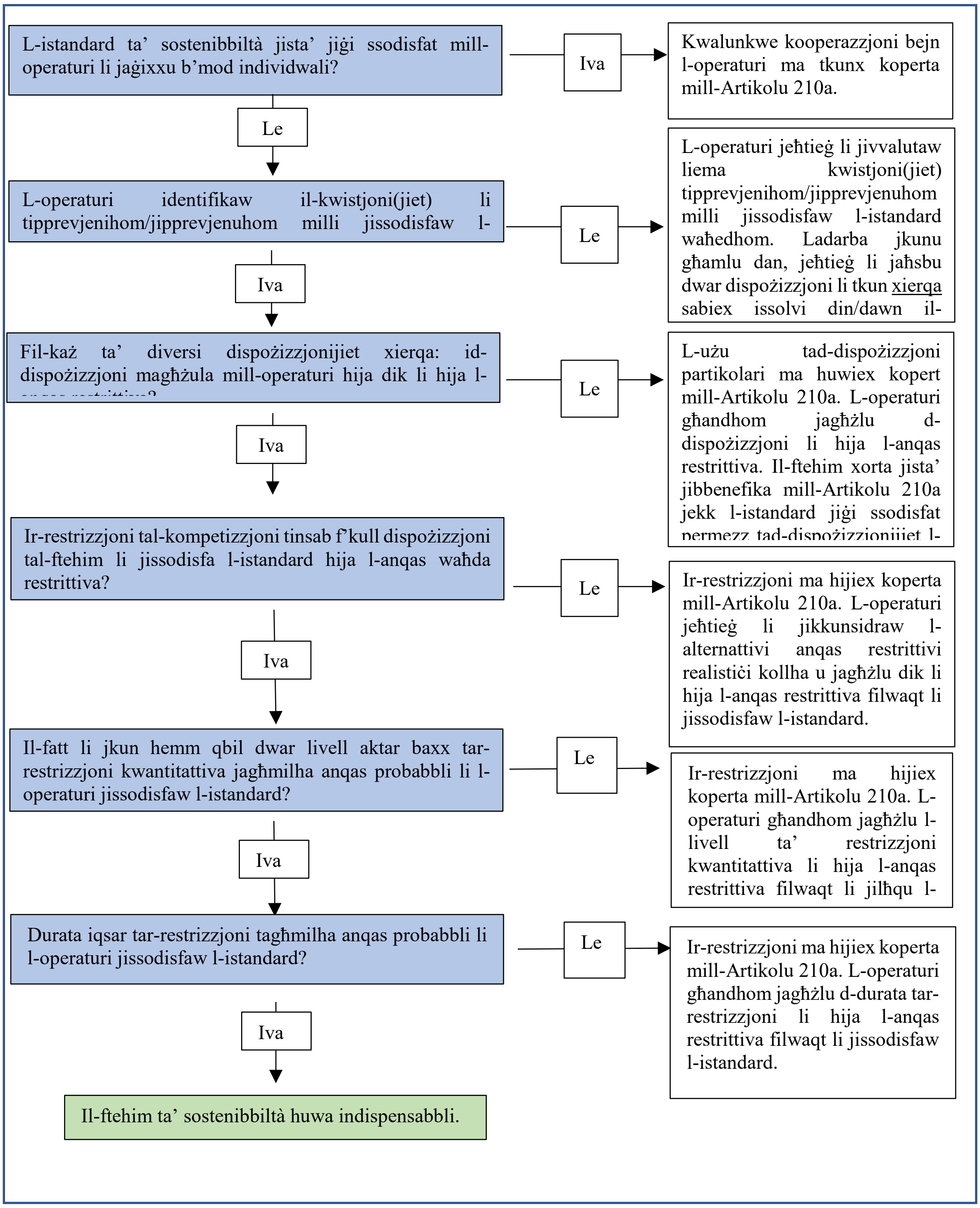

ANNESS C - GLOSSARJU

Terminu	Definizzjoni
Ftehim	Kwalunkwe tip ta' ftehim, deċiżjoni jew prattika miftiehma tal-produtturi (waħedhom jew flimkien ma' operaturi oħrajn f'livelli differenti tal-produzzjoni, tal-ipproċessar u tal-kummerċ fil-katina tal-provvista agroalimentari) li hija relatata mal-produzzjoni jew mal-kummerċ ta' prodotti agrikoli, irrispettivament mill-forma ta' kooperazzjoni.
Il-Politika Agrikola Komuni ("PAK")	Il-Politika Agrikola Komuni hija l-politika agrikola tal-Unjoni Ewropea.
Ir-Regolament dwar l-OKS	Ir-Regolament (UE) Nru 1308/2013 li jistabbilixxi organizzazzjoni komuni tas-swieq fi prodotti agrikoli[32].
Il-Qorti tal-Ġustizzja	Il-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea, inkluża l-Qorti Ġenerali.
Force majeure	Ċirkostanzi mhux tas-soltu lil hinn mill-kontroll tal-produttur jew tal-operatur, li l-konsegwenzi tagħhom, minkejja l-eżerċizzju tal-attenzjoni meħtieġa kollha min-naħa tal-produttur, il-produttur ma setax jevita ħlief akkost ta' sagrifiċċju eċċessiv.
Ftehim orizzontali	Ftehim bejn l-operaturi ekonomiċi fl-istess livell tal-katina tal-provvista, eż. ftehim bejn il-produtturi agrikoli.
Standard obbligatorju	Standard li jistabbilixxi l-livelli, is-sustanzi, il-prodotti jew it-tekniki li għandhom jintlaħqu jew li għandhom jiġu evitati minn produtturi individwali jew minn operaturi oħrajn, minbarra standards jew miri li ma humiex legalment vinkolanti fuq il-dutturi jew l-operaturi individwali.
Standard nazzjonali	Standard obbligatorju stabbilit fil-livell nazzjonali, minbarra standards jew miri li huma legalment vinkolanti fi Stat Membru jew f'territorju ta' Stat Membru, iżda li ma humiex legalment vinkolanti fuq il-produtturi jew l-operaturi individwali.
Operatur	Produttur, koltivatur, proċessur, manifattur, konvertitur, negozjant, bejjiegħ bl-ingrossa jew

32 Ir-Regolament (UE) Nru 1308/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta' Diċembru 2013 li jistabbilixxi organizzazzjoni komuni tas-swieq fi prodotti agrikoli (ĠU L 347, 20.12.2013, p. 671).

	bejjiegħ bl-imnut attiv fil-katina tal-provvista agroalimentari.
Produttur	Produttur ta’ prodotti agrikoli kif elenkat fl-Anness I tat-TFUE.
Ftehim ta’ sostenibbiltà	Ftehim li għandu l-għan li japplika standard ta’ sostenibbiltà ogħla minn dak awtorizzat mid-dritt tal-UE jew mil-liġi nazzjonali.
TFUE	Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea
Impriża	Impriża involuta f’attività ekonomika, irrispettivament mill-istatus legali tagħha u l-mod kif tiġi ffinanzjata. Impriża tista’ tinkludi diversi entitajiet legali.
Standard tal-UE	Standard obbligatorju stabbilit fil-livell tal-UE, minbarra standards jew miri li huma vinkolanti fuq l-Istati Membri iżda li ma humiex legalment vinkolanti fuq l-impriżi individwali.
Ftehim vertikali	Ftehim bejn l-operaturi f’livelli differenti tal-katina tal-provvista, eż. ftehim li għalih kemm il-produtturi kif ukoll operaturi oħrajn fil-katina tal-provvista agroalimentari huma parti.

ANNESS D – L-ARTIKOLU 210A TAR-REGOLAMENT (UE) NRU 1308/2013 – INIZJATTIVI VERTIKALI U ORIZZONTALI GĦAS-SOSTENIBBILTÀ

"1. L-Artikolu 101(1) TFUE ma għandux japplika għal ftehimiet, deċiżjonijiet u prattiki miftiehma ta' produtturi ta' prodotti agrikoli li huma relatati mal-produzzjoni ta' jew mal-kummerċ fi prodotti agrikoli u li għandhom l-għan li japplikaw standard ta' sostenibbiltà ogħla minn dak mitlub mil-liġi tal-Unjoni jew nazzjonali, dment li dawk il-ftehimiet, deċiżjonijiet u prattiki miftiehma jimponu biss restrizzjonijiet tal-kompetizzjoni li huma indispensabbli għall-kisba ta' dak l-istandard.

2. *Paragrafu 1 japplika għall-ftehimiet, deċiżjonijiet u prattiki miftiehma ta' produtturi ta' prodotti agrikoli li jagħmlu parti minnhom diversi produtturi jew li jagħmlu parti minnhom produttur wieħed jew aktar u operatur wieħed jew aktar f'livelli differenti tal-produzzjoni, tal-ipproċessar u tal-kummerċ, fil-katina tal-provvista tal-ikel, inkluż id-distribuzzjoni.*

3. *Għall-finijiet tal-paragrafu 1, 'standard ta' sostenibbiltà' tfisser standard li għandu l-għan li jikkontribwixxi għal wieħed jew aktar mill-objettivi li ġejjin:*

(a) objettivi ambjentali, inkluż il-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima u l-adattament għalih, l-użu sostenibbli u l-protezzjoni tal-pajsaġġi, l-ilma u l-ħamrija, it-tranżizzjoni lejn ekonomija ċirkolari, inkluż it-tnaqqis tal-ħela tal-ikel, il-prevenzjoni u l-kontroll tat-tniġġis, u l-protezzjoni u r-restawr tal-bijodiversità u l-ekosistemi;

(b) il-produzzjoni ta' prodotti agrikoli b'modi li jnaqqsu l-użu tal-pestiċidi u jimmaniġġjaw ir-riskji li jirriżultaw minn tali użu,, jew li jnaqqsu l-periklu tar-reżistenza antimikrobika fil-produzzjoni agrikola; u

(c) is-saħħa tal-annimali u trattament xieraq tal-annimali.

4. Ftehimiet, deċiżjonijiet u prattiki miftiehma li jissodisfaw il-kondizzjonijiet msemmija f'dan l-Artikolu ma għandhomx jiġu pprojbiti, u l-ebda deċiżjoni preċedenti rigward dan ma hi rikjesta.

5. Il-Kummissjoni għandha toħroġ linji gwida għall-operaturi dwar il-kondizzjonijiet għall-applikazzjoni ta' dan l-Artikolu sat-8 ta' Diċembru 2023.

6. Mit-8 ta' Diċembru 2023, il-produtturi kif imsemmija fil-paragrafu 1 jistgħu jitolbu opinjoni mill-Kummissjoni dwar il-kompatibbiltà tal-ftehimiet, id-deċiżjonijiet u l-prattiki miftiehma kif imsemmija fil-paragrafu 1 ma' dan l-Artikolu. Il-Kummissjoni għandha tibgħat lill-applikant l-opinjoni tagħha fi żmien erba' xhur minn meta tirċievi talba kompluta.

Jekk il-Kummissjoni ssib fi kwalunkwe mument wara li toħroġ opinjoni li l-kondizzjonijiet imsemmija fil-paragrafi 1, 3 u 7 ta' dan l-Artikolu ma għadhomx issodisfati, hija għandha

tiddikjara li l-Artikolu 101(1) TFUE għandu japplika fil-futur għall-ftehim, għad-deċiżjoni jew għall-prattika miftiehma inkwistjoni u tinforma lill-produtturi kif xieraq.

Il-Kummissjoni tista' tibdel il-kontenut ta' opinjoni fuq inizjattiva tagħha stess jew fuq talba ta' Stat Membru, b'mod partikolari jekk l-applikant ikun ipprovda informazzjoni mhux akkurata jew ikun għamel użu skorrett tal-opinjoni.

7. L-awtorità nazzjonali tal-kompetizzjoni kif imsemmija fl-Artikolu 5 tar-Regolament (KE) Nru 1/2003 tista' tiddeċiedi f'każijiet individwali li, fil-futur, wieħed jew aktar mill-ftehimiet, deċiżjonijiet u prattiki miftiehma msemmija fil-paragrafu 1 jridu jiġu modifikati, ma jitkomplewx jew ma jseħħux għalkollox, jekk tqis li tali deċiżjoni hija meħtieġa sabiex jiġi evitat li tiġi eskluża l-kompetizzjoni jew jekk tqis li l-objettivi msemmija fl-Artikolu 39 TFUE huma mhedda.

Għal ftehimiet, deċiżjonijiet u prattiki miftiehma li jkopru aktar minn Stat Membru wieħed, id-deċiżjoni msemmija fl-ewwel subparagrafu ta' dan il-paragrafu għandha tittieħed mill-Kummissjoni mingħajr ma jiġu applikati l-proċeduri msemmija fl-Artikolu 229(2) u (3).

Meta taġixxi taħt l-ewwel subparagrafu ta' dan il-paragrafu, l-awtorità nazzjonali tal-kompetizzjoni għandha tinforma lill-Kummissjoni bil-miktub wara li tiftaħ l-ewwel miżura formali tal-investigazzjoni u għandha tinnotifika lill-Kummissjoni bi kwalunkwe deċiżjoni li tirriżulta bla dewmien wara li jkunu ġew adottati.

Id-deċiżjonijiet imsemmija f'dan il-paragrafu ma għandhomx japplikaw aktar kmieni mid-data tan-notifika tagħhom lill-impriżi kkonċernati."

ANNESS E – EŻEMPJI TA' RESTRIZZJONIJIET TAL-KOMPETIZZJONI

1. Restrizzjonijiet relatati mal-prezz

Ftehimiet ta' sostenibbiltà li jirrestrinġu direttament jew indirettament il-libertà ta' parti li tinnegozja l-prezz li bih tixtri jew tbigħ prodott x'aktarx li jirrestrinġu l-kompetizzjoni.

Eżempju 1: Ċerta teknika tal-kultivazzjoni tar-ross tuża anqas ilma mit-tekniki tradizzjonali tal-kultivazzjoni tar-ross, ma tużax fertilizzanti artifiċjali, u hija ħielsa mill-pestiċidi. L-użu ta' din it-teknika jikkontribwixxi għall-użu sostenibbli u għall-protezzjoni tal-pajsaġġi, tal-ilma u tal-ħamrija, u għat-tnaqqis tal-użu tal-pestiċidi. Bejjiegħ bl-ingrossa taċ-ċereali jaqbel ma' kooperattiva tal-produzzjoni tar-ross li dan tal-ewwel se jħallas primjum għal kull tunnellata fuq prezz ta' referenza għar-ross Arborio li jiġi kkultivat permezz ta' din it-teknika. Il-primjum jiġi kkalkolat fuq il-bażi ta' indiċi tal-prezz kompost tal-komoditajiet. Il-kooperattiva tar-ross hija libera li tipproduċi ross permezz ta' metodi tradizzjonali u hija libera li tbigħ ammonti ta' ross kif tixtieq lil klijenti oħrajn.

Il-primjum x'aktarx ma jirrestrinġix il-kompetizzjoni. Dan huwa sempliċiment formula miftiehma bejn xerrej u bejjiegħ għall-iffissar tal-prezz li bih ix-xerrej jixtri l-prodott mingħand il-bejjiegħ.

Eżempju 2: NGO li qiegħda tippromwovi t-teknika tal-kultivazzjoni tar-ross imsemmija fl-ewwel eżempju tiżviluppa marka ta' kwalità li għandha tintuża fil-kummerċjalizzazzjoni tar-ross Arborio prodott permezz tat-teknika tal-kultivazzjoni. Din toħroġ il-marka tal-kwalità lill-bejjiegħa bl-ingrossa u lill-produtturi. Fost il-kundizzjonijiet għall-użu tal-marka ta' kwalità hemm li bejjiegħ bl-ingrossa taċ-ċereali jeħtieġlu jħallas primjum għal kull tunnellata fuq il-prezz ta' referenza msemmi fl-ewwel eżempju.

Dan x'aktarx li jirrestrinġi l-kompetizzjoni. Għalkemm il-bejjiegħ bl-ingrossa taċ-ċereali f'dan l-eżempju jħallas l-istess prezz li kieku kien iħallas fl-ewwel eżempju, dan ma għadux ir-riżultat ta' negozjati diretti bejn ix-xerrej u l-bejjiegħ, iżda pjuttost ftehim dwar it-termini skont liema entità waħda tista' tinnegozja ma' parti terza indipendenti.

Eżempju 3: Grupp ta' kooperattivi tar-ross, u mhux NGO, jiżviluppa l-marka tal-kwalità u l-primjum sabiex jippromwovi l-użu tat-teknika tal-kultivazzjoni tar-ross.

Dan x'aktarx li jirrestrinġi l-kompetizzjoni. Għalkemm f'dan il-każ il-partijiet huma xerrejja u bejjiegħa, kull bejjiegħ qiegħed jaqbel dwar il-prezz li bih bejjiegħa oħrajn se jbigħu wkoll il-prodotti tagħhom.

Eżempju 4: Sabiex jiġi promoss l-użu mill-konsumatur tar-ross prodott permezz tat-teknika ta' kultivazzjoni msemmija fl-eżempji ta' hawn fuq, kooperattiva u bejjiegħ bl-imnut jaqblu li l-prezz tal-bejgħ mill-ġdid għar-ross Arborio li jkollu l-marka tal-kwalità mhux se jkun aktar minn ċertu perċentwal ogħla mill-prezz medju li jitlob il-bejjiegħ bl-imnut jitlob għar-ross Arborio.

Dan x'aktarx li jirrestrinġi l-kompetizzjoni, minħabba li jirrestrinġi l-libertà tal-bejjiegħ bl-imnut li jistabbilixxi l-prezz li bih jerġa' jbigħ ir-ross lill-klijenti tiegħu. Barra minn hekk, minħabba li l-prezz massimu tal-bejgħ mill-ġdid huwa ddeterminat b'referenza għall-prezz ta' tipi oħrajn ta' ross Arborio, dan jillimita wkoll il-libertà tal-bejjiegħ bl-imnut fir-rigward tal-prezz ta' dawk it-tipi l-oħrajn ta' ross Arborio. Minflok ma jillimita l-prezz tar-ross bil-marka tal-kwalità, il-bejjiegħ bl-imnut jista' jissodisfa l-limitu massimu tal-ipprezzar billi jżid il-prezz medju tal-bejgħ mill-ġdid ta' dawk it-tipi l-oħrajn ta' ross Arborio.

2. Restrizzjonijiet relatati mal-output

Il-ftehimiet ta' sostenibbiltà li jirrestrinġu l-output huma ekwivalenti għal ftehimiet ta' sostenibbiltà li jirrestrinġu l-kapaċità ta' parti li tistabbilixxi l-prezzijiet. Jekk il-kwantità li titqiegħed fis-suq titnaqqas u d-domanda tibqa' l-istess, l-effett x'aktarx ikun li l-prezzijiet jiżdiedu.

Eżempju 1: Minħabba li tixtieq tikkontribwixxi għall-mitigazzjoni tat-tibdil fil-klima u għar-restawr tal-bijodiversità, NGO taqbel ma' bdiewa individwali li jikru 20 % tar-raba' li jinħadem tagħhom. L-NGO se tħalli r-raba' mistrieħ sabiex iżżid il-bijodiversità lokali. L-effett ta' dawn il-ftehimiet ikun li jitnaqqas l-ammont ta' art li l-bdiewa individwali jużaw fi kwalunkwe ħin partikolari, u b'hekk jitnaqqsu r-rendiment tal-għelejjel tagħhom (anke jekk dan jista' jikkontribwixxi għal operazzjonijiet oħrajn, bħall-produzzjoni tal-għasel).

Dan ma huwiex probabbli li jirrestrinġi l-kompetizzjoni, minħabba li effettivament hija biss tranżazzjoni ta' proprjetà immobbli. Il-bdiewa jibqgħu liberi li jużaw l-art miżmuma tagħhom bi kwalunkwe mod li jqisu xieraq.

Eżempju 2: F'dan l-eżempju, minflok ma l-NGO tikri l-art, grupp ta' bdiewa li jkabbru għelejjel simili fl-istess reġjun jaqblu li tal-anqas 20 % tar-raba' tagħhom li jinħadem jiġi riżervat għall-użu bħala żoni b'fokus ekoloġiku. L-effett ta' dan huwa li jitnaqqas l-ammont ta' art li l-bdiewa jużaw fi kwalunkwe ħin partikolari, u b'hekk jitnaqqsu r-rendiment tal-għelejjel tagħhom (anke jekk dan jista' jikkontribwixxi għal operazzjonijiet oħrajn, bħall-produzzjoni tal-għasel).

Dan x'aktarx jirrestrinġi l-kompetizzjoni, minħabba li l-bdiewa qegħdin jaqblu li jillimitaw l-ammont ta' art li jużaw kull wieħed għall-produzzjoni.

Eżempju 3: Bħala parti minn inizjattiva reġjonali ta' trattament xieraq tal-annimali maħsuba sabiex ittejjeb il-kundizzjonijiet tal-għajxien għall-ħnieżer, il-bdiewa parteċipanti huma meħtieġa jżidu b'mod sinifikanti, u li jaqbeż il-minimu legali, l-ammont ta' spazju għal kull ħanżir fil-farms tagħhom. Minħabba l-liġi nazzjonali, huwa diffiċli għall-biċċa l-kbira tal-bdiewa li jżidu l-ammont ta' spazju ddedikat għat-trobbija tal-ħnieżer. B'riżultat ta' dan, il-bdiewa parteċipanti se jnaqqsu n-numru ta' ħnieżer imrobbija f'sena partikolari. Għalhekk, l-inizjattiva tiżgura li l-bdiewa jirċievu

pagament sabiex jikkumpensahom għall-investimenti tagħhom u għall-output imnaqqas tagħhom.

Dan x'aktarx li jirrestrinġi l-kompetizzjoni, minħabba li l-bdiewa parteċipanti qegħdin jaqblu b'mod impliċitu li jrabbu anqas ħnieżer.

3. Restrizzjonijiet relatati mal-inputs

Il-ftehimiet ta' sostenibbiltà li jirrestrinġu l-għażla fir-rigward tal-inputs jistgħu jaffettwaw il-kost tal-produzzjoni (li min-naħa tiegħu jaffettwa l-prezz li bih il-prodott jista' jinbiegħ bi profitt) jew jillimitaw it-tip ta' prodotti li jistgħu jiġu prodotti (minħabba li potenzjalment jirrestrinġu l-kapaċità tal-produttur li jissodisfa d-domanda tal-konsumatur).

Eżempju 1: Grupp ta' kooperattivi tal-ħalib jiżviluppa marka ta' kwalità għall-ġobon li tirrikjedi li l-produtturi jiċċertifikaw li l-ħalib li jintuża fil-ġobon tagħhom jiġi prodott esklużivament permezz ta' metodi "bijodinamiċi" speċifikati li jaqbżu l-istandards għall-agrikoltura organika skont id-dritt tal-UE. Il-produtturi tal-ġobon parteċipanti huma liberi li jipproduċu ġobon ieħor b'ħalib li ma jiġix prodott permezz ta' dawk il-metodi bijodinamiċi.

Dan probabbli ma jirrestrinġix l-kompetizzjoni. Għalkemm il-ftehim jispeċifika l-użu ta' ċerti inputs, il-produtturi tal-ġobon parteċipanti jibqgħu liberi li jipproduċu l-ġobon permezz ta' sors ieħor ta' ħalib.

Eżempju 2: Grupp ta' kooperattivi tal-ħalib jiżviluppa marka ta' kwalità għall-ġobon li tirrikjedi li l-produtturi jiċċertifikaw li l-ħalib li jintuża fil-ġobon tagħhom jiġi prodott esklużivament permezz tal-metodi bijodinamiċi msemmija fl-ewwel eżempju. Madankollu, għall-kuntrarju tal-ewwel eżempju, il-marka ta' kwalità tirrikjedi li l-ħalib kollu li jintuża fil-prodott tal-ħalib ikun prodott permezz ta' metodi bijodinamiċi, sabiex jiġi ggarantit li ma jkunx hemm taħlit ta' bijodinamiċi u tipi oħrajn ta' ħalib.

Dan x'aktarx jirrestrinġi l-kompetizzjoni, minħabba li jneħħi l-libertà tal-imħaleb parteċipanti li jużaw ħalib mhux bijodinamiku sabiex jipproduċu ġobon li ma jkollux il-marka tal-kwalità.

4. Restrizzjonijiet relatati mal-klijenti, mal-fornituri jew mat-territorji

Il-ftehimiet ta' sostenibbiltà li jirrikjedu li impriża ma tbigħx lil ċerti klijenti jew gruppi ta' klijenti, jew li ma tbigħx barra minn ċertu territorju jew f'ċerti territorji, x'aktarx li jirrestrinġu l-kompetizzjoni. Il-ftehimiet ta' sostenibbiltà li jirrikjedu li impriża ma tixtrix minn fornituri oħrajn jew minn territorji oħrajn x'aktarx li jirrestrinġu wkoll il-kompetizzjoni. L-istess jgħodd għall-ftehimiet ta' sostenibbiltà li jirrestrinġu l-kapaċità ta'

rivendituri f'kompetizzjoni li jbigħu lil ċerti klijenti jew territorji jew li jixtru minn ċerti fornituri jew territorji.

Meta tali ftehimiet ta' sostenibbiltà jkunu bejn fornitur u rivenditur, jekk il-ftehim ta' sostenibbiltà huwiex probabbli li jirrestrinġi l-kompetizzjoni jiddependi fuq il-pożizzjoni tal-fornitur u tar-rivenditur fis-swieq rispettivi tagħhom. Pereżempju, jekk fornitur jirrappreżenta sehem kbir mill-provvista lil rivendituri fis-suq rilevanti, ftehim ta' sostenibbiltà bejn bejjiegħ bl-imnut u fornitur li jirrestrinġi l-libertà tal-fornitur li jbigħ lil rivendituri oħrajn jista' jirrestrinġi l-kompetizzjoni jekk rivendituri oħrajn ma jkunux jistgħu jiksbu l-provvisti meħtieġa bħala riżultat tal-ftehim ta' sostenibbiltà. Bl-istess mod, jekk rivenditur jirrappreżenta sehem kbir ta' xiri ta' prodott, ftehim ta' sostenibbiltà li jirrestrinġi l-kapaċità tiegħu li jakkwista minn fornituri oħrajn jista' jillimita l-kapaċità ta' dawk il-fornituri li jbigħu l-prodotti tagħhom. Barra minn hekk, għalkemm ftehim ta' sostenibbiltà individwali bejn bejjiegħ bl-imnut u fornitur waħdu jaf ma jkunx restrittiv, jekk rivendituri u fornituri oħrajn jirrappreżentaw sehem kbir jew provvista jew xiri fis-suq ikunu daħlu wkoll fi ftehimiet ta' sostenibbiltà simili, l-impatt ġenerali ta' dawk il-ftehimiet ta' sostenibbiltà jaf ikun li tiġi ristretta l-kompetizzjoni.

Eżempju 1: Assoċjazzjoni tal-iżvilupp reġjonali tiżviluppa inizjattiva tal-agrituriżmu sabiex tipproteġi u tirrestawra l-bijodiversità filwaqt li tissodisfa d-domanda dejjem akbar tal-konsumaturi għal turiżmu sostenibbli. Il-farms parteċipanti jaqblu li jħawlu ċertu perċentwal tal-art tagħhom bi pjanti li jagħmlu l-fjuri li jappoġġaw il-popolazzjoni tal-insetti filwaqt li fl-istess ħin jagħmlu l-pajsaġġ aktar attraenti. Min-naħa tagħhom, dawn jirċievu remunerazzjoni jew sussidji minn fond li huwa ffinanzjat minn bejjiegħa bl-imnut, proċessuri tal-ikel u ristoranti parteċipanti. Dawk in-negozji jirċievu d-dritt li jużaw logo speċjali tal-fjuri u huma elenkati f'materjali tat-turiżmu lokali li jenfasizzaw negozji sostenibbli fiż-żona. Il-parteċipazzjoni hija volontarja u hija miftuħa għall-farms u n-negozji kollha fir-reġjun.

Dan ma huwiex probabbli li jirrestrinġi l-kompetizzjoni. Il-ftehim ta' sostenibbiltà ma huwa relatat direttament mal-ebda parametru ta' kompetizzjoni. Għalkemm il-logo tal-fjuri u l-iskema ta' kummerċjalizzazzjoni jista' jkollhom impatt fuq il-profittabbiltà tal-farms jew fuq il-kapaċità tan-negozji lokali li jattiraw lill-klijenti, l-iskema hija volontarja u miftuħa għal kulħadd.

Eżempju 2: F'dan l-eżempju, l-istess skema tal-agrituriżmu hija introdotta f'reġjun li jestendi tul il-fruntiera ta' żewġ Stati Membri. Il-farms tipikament jissupplixxu lill-klijenti fuq iż-żewġ naħat tal-fruntiera, u t-turisti li jżuru r-reġjun tipikament iżuru destinazzjonijiet fuq iż-żewġ naħat tal-fruntiera. L-iskema hija disponibbli biss għall-farms u għan-negozji f'wieħed miż-żewġ Stati Membri.

Dan x'aktarx li jirrestrinġi l-kompetizzjoni. Għall-kuntrarju tal-ewwel eżempju, meta l-parteċipazzjoni kienet miftuħa għal kulħadd, f'dan il-każ huma biss il-farms u n-negozji fuq naħa waħda tal-fruntiera li jistgħu jipparteċipaw. Minħabba li l-iskema tista' taffettwa kemm il-profittabbiltà tal-farms parteċipanti kif ukoll il-kapaċità tan-negozji parteċipanti li jattiraw lill-klijenti, x'aktarx li tirrestrinġi l-kompetizzjoni fir-rigward tal-farms u tan-negozji f'kompetizzjoni fuq in-naħa l-oħra tal-fruntiera.

Eżempju 3. Sabiex titnaqqas il-ħela tal-ikel, grupp ta' kooperattivi jiżviluppa kodiċi ta' kondotta tajba li jagħti dettalji dwar il-passi li għandhom jieħdu l-produtturi agrikoli, il-proċessuri u l-bejjiegħa bl-imnut sabiex inaqqsu l-ħela tal-ikel. Il-kodiċi ġie żviluppat bil-parteċipazzjoni ta' akkademiċi u NGOs, u ma jiffavorixxi l-ebda produttur agrikolu, proċessur jew bejjiegħ bl-imnut partikolari. Il-parteċipazzjoni hija volontarja.

Dan probabbli ma jirrestrinġix il-kompetizzjoni. Il-parteċipazzjoni hija volontarja, u l-kodiċi ma jiddiskriminax bejn il-parteċipanti.

Eżempju 4: F'dan l-eżempju, bħala parti mill-kodiċi deskritt fl-eżempju 3, il-membri tal-kooperattiva jaqblu li jbigħu l-prodotti tagħhom biss lil bejjiegħa bl-imnut li ffirmaw għall-kodiċi.

Dan x'aktarx li jirrestrinġi l-kompetizzjoni, minħabba li l-bejjiegħa bl-imnut mhux parteċipanti ma jibqgħux ikunu jistgħu jixtru prodotti agrikoli minn firxa daqstant wiesgħa ta' fornituri kif kienu jistgħu jagħmlu qabel il-ftehim ta' sostenibbiltà.

5. Restrizzjonijiet relatati mal-iskambji ta' informazzjoni

Il-ftehimiet ta' sostenibbiltà jistgħu jinvolvu skambji ta' informazzjoni mhux pubblika bejn il-kompetituri. L-iskambju ta' informazzjoni mhux pubblika x'aktarx li jirrestrinġi l-kompetizzjoni jekk l-informazzjoni jkollha impatt fuq kif ir-riċevitur jikkompeti fis-suq. Tali informazzjoni spiss tissejjaħ "informazzjoni kummerċjalment sensittiva".

Prinċipju fundamentali tal-kompetizzjoni huwa li kull impriża suppost tiddetermina l-politika kummerċjali tagħha b'mod indipendenti. Bl-iskambju ta' informazzjoni kummerċjalment sensittiva fi ħdan il-qafas ta' ftehim ta' sostenibbiltà, l-impriżi f'kompetizzjoni jistgħu jneħħu l-inċertezza dwar kif se jirrispondu fis-suq. Dan jista' jagħmilha aktar faċli li jintlaħaq fehim komuni dwar kif wieħed għandu jaġixxi fis-suq, u b'hekk titnaqqas jew tiġi eliminata l-kompetizzjoni bejniethom.

Jekk l-informazzjoni skambjata fil-qafas ta' ftehim ta' sostenibbiltà hijiex probabbli li tkun kummerċjalment sensittiva se jiddependi fuq in-natura tal-informazzjoni u l-kuntest li fih tiġi żvelata. Xi informazzjoni hija sensittiva min-natura tagħha b'mod kompetittiv. Pereżempju, l-informazzjoni relatata mal-intenzjonijiet tal-ipprezzar jew mal-pjanijiet strateġiċi ta' operatur normalment tkun kummerċjalment sensittiva minħabba li l-kompetituri li jsiru konxji tal-informazzjoni jistgħu jadattaw l-imġiba kompetittiva tagħhom skont dan.

Informazzjoni oħra tista' tkun kummerċjalment sensittiva skont kemm tkun dettaljata. Aktar ma tkun speċifika l-informazzjoni, aktar ikun probabbli li l-kompetituri jkunu jistgħu jużaw l-informazzjoni sabiex jantiċipaw l-intenzjonijiet ta' xulxin.

Bl-istess mod, l-età tal-informazzjoni tista' tiddetermina jekk hijiex kummerċjalment sensittiva. Aktar ma tkun antika l-informazzjoni, anqas ikun probabbli li din tiżvela l-

imġiba li jkunu qed jippjanaw il-kompetituri jew li tgħin sabiex jintlaħaq fehim komuni dwar kif wieħed għandu jikkompeti fis-suq.

F'każijiet oħrajn, ċerta informazzjoni tista' tkun essenzjali sabiex wieħed ikun jista' jikkompeti. F'tali każijiet, il-ftehimiet ta' sostenibbiltà li jirrestrinġu l-kapaċità ta' xi impriżi li jkollhom aċċess għal dik l-informazzjoni jistgħu jagħmluha diffiċli għall-impriżi esklużi sabiex jikkompetu jew jistgħu joħolqu ostakli għal dħul ġdid jew għal espansjoni minn impriżi f'kompetizzjoni.

Eżempju 1: Kull sajf, hemm perjodi fejn il-volum ta' ċerti ħxejjex jaqbeż id-domanda, li b'riżultat ta' dan ċertu porzjon tal-ħsad jispiċċa sabiex jitħassar fl-għelieqi jew fil-ħażna. Sabiex titnaqqas din il-ħela, grupp ta' kooperattivi jiġbor informazzjoni dwar iż-żoni mħawla u r-rendimenti għall-ħxejjex kollha fl-aħħar sena kif ukoll l-ammont ta' skart mill-ħsad fil-farms membri kollha. Din l-informazzjoni tiġi aggregata fil-livell reġjonali u ppubblikata fuq sit web aċċessibbli għall-pubbliku. Il-kooperattivi jħejju rakkomandazzjoni konġunta għall-membri tagħhom dwar kif jittrattaw il-ħela mill-ħsad abbażi tal-aħjar prattiki tal-membri tagħhom.

Dan ma huwiex probabbli li jirrestrinġi l-kompetizzjoni. L-informazzjoni f'dan il-każ hija storika u aggregata, u tagħmilha improbabbli li kwalunkwe farm partikolari jkun jista' jantiċipa fid-dettall dak li l-kompetituri tiegħu se jagħmlu fis-suq.

Eżempju 2: F'dan il-każ, il-grupp ta' kooperattivi jaqbel li, qabel kull staġun tat-tħawwil, kull membru kooperattiv se jirrapporta l-pjan ta' tħawwil tiegħu lill-kooperattiva tiegħu. Il-kooperattivi se jippubblikaw minnufih il-pjanijiet ta' tħawwil individwali fuq sit web aċċessibbli għall-pubbliku, sabiex kull farm ikun jista' jaġġusta l-pjanijiet ta' tħawwil tiegħu sabiex tiġi evitata produzzjoni żejda li twassal għall-ħela tal-ikel.

Din l-iskema x'aktarx li tirrestrinġi l-kompetizzjoni. L-informazzjoni li tiġi skambjata hija sensittiva (pjanijiet futuri), dettaljata, mhux aggregata u attwali, li tippermetti lil kull kooperattiva tkun taf il-kompetituri tagħha x'qegħdin jippjanaw li jipproduċu l-istaġun li jmiss u li tnaqqas l-output tagħha skont dan.

Eżempju 3: F'dan l-eżempju, minflok ma jiskambjaw pjanijiet ta' tħawwil, sabiex inaqqsu l-ħela tal-ikel billi jiżguraw li l-provvista u d-domanda jkunu aktar ibbilanċjati, il-kooperattivi jiskambjaw informazzjoni dwar il-kunsinni tagħhom ta' kull ġimgħa lil klijenti speċifiċi.

Din l-iskema x'aktarx li tirrestrinġi wkoll il-kompetizzjoni. L-informazzjoni kkonċernata (il-volumi tal-bejgħ u l-identitajiet tal-klijenti) hija sensittiva, u d-*data* hija attwali. L-iskambju ta' din id-*data* jagħmilha aktar faċli għall-kooperattivi sabiex jilħqu fehim taċitu li ma għandhomx jikkompetu b'mod vigoruż għal ċerti klijenti.

Għal aktar informazzjoni dwar l-analiżi tal-ftehimiet ta' sostenibbiltà skont l-Artikolu 101 tat-TFUE (inklużi ftehimiet li jaqgħu barra mill-kamp ta' applikazzjoni tal-Artikolu 210a), ara t-Taqsima 9 tal-Linji Gwida Orizzontali.[31]

6. **Restrizzjonijiet relatati mal-mod li bih jiġu stabbiliti l-istandards tas-sostenibbiltà**

F'xi każijiet, il-mod li bih jiġi stabbilit l-istandard tas-sostenibbiltà jista' minnu nnifsu jkun probabbli li jirrestrinġi l-kompetizzjoni. B'mod partikolari, jista' jinħoloq tħassib meta l-parteċipazzjoni fi standard ta' sostenibbiltà tagħti lill-parteċipanti vantaġġ kompetittiv fuq dawk li ma humiex parteċipanti, jew meta l-mod li bih jiġi stabbilit l-istandard jista' jagħti vantaġġi lil xi parteċipanti fuq parteċipanti oħrajn. Jista' jinħoloq ukoll tħassib meta l-adozzjoni ta' standard ta' sostenibbiltà neċessarjament tipprevjeni lill-impriżi milli jadottaw standards oħrajn ta' sostenibbiltà.

Eżempju 1: Sabiex tiġi miġġielda r-reżistenza għall-antimikrobiċi, kumpaniji taż-żrieragħ u assoċjazzjoni li tirrappreżenta lill-produtturi tal-isquash jiżviluppaw flimkien standard għall-ġlieda kontra l-moffa f'għamla ta' trab li jnaqqas il-ħtieġa li jintużaw prodotti antimikrobiċi matul il-kultivazzjoni. Il-bdiewa li jużaw l-istandard għandhom id-dritt jużaw ċerta marka ta' kwalità, u l-assoċjazzjoni li tirrappreżenta lill-produtturi tal-isquash tinvesti fis-sensibilizzazzjoni tal-konsumaturi dwar ir-reżistenza għall-antimikrobiċi. L-istandard jinkludi diversi prattiki agrikoli u jirrikjedi l-użu ta' varjetajiet ta' squash li jkunu ntwerew li jissodisfaw ċertu livell ta' reżistenza għall-moffa f'għamla ta' trab. Is-sħubija fl-assoċjazzjoni hija miftuħa għall-produtturi tal-isquash u għall-kumpaniji taż-żrieragħ kollha, kif ukoll għar-riċerkaturi fil-qasam. Il-membri kollha jistgħu jipparteċipaw fl-iżvilupp tal-istandard. Il-laqgħat tal-kumitat tal-istandards tal-assoċjazzjoni jiġu trażmessi b'mod dirett, u d-dokumenti preparatorji rilevanti kollha jiġu ppubblikati fuq is-sit web tal-assoċjazzjoni. Issir votazzjoni dwar l-adozzjoni tal-istandard tal-membri kollha tal-assoċjazzjoni, li kull wieħed minnhom għandu vot wieħed. Il-parteċipazzjoni fl-iskema tal-marka standard u tal-kwalità hija volontarja.

Dan ma huwiex probabbli li jirrestrinġi l-kompetizzjoni. Il-parteċipazzjoni fl-iffissar tal-istandards hija miftuħa għall-membri kollha tal-assoċjazzjoni, u l-istandards jiġu adottati b'mod miftuħ u trasparenti. Il-membri tal-assoċjazzjoni huma liberi jagħżlu jekk jadottawx l-istandard.

Eżempju 2: F'dan il-każ, il-fatti huma l-istess bħal fl-eżempju 1, ħlief li l-istandard jirrikjedi l-użu ta' ċerti varjetajiet ibridi proprjetarji, anke jekk varjetajiet oħrajn joffru reżistenza simili għall-moffa f'għamla ta' trab.

Dan x'aktarx li jirrestrinġi l-kompetizzjoni. Għalkemm il-parteċipazzjoni fl-istandard hija volontarja, il-kampanja ta' sensibilizzazzjoni twassal biex il-produtturi tal-isquash jikkonformaw mal-istandard. Minħabba li l-istandard jiffavorixxi ċerti varjetajiet ta' squash fuq oħrajn, dan x'aktarx li jaffettwa wkoll il-kompetizzjoni kemm bejn il-produtturi tal-isquash kif ukoll bejn il-kumpaniji taż-żrieragħ. Barra minn hekk, billi jillimita l-libertà tal-produtturi tal-isquash li jagħżlu varjetajiet oħrajn, l-istandard jista' jipprevjeni lill-produtturi tal-isquash milli jużaw varjetajiet aktar effettivi li jnaqqsu l-ħtieġa ta' trattamenti antimikrobiċi b'ammont saħansitra akbar.

Eżempju 3: F'dan il-każ, l-assoċjazzjoni fl-eżempju 1 għandha regoli u proċeduri ta' sħubija differenti. Hawnhekk, is-sħubija hija miftuħa mhux biss għall-produtturi kollha tal-isquash iżda wkoll għall-iżviluppaturi taż-żrieragħ, it-tariffi annwali jiġu ddeterminati abbażi tal-fatturat annwali ta' kull membru u d-drittijiet tal-vot jiġu ddeterminati b'mod proporzjonali għat-tariffi annwali tal-membru. B'riżultat ta' dan, numru żgħir ta' kumpaniji kbar taż-żrieragħ jikkontrollaw biżżejjed voti sabiex jadottaw l-istandard indipendentement mill-voti tal-produtturi tal-isquash.

Dan x'aktarx li jirrestrinġi l-kompetizzjoni. Il-proċess tal-iffissar tal-istandards jagħti lill-kumpaniji l-kbar taż-żrieragħ inċentiv sabiex jiffavorixxu l-varjetajiet tagħhom stess fuq dawk ta' produtturi oħrajn taż-żrieragħ.

Eżempju 4: F'dan il-każ, il-fatti huma l-istess bħal fl-eżempju 1, ħlief li l-assoċjazzjoni li tirrappreżenta lill-produtturi tal-isquash tadotta deċiżjoni li tirrikjedi li l-membri kollha jadottaw l-istandard. Il-produtturi tal-isquash li ma jkunux jixtiequ jadottaw l-istandard huma liberi li jitilqu mill-assoċjazzjoni, iżda jekk jagħmlu dan jitilfu l-aċċess għal kummerċjalizzazzjoni u appoġġ tekniku siewja.

Dan x'aktarx li jirrestrinġi l-kompetizzjoni. Għalkemm il-produtturi tal-isquash jistgħu jiddeċiedu li ma jadottawx l-istandard, il-fatt li jkollhom jitilqu mill-assoċjazzjoni sabiex jagħmlu dan jagħmilha probabbli li ħafna produtturi tal-isquash jadottaw l-istandard u l-kompetizzjoni tal-kwalità u tal-prezz tkun ristretta b'konsegwenza ta' dan.